

„Štajerčevi“
kmetski koledar

3a leto

1911

IV. letnik

Cena 60 vinarjev

Ptuj 1911

Založilo „Štajerčevo“ tiskovno društvo

Tiskal W. Blanke v Ptuj.

F. Missler Bremen

Vožnja popotnikov

le s parniki v Avstriji koncesionirane
družbe

„Norddeutscher Lloyd“

od

Bremena v Ameriko

in vse svetovne dele.

F. Missler, Bremen

Bahnhofstrasse št. 30.

Natančna pojasnila se daje brezplačno.

„Štajerc“

izhaja

vsak petek

in je največji list v slovenskem jeziku.

Naročnina stane:

Za Avstrijo 3 K, $\frac{1}{2}$ leta 1'50; za Ogrsko celo leto 4 K 50 h; za Nemčijo celo leto 5 K, za Ameriko in drugo inozemstvo celo leto 6 K.

Inzerati:

Cela stran K 64—, $\frac{1}{2}$ strani K 32— itd.
 $\frac{1}{6}$ strani K 1—.

„Štajerc“ bodi v vsaki hiši!

„Tiskovno društvo Štajerčevo“.

Vloge po 10 K, ki se obrestujejo in se na zahtevno vrnejo.

**Vsak somišljenik bodi član
tiskovnega društva!**

**Kmetje, delavci, obrtniki, vsi
za enega, eden za vse!**

Hranilnica

(Sparkasse)

mestne občine

CELJE

se nahaja v lastni hiši nasproti kolodvora.

Hranilne vloge obrestuje s 4% in to vsaki dan ter plačuje hranilnica rentni davek.

Hranilnica izposojuje domače štedilnice (Heimsparbüchsen) v najmanjši svoti 4 K.

Posojila

daje na hipoteke po 5%, proti menicam (Wechsel) po 5½% in na zastavke po 5%.

Hranilnica oddaja

železne hranilne predale

katere zaklene naročnik, sozaklepa jih tudi zavod, tako se zanesljivo vrednostne efekte hrani. Tudi sprejema hranilnica

●● odprte depote. ●●

Uradne ure za stranke

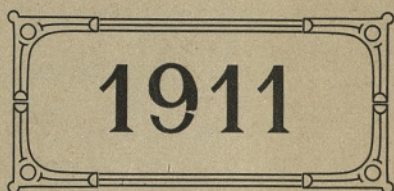
vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopoldne.

Ravnateljstvo.

„Štajerčevi“

kmetski koledar

za leto

„Kmeti stan
srečni stan! . .“

Po naročilu „Štajerčevega“ tiskovnega društva

uredil

Linhart Karl

☞ ☞ Cena 60 vinarjev ☞ ☞

P t u j 1911

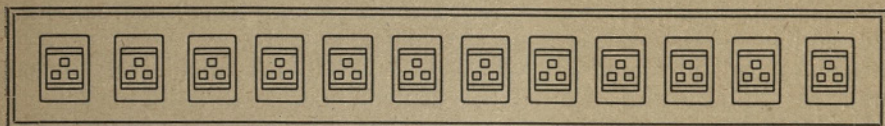
Založilo: „Štajerčevo“ tiskovno društvo.

17584/1911

~~1188~~

S 1855-29.8.49

Leto 1911

je navadno leto in šteje 365 dni, od teh 68 nedelj in praznikov.

Neednaki katoliški prazniki so : 15. januarja praznik Jezusovega imena; 12. januarja Septuagesima; 1. marca pepelnica; 7. aprila 7 žalosti Marije device; 16. aprila Velika noč; 22., 23. in 24. maja Križev teden; 25. maja Kristov vnebohod; 4. junija binkoštna nedelja; 11. junija praznik sv. Trojice; 15. junija praznik sv. Rešnega Telesa; 23. junija Jezusovo Srce; 3. septembra Angeljska nedelja; 10. septembra Marijino ime; 1. oktobra praznik Rožnega venca; 15. oktobra posvečevanje cerkev; 3. decembra prva adventna nedelja. — Od **Božiča do pepelnice srede** je 9 tednov in 3 dni. — **Štiri letni časi** : Začetek pomladi 21. marca, poletja 22. junija, jeseni 24. septembra in zime 22. decembra. **Obhajati ženitve** prepove cerkev od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje. — **Država** pa prepoveduje javne plese, bale, glediške igre itd. na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, praznik sv. Rešnega telesa in na božični dan.

Znamenja za lunine kraje.

Mlaj . . . . . ☺	Ščep ali polna luna . . . . . ☽
Prvi krajec . . . . . ☾	Zadnji krajec . . . . . ☾

Nebeška znamenja.

oven . . . . . ♈	lev . . . . . ♌	strelec . . . . . ♐
bik . . . . . ♉	devica . . . . . ♍	kozel . . . . . ♋
dvojčka . . . . . ♊	tehtnica . . . . . ♎	vodnar . . . . . ♏
rak . . . . . ♋	škorpion . . . . . ♏	ribi . . . . . ♏

Deželni patroni.

Češka : Janez Nepomuk (16. maja) in Vaclav (28. sept.) — **Bukovina** : Janez Suczava (14. junija). — **Dalmacija** : Hieronij (30. sept.) **Galicija** : Stanislav (7. maja); Mihael (29. sept.) — **Koroška** : Jožef

(19. marca). Egidij (1. sept.) — **Kranjska**: Jožef (19. marca), Jurij (24. aprila). — **Hrvatska**: Elija (20. julija), Rok (16. avgusta). — **Primorska**: Ciril in Metud (5. julija). — **Avstrija**: Leopold (15. novembra). — **Salcburška**: Rupret (24. septembra). — **Slezija**: Hedviga (15. oktobra). — **Siebenbürgen**: Ladislav (27. junija). — **Slavonija**: Janez Krstnik (24. junija). — **Štajerska**: Jožef (19. marca). — **Tirolska**: Jožef (19. marca), Virgil (26. junija). — **Ogrska**: Štefan, kralj (20. avgusta). — **Predarlberška**: Gebhard (26. avgusta).

Cesarska rodbina.

Avstrijski cesar.

Franc Jožef I. (Karl), avstrijski cesar, apostolični ogrski kralj itd.; rojen v Schönbrunnu dne 18. avgusta 1830; prevzel avstrijski prestol po cesarju Ferdinandu I. dne 2. decembra 1848; kronan kot ogrski kralj dnè 8. junija 1867. — Soproga: † **Elizabeta** (Amalija Evgenija) hčerka vojvode Maksa bavarskega, rojena v Possenhoïnu 24. decembra 1837, poročena na Dunaju 24. aprila 1854, kronana za ogrsko kraljico v Budimpešti dnè 8. junija 1867, umrla v Genfu dnè 10. septembra 1898. — Cesarjevi otroci: † **Sofija** (Friderika Doroteja Marija Jozefa), cesarska princesinja in nadvojvodinja itd., rojena na Dunaju 5. marca 1855, umrla v Budimpešti 29. maja 1857. — **Gisela** (Luise Marija), cesarska princesinja in nadvojvodinja itd., rojena v Laksenburgu 12. julija 1856, poročena na Dunaju 20. aprila 1873 s princom Leopoldom iz Bavarskega. — † **Rudolf** (Franc Karl Jožef) pokojni prestolonaslednik itd., rojen v Laksenburgu dnè 21. avgusta 1858, umrl v Meyerlingu dnè 30. januarja 1889. — **Marija Valerija** (Matilda Amalija), cesarska princesinja in nadvojvodinja, rojena v Budimpešti 22. aprila 1868, poročena v Ištu 31. julija 1890 z nadvojvodo Franc Salvator.

Cesarjevi brati in sestre.

† **Maksimilijan I.** (Ferdinand Jožef Marija), cesar mehikanski itd.); rojen 6. julija 1832, umrl 19. junija 1867 v Quereteru v Mehiki. — † **Karl Ludvik** (Jožef Marija), rojen 30. julija 1833, umrl 19. maja 1896.

Cesarjevi stariši.

† **Franc Karl** (Jožef, sin cesarja Franca I., rojen 7. decembra 1802; umrl 8. marca 1878 na Dunaju). — † **Sofija** (Friderika Dorotea), hči kralja Maksimiljana I. bavarskega; rojena 27. januarja 1805, poročena na Dunaju 4. novembra 1824, umrla istotam 28. maja 1872.

Avstro-ogrške deželne barve.

Češka, Tirolska, Hrvatska, Kotar, Feldkirch : belo-rdeče. — **Štajerska** : belo-zeleno. — **Moravska** : zlato-rdeče. — **Ogrska** : rdeče-belo-zeleno. — **Dalmacija** : plavo-zlato. — **Siebenbürgen** : plavo-rdeče-zlato. — **Slezija** : zlato-črno. — **Koroška** : zlato-rdeče-belo. — **Kranjsko** : belo-plavo. — **Galicija** : plavo-rdeče. — **Salcburška** : zlato-rdeče-belo. — **Nižjeavstrijska** : plavo-zlato. — **Zgornjeavstrijska** : rdeče-zlato-belo. — **Bregenc** : belo-črno. — **Trst** : zlato-rdeče-belo-črno. — **Istrija** : plavo-rdeče-zlato. — **Bozna in Hercegovina** : zlato-rdeče. — **Avstrijska državna barva** : rdeče-belo-rdeče-zeleno; bojne ladje: rdeče-belo-rdeče; uradna barva : črno-rumeno.

Vladarji v Evropi.

Belgija : Kralj Albert, rojen 8. aprila 1875, katoliški. — **Bulgarija** : Kralj Ferdinand, rojen 26. februarja 1861, katoliški. — **Danska** : Kralj Friderik VIII., rojen 3. junija 1843, luteranec. — **Francoška** : Prezident Armand Fallières, rojen 6. novembra 1841. — **Grška** : Kralj Jurij I., rojen 24. decembra 1845, grške vere. — **Angleška** : Kralj Jurij V., rojen 3. junija 1865, anglikanec. — **Italija** : Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. novembra 1869, katoliški. — **Monako** : Knez Albert, rojen 13. novembra 1848, katoliški. — **Črnagora** : Kralj Nikita I., rojen 7. oktobra 1841, grške vere. — **Nizozemska** : Kraljica Viljemina, rojena 31. avgusta 1880. — **Norveška** : Kralj Hakon VII., rojen 3. avgusta 1872, luteranec. — **Avstro-Ogrska** : Cesar Franc Jožef I., rojen 18. avgusta 1830, katoliški. — **Portugal** : Kralj Manuel II., rojen 15. novembra 1889, katoliški. — **Nemčija** : Cesar Viljem II., rojen 27. januarja 1859, luteranec. — **Rumunska** : Kralj Karl I., rojen 20. aprila 1839, katoliški. — **Rusija** : Car Nikolaj II., rojen 18. maja 1868, grški. — **Švedska** : Kralj Gustav Adolf, rojen 16. junija 1858, luteranec. — **Švica** : Republika; vsako leto drug predsednik. — **Srbija** : Kralj Peter I., rojen 1844 v Belgradu, grške vere. — **Španija** : Kralj Alfonz XIII., rojen 17. maja 1886, katoliški. — **Turčija** : Veliki sultan Mehmed V., rojen 1844, moh.

Novo leto,
zdravo!
Vse se ponovi,
rože nam cvetijo
tam, kjer mrtvi
spi!

Staro leto,
zdravo!
Vzelo, dalo si!
Sreče pomorilo,
sreče dalo ti!

Januar — Prosinec.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Nedelja	Novo leto. Obrez. Gospodovo.	
2	Pondeljek	Makarij, opat.	
3	Torek	Genoveša, dev.	
4	Šreda	Tit, škof; Izabela, kralj.	
5	Četrtek	Telesfor, p. muč.; Simeon St.	
6	Petek	Sv. Trije kralji. Razgl. Gosp.	
7	Sobota	Valentin, škof; Lucijan, muč.	
8	Nedelja	1. po razgl. Gosp. Severin, opat. ☽	
9	Pondeljek	Julijan in Bazilisa, muč.	
10	Torek	Pavel I., papež; Agato, papež.	
11	Šreda	Higin, pap. muč.; Božidar, opat.	
12	Četrtek	Arkadij, muč.; Ernest, škof.	
13	Petek	Veronika, dev.; Bogomir; Leoncij, šk.	
14	Sobota	Hilarij, šk.; Feliks iz Nole, spozn. ☿	
15	Nedelja	2. po razgl. Gosp. Ime Jezusovo.	
16	Pondeljek	Marcel, papež; Ticijan, škof.	
17	Torek	Anton, pušč.; Sulpicij, škof.	
18	Šreda	Sv. Petra stol v Rimu; Priska, d. m.	
19	Četrtek	Kanut, kralj; Marija in Marta, m.	
20	Petek	Fabijan in Boštjan; Majnrad, opat.	
21	Sobota	Neža, devica muč.	
22	Nedelja	3. po razgl. Gosp. Vincencij, m. ☾	
23	Pondeljek	Zaroka Marije Dev.	
24	Torek	Timotej, škof; Babila, muč.	
25	Šreda	Izpreobrnitev Pavla, Amand.	
26	Četrtek	Polikarp, škof; Pavla, vdova.	
27	Petek	Janez Zlatcusi, cerkveni učenik.	
28	Sobota	Julijan, škof; Marjeta, devica.	
29	Nedelja	4. po razgl. Gosp. Frančišek Sal.	
30	Pondeljek	Martina, dev.; Janez, škof. ☼	
31	Torek	Peter Nol., spozn.	

Lunini izpremeni. ☽ Prvi krajec dne 8. ob 7:18. ☾ Ščep dne 14. ob

11:23. ☾ Zadnji krajec dne 22. ob 7:18. ☼ Mlaj dne 30. ob 10:42.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

◆
Plesi, smeh in
petje,
Zavrtimo se!
Enkrat pozabimo
naše vse gorje!
◆

◆
Koliko hinavcev
vedno z masko
gré,
in na našem
mozgu,
krvi se nažre .
◆

Februar — Svečan.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Sreda	Ignacij, šk. m.; Eirem, cerkv. uč.	☞
2	Četrtek	Svečnica. Dar. Gospodovo.	☞
3	Petek	Blaž, škof; Oskar, škof.	☞
4	Sobota	Andrej Kor., škof; Veronika, dev.	☞
5	Nedelja	5. po razgl. Gosp. Agata, dev. m.	☞
6	Pondeljek	Doroteja, dev. muč.; Tit, škof.	☞
7	Torek	Romuald, opat; Rihard, kralj.	☞
8	Sreda	Janez Mat, spozn.; Juvencij, škof.	☞
9	Četrtek	Ciril Aleks., šk.; Apolonija, dev. m.	☞
10	Petek	Šolastika, devica; Viljem, pušč.	☞
11	Sobota	Adolf, škof; Deziderij.	☞
12	Nedelja	1. predpeln. Humbelina, dev.	☞
13	Pondeljek	Katarina od Riči, dev.; Jordan, sp..	☞
14	Torek	Valentin, muč.; Zojil, sp.	☞
15	Sreda	Favstin in Jovita, muč.	☞
16	Četrtek	Julijana, dev. muč.	☞
17	Petek	Donat in tov., muč.; Konštancija.	☞
18	Sobota	Simeon, šk.; Flavijan, šk.	☞
19	Nedelja	2. predpeln. Julijan, spokornik.	☞
20	Pondeljek	Elevterij, šk. m.; Exharij, škof.	☞
21	Torek	Maksimilijan, šk.; Eleonora, kralj.	☞
22	Sreda	Stol sv. Petra v Antiohiji.	☞
23	Četrtek	Peter Damijan, škof; Romana, dev.	☞
24	Petek	Matija, apostol.	☞
25	Sobota	Valburga, opatinja; Viktorin, muč.	☞
26	Nedelja	3. predpeln. Marjeta Kort., spoz.	☞
27	Pondeljek	Leander, škof; Baldomir, škof.	☞
28	Torek	Pust. Roman, opat; Rajmund.	☞

Lunini izpremeni. ☞ Prvi krajec dne 6. ob 4:25. ☞ Ščep dne 13. ob

11:35. ☞ Zadnji krajec dne 21. ob 4:42.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page below the title.

❖
Nisi več kraljica,
zima mrzla ti!
Že se za gorami
solnce nam žari!
❖

❖
Vse trpljenje
mine,
enkrat pride čas;
enkrat tudi zate,
srce, pride spas.
❖

Marec — Sušec.

D n e v i		Godovi	Žn.
1	Sreda	† Pepelnica. Albin, škof.	☉
2	Četrtek	Simplicij, papež; Blaženi Karol.	
3	Petek	Kunigunda, cesarica; Andrej, muč.	
4	Sobota	Kazimir, spozn.; Lucij I., papež.	
5	Nedelja	1. postna. Agapeta s tov., muč.	
6	Pondeljek	Fridolin, op.; Viktorin; Katarina B.	
7	Torek	Tomaž Akvinski, cerkv. učenik.	☽
8	Sreda	† Kvatre. Janez od Boga, spoz.	
9	Četrtek	Frančiška Rim., vd.; Gregor od N.	
10	Petek	† Kvatre. 40 mučencev.	
11	Sobota	† Kvatre. Heraklij, mučenec.	
12	Nedelja	2. postna (kvat). Gregor I., p.	
13	Pondeljek	Rozina, vdova; Evrazija, devica.	
14	Torek	Matilda, kraljica; Pavlina.	
15	Sreda	Longin, m.; Klemen Hořbauer, sp.	☼
16	Četrtek	Hilarij in Tacijan, m.; Heribert, šk.	
17	Petek	Patricij, škof; Jedert, devica.	
18	Sobota	Ciril Jeruzalemski, škof; Edvard.	
19	Nedelja	3. postna. Jožef, žen. D. Mar.	
20	Pondeljek	Feliks in tov.; Evgenij, muč.	
21	Torek	Benedikt, opat; Serapijon, muč.	
22	Sreda	Benvenut, škof; Bazil, mučenec.	
23	Četrtek	Viktorijan, muč.; Miklavž F., m.	☾
24	Petek	Gabrijel, nadangel.	
25	Sobota	Oznanjenje Marije Device.	
26	Nedelja	4. postna (sredp.). Emanuel, muč.	
27	Pondeljek	Rupert, škof; Janez Dom., spozn.	
28	Torek	Janez Kapistran, spozn.	
29	Sreda	Ciril, škof, mučenec; Jona, muč.	
30	Četrtek	Angela F., vdova; Amadej, sp.	☉
31	Petek	Modest, šk.; Gvidon, sp.; Balbina, d.	

Lunini izpremeni. ☉ Mlaj dne 1. ob 1:28. ☽ Prvi krajec dne 7. ob 11:59. ☼ Ščep dne 15. ob 0:58. ☾ Zadnji krajec dne 23. ob 1:24. ☉ Mlaj dne 30. ob 1:35.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page below the header.

V zemljo položili
seme zlato smo,
da nas veselilo,
dozorelo bo!

Zemlja, mati
večna
bodi dobra nam!
Polni nam pos-
lopja,
polni klet in
hram!

April — Mali traven.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Sobota	Hugon, škoř; Teodora, mučenka.	
2	Nedelja	5. postna (tiha). Frančišek Pavl.	
3	Pondeljek	Božja glava. Abundij, škoř.	
4	Torek	Izidor, škoř; Rozamila, devica.	
5	Sreda	Vincencij F., spozn., Irena, dev.	
6	Četrtek	Sikst, papež; Celestina, muč.	
7	Petek	Dev. Mar. 7 žalosti. Herman, sp.	
8	Sobota	Adalbert, škoř; Dionizij, škoř.	
9	Nedelja	6. postna (cvetna). Mar. Kleofa.	
10	Pondeljek	Ezekijel, prerok; Mehtilda, dev.	
11	Torek	Leon I., papež; Betina, devica.	
12	Sreda	Zenon, škoř mučenec; Saba, muč.	
13	Četrtek	† Veliki četrtek. Hermenegild.	
14	Petek	† Veliki petek. Justin, muč.	
15	Sobota	† Velika sobota. Helena, kralj.	
16	Nedelja	Velika noč. Vstajenje Gosp.	
17	Pondeljek	Velik. pond. Varstvo sv. Jožefa.	
18	Torek	Apolonij, mučenec; Eleverij, škoř.	
19	Sreda	Leo IX., papež; Ema, vdova.	
20	Četrtek	Marcelin, škoř; Neža, dev.	
21	Petek	Anzelm, škoř; Bruno, sp.	
22	Sobota	Soter in Kaj, papeža, muč.	
23	Nedelja	1. povelik. (bela). Adalbert, šk.	
24	Pondeljek	Jurij, muč.; Fidelis, muč.	
25	Torek	Marko, evang.; Ermin, muč.	
26	Sreda	Klet, papež; Marcelin, papež.	
27	Četrtek	Peregrin, duh.; Anastazij, p.; Cita.	
28	Petek	Pavel od križa; Vital, mučenec.	
29	Sobota	Peter, m.; Robert, op.; Antonija.	
30	Nedelja	2. povelik. Katarina Sij., dev.	

Lunini izpremeni. ☽ Prvi krajec dne 6. ob 6:52. ☽ Ščep dne 13. ob 3:34. ☾ Zadnji krajec dne 21. ob 7:33. ☼ Mlaj dne 28. ob 11:22.

Rože, cvetje,
solnce,
kar srce želi!
O pomlad, kne-
žinja,
Krasna si nam ti!

Lepi čas mla-
dosti,
dan ljubezni ti —
ko bi nam ohranil
Bog te lepe dni!

Maj — Veliki traven.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Pondeljek	Filip in Jakob, apostola.	☿
2	Torek	Atanzij, škof; Sekund, muč.	♁
3	Sreda	Najdba sv. križa. Aleksander, p.	♁
4	Četrtek	Florijan, m.; Monika, vd.	♁
5	Petek	Pij V., papež; Irenej, škof.	☽
6	Sobota	Janez Ev. pred lat. vrati.	♁
7	Nedelja	3. povelik. Stanislav, škof, muč.	☿
8	Pondeljek	Prikazen Mihaela nadangela.	♁
9	Torek	Gregor Nac., škof, c. uč.; Beat, sp.	♁
10	Sreda	Antonin, šk.; Gordian, muč.; Izidor.	♁
11	Četrtek	Mamert, škof; Gandolf, opat.	♁
12	Petek	Pankracij, muč.; Nerej muč.	♁
13	Sobota	Servacij, škof; Glicerija, dev.	♁
14	Nedelja	4. povelik. Bonifacij, muč.	☿
15	Pondeljek	Zofija, muč.; Hilarij, spozn.	♁
16	Torek	Janez Nep., muč.; Ubald, škof.	♁
17	Sreda	Paškal, spozn.; Maksima, dev.	♁
18	Četrtek	Feliks, spozn.; Vincencij, muč.	♁
19	Petek	Celestin, papež; Ivo, spozn.	♁
20	Sobota	Bernardin, spozn.; Bazila, dev. m.	♁
21	Nedelja	5. povelik. Feliks, spokornik.	☾
22	Pondeljek	Helena, dev.; Julija, dev.; Emil.	Križevo
23	Torek	Deziderij, šk.; Andrej Bob., sp.	
24	Sreda	Marija Dev., pom. kristjanov.	
25	Četrtek	Krist. vnebohod. Gregor VII., p.	♁
26	Petek	Filip Nerij, spozn.; Elefterij, m.	♁
27	Sobota	Magdalena Pac., d.; Janez, p. muč.	♁
28	Nedelja	6. povelik. Avguštin, škof.	♁
29	Pondeljek	Maksim, škof; Teodozija, muč.	♁
30	Torek	Ferdinand, kralj; Feliks I., papež.	♁
31	Sreda	Angela, d.; Kancijan in tov., muč.	♁

Lunini izpremeni. ☽ Prvi krajec dne 5. ob 2^h11. ☽ Ščep dne 13. ob 7^h07. ☾ Zadnji krajec dne 21. ob 10^h20. ☽ Mlaj dne 28. ob 7^h22.

Zapisnik.

Kot nevesta
mlada
nam natura spi!
Kličejo kresnice:
vstani, draga ti!

Kak bi veselili
na lepoti se,
ko skrbi ne bilo
ne gladu, gorje

Junij — Rožnik.

D n e v i	Godovi	Zn.
1 Četrtek	Juvencij, muč.; Gracijan, muč.	D
2 Petek	Marcelin, muč.; Erazem, muč.	
3 Sobota	Klotilda, kraljica; Oliva, dev.	
4 Nedelja	Binškošči. Prihod Sv. Duha.	E
5 Pondeljek	Binškošt. pond. Bonifacij, škof.	
6 Torek	Norbert, škof; Bertrand, škof.	
7 Sreda	† Kvatre. Robert, opat.	
8 Četrtek	Medard, škof; Maksim, škof.	
9 Petek	† Kvatre. Primož in Felicijan, m.	
10 Sobota	† Kvatre. Marjeta, kralj.	
11 Nedelja	1. pobink. Presv. Trojica.	F
12 Pondeljek	Janez Fak., spozn.; Flora, dev.	
13 Torek	Anton iz Padove, spozn.	
14 Sreda	Bazilij, škof; Elizej, prerok.	
15 Četrtek	Sv. Rešnje Telo. Vid, muč.	
16 Petek	Franc Reg., sp.; Beno, šk.; Jošt, op.	
17 Sobota	Adolf, škof; Lavra, nuna.	
18 Nedelja	2. pobink. Feliks in Fortunat.	G
19 Pondeljek	Julijana F., d.; Gervazij in Pr.	
20 Torek	Silverij, pap.; Florentina, devica.	
21 Sreda	Alozij, sp.; Alban, m.	
22 Četrtek	Ahacij, muč.; Pavlin, šk.; Nicej, šk.	
23 Petek	Srce Jezusovo. Eberhard. škof.	
24 Sobota	Janez Krstnik (rojstvo). Kres.	
25 Nedelja	3. pobink. Viljem, op.; Prosper, šk.	H
26 Pondeljek	Janez in Pavel, muč.	
27 Torek	Hema, vdova; Vigilij, škof.	
28 Sreda	† Leon II., papež; Irenej, spozn.	
29 Četrtek	Peter in Pavel, apostola.	
30 Petek	Spomin sv. Pavla, apost.; Oton, sp.	

Lunini izpremeni. D Prvi krajec dne 3. ob 11:02. ☉ Ščep dne 11. ob 10:48. C Zadnji krajec dne 19. ob 9:48. ☽ Mlaj dne 26. ob 2:17.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

◆
Solnce peče
hudo,
daljno že grmi —
huda ura pride,
Bog usmil' se
ti!
◆

◆
Da naš trud, trp-
ljenje
ne bi bil zamán,
ne bi bil uničen
revni kmetski
stan.
◆

Julij — Mali srpan.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Sobota	Teobald, pušč.; Julij; Pambo, opat.	♁
2	Nedelja	4. pobink. Obiskovanje Mar. D.	☾
3	Pondeljek	Helijodor, škof; Bertram.	
4	Torek	Urh, škof; Berta, devica.	
5	Šreda	Ciril in Metod, šk.; Domicij, šk.	
6	Četrtek	Izaija, prerok; Dominika, muč.	
7	Petek	Vilibald, škof; Benedikt IX., pap.	
8	Sobota	Elizabeta, kraljica; Kilijan, škof.	
9	Nedelja	5. pobink. Anatolija, dev.	
10	Pondeljek	Amalija, devica; Felicita, dev.	
11	Torek	Pij I., papež; Peter F., spoznav.	
12	Šreda	Mohor in Fortunat, muč.	
13	Četrtek	Marjeta, d. m.; Anaklet, p.; Evgen.	
14	Petek	Bonaventura, šk. in uč.; Just, muč.	
15	Sobota	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
16	Nedelja	6. pobink. Škapul. Dev. Mar. Kar.	☾
17	Pondeljek	Aleš, spozn.; Generoz, muč.	
18	Torek	Kamil Lel., spozn.; Friderik, škof.	
19	Šreda	Vincencij Pavl., sp.; Makrina, d.	
20	Četrtek	Marjeta, d. m.; Elija, pr.; Ceslav, sp.	
21	Petek	Danijel, pr.; Olga; Prakseda, dev.	
22	Sobota	Marija Magdal., spok.; Teofil, m.	
23	Nedelja	7. pobink. Apolinar, škof in uč.	
24	Pondeljek	Kristina, dev. muč.; Roman, muč.	
25	Torek	Jakob, apostol; Krištof, spozn.	
26	Šreda	Ana, mati Marije Dev.; Valens, m.	
27	Četrtek	Pantaleon, muč.; Natalija, muč.	
28	Petek	Inocencij, papež; Viktor, muč.	
29	Sobota	Marta, d.; Beatriks, d.; Olaf, kr.	
30	Nedelja	8. pobink. Abdon in Senen, muč.	♁
31	☯Pondeljek	Ignacij Lojola, spozn.	

Lunini izpremeni. ☾ Prvi krajec dne 3. ob 10'18. ☼ Ščep dne 11.
ob 1'51. ☾ Zadnji krajec dne 19. ob 6'28. ☼ Mlaj dne 25. ob 9'09.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Žetve prvi časi!
Kosa se blišči,
pesen poje kosec
kmet se veseli!

Rože glava pada
mrtva pod koso,
tega zaprinesla
smrti i nam ne bo!

Avgust — Veliki srpan.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Torek	Vezi Petra, ap.; Makab. bratje, muč.	
2	Šreda	Porcijunkula, Alfonz Ligv., šk.	☾
3	Četrtek	Najdba sv. Štefana; Lidija, vdova.	
4	Petek	Dominik, spozn.; Agabij, škof.	
5	Sobota	Marija Devica snežna; Ožbolt, kr.	
6	Nedelja	9. pobink. Gospodova izprem.	
7	Pondeljek	Kajetan, spok.; Donat, šk. muč.	
8	Torek	Cirijak, Larg in Smaragd, muč.	
9	Šreda	Roman, muč.; Emigdij, šk.	
10	Četrtek	Lavrencij, muč.; Hugon, šk.	☉
11	Petek	Tiburcij, muč.; Suzana, dev.	
12	Sobota	Klara, dev.; Hilarija, muč.	
13	Nedelja	10. pobink. Hipolit in Kasijan, m.	
14	Pondeljek	† Evzebij, spozn.; Anastazija, dev.	
15	Torek	Vel. gosp. Vnebovzetje Mar. D.	
16	Šreda	Rok, spozn.; Hijacint, duh.	
17	Četrtek	Liberat, muč.; Sibila, devica.	☾
18	Petek	Joahim, oče Mar. Dev.; Helena, kr.	
19	Sobota	Ludovik Toled., škof; Julij, muč.	
20	Nedelja	11. pobink. Bernard, op.; Štefan, kr.	
21	Pondeljek	Johana Frančiška, vd.; Adolf, sp.	
22	Torek	Timotej, muč.; Hipolit, škof.	
23	Šreda	Filip Ben., spozn.	
24	Četrtek	Jernej, apostol; Ptolomej, škof.	☉
25	Petek	Ludovik, kr.; Patricija.	
26	Sobota	Cefirin I., pap.; Samuel, muč.	
27	Nedelja	12. pobink. Srce Marijino.	
28	Pondeljek	Avguštin, škof; Hermes, muč.	
29	Torek	Obglavljenje sy. Janeza Krstnika.	
30	Šreda	Roza Limanska, dev.; Feliks, muč.	
31	Četrtek	Rajmund, spozn.; Izabela, dev.	☾

Lunini izpremeni. ☾ Prvi krajec dne 2. ob 0'27. ☉ Ščep dne 10. ob 3'52. ☾ Zadnji krajec dne 17. ob 1'08. ☉ Mlaj dne 24. ob 5'12. ☾ Prvi krajec dne 31. ob 5'18.

Že jesen nam
trka,
zunaj se hladi.
Vse se predru-
gači,
vse se spremeni.

Tudi ti, devojka,
starka boš po-
stala,
zemljica ti večna
postelj bo post-
ljala.

September — Kimavec.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Petek	Egid, opat; Verena, dev. muč.	☿
2	Sobota	Štefan, kralj; Antonin, muč.	♄
3	Nedelja	13. pobink. Angelska. Doroteja.	☽
4	Pondeljek	Rozalija, dev.; Ida, kraljica.	☽
5	Torek	Lavrencij Just., šk.; Viktorin, šk.	☽
6	Šreda	Herrnogen, mučen.; Pelagij, muč.	☽
7	Četrtek	Bronislava, nuna; Regina, d. muč.	☽
8	Petek	Mala gosp. Rojst. Mar. Dev.	☽
9	Sobota	Korbinijan, škof; Gorgonij, muč.	☽
10	Nedelja	14. pobink. Ime Marijino.	☽
11	Pondeljek	Prot in Hijacint, muč.	☽
12	Torek	Macedonij, škof; Gvidon, spozn.	☽
13	Šreda	Virgilij, muč.; Notburga, dev.	☽
14	Četrtek	Poviš. sv. križa. Maternij, šk.	☽
15	Petek	Nikomed, muč.; Evtropija, vd.	☽
16	Sobota	Ljudmila, vd.; Karmelij in Ciprijan.	☽
17	Nedelja	15. pobink. 7 žalosti Mar. Dev.	☽
18	Pondeljek	Jožef Kup., sp.; Tomaž Vil., šk.	☽
19	Torek	Januvarij, muč.; Arnulf, spozn.	☽
20	Šreda	† Kvatre. Evstahij, muč.	☽
21	Četrtek	Matej, apostol; Mavra, dev.	☽
22	Petek	† Kvatre. Mavricij in tov., muč.	☽
23	Sobota	† Kvatre. Tekla, dev. m.; Lin, pap.	☽
24	Nedelja	16. pobink. Marija Dev. reš. ujetn.	☽
25	Pondeljek	Kleofa, spozn.; Firmin, škof.	☽
26	Torek	Ciprijan in Justina, muč.	☽
27	Šreda	Kozma in Damijan, muč.; Kaj, škof.	☽
28	Četrtek	Vencelj, kralj; Marcijal, m.; Šalomon.	☽
29	Petek	Mihael, nadangel; Evtihij, muč.	☽
30	Sobota	Hieronim, sp., c. uč.; Honorij, šk.	☽

Lunini izpremeni. ☽ Ščep dne 8. ob 4:54. ☾ Zadnji krajec dne 15. ob 6:48. ☽ Mlaj dne 22. ob 3:35. ☽ Prvi krajec dne 30. ob 12:05.

Vina zlata kaplja,
v čaši se sveti!
Viničar že strelja
Juhu! Trte kri!

Noah, bil si
grešnik,
ali hvala ti,
da si prvi ljubil
Juhu! trte kri!

Oktober — Vinotok.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Nedelja	17. pobink. Rožnega venca.	
2	Pondeljek	Leodegar, škof; Teofil, spozn.	
3	Torek	Kandid, muč.; Ewald, muč.	
4	Šreda	Frančišek Seraf, sp.; Edvin, kralj.	
5	Četrtek	Placid in tovar., muč.; Gala, vd.	
6	Petek	Brunon, spozn.; Fida, dev. muč.	
7	Sobota	Justina, dev.; Marko, grof.	
8	Nedelja	18. pobink. Brigita, vdova.	
9	Pondeljek	Dionizij, muč.; Abraham, p.	
10	Torek	Frančišek Borg., sp.; Gereon in tov.	
11	Šreda	Nikazij, škof; Firmin, škof.	
12	Četrtek	Maksimilijan, šk. m.; Serafin, spozn.	
13	Petek	Edvard, kralj; Koloman, muč.	
14	Sobota	Kalist, papež; Domicijan, škof.	
15	Nedelja	19. pobink. Posveč. cerkev.	
16	Pondeljek	Gal, opat.; Maksima, devica.	
17	Torek	Hedvika, kr.; Viktor, šk.; Marjeta Al.	
18	Šreda	Luka, evangelist; Just, muč.	
19	Četrtek	Peter Alkant., spozn.; Etbin, opat.	
20	Petek	Janez Kancijan, spoz.; Felicijan, m.	
21	Sobota	Uršula, devica; Hilarijon, opat.	
22	Nedelja	20. pobink. Kordula, dev. muč.	
23	Pondeljek	Severin, škof; Peter Pashazij, sp.	
24	Torek	Rafael, nadangel; Kristina, muč.	
25	Šreda	Krisant in Krišpin, m.; Bonifacij, p.	
26	Četrtek	Evarist, p. muč.; Lucijan in Marcel.	
27	Petek	Frumencij, škof; Sabina, muč.	
28	Sobota	Simon in Juda, ap.; Fidelij, m.	
29	Nedelja	21. pobink. Narcis, škof.	
30	Pondeljek	Klavdij, muč.; Marcel, muč.	
31	Torek	Volfgang, šk.; Lucila, d.	

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dne 8. ob 5^h08. ☾ Zadnji krajec dne 15.

ob 0^h43. ☊ Mlaj dne 22. ob 5^h07. ☌ Prvi krajec dne 30. ob 7^h39.

◆
Listje je odpadlo,
tiha vrt in plan,
tužno nas pozdravlja
rešnih ljubih dan.
◆

◆
Mrtvih se spo-
minjaj!
Megla se vali
le pripravljen
bodi
da srcé zaspi.
◆

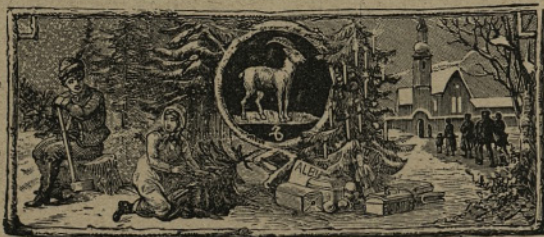
November — Listopad.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Sreda	God vseh svetnikov.	
2	Četrtek	Vseh vernih duš; Just, muč.	
3	Petek	Viktorin, šk.; Hubert, šk.; Ida, kralj.	
4	Sobota	Karol Boromej, šk.; Modesta, d.	
5	Nedelja	22. pobink. Caharija, oče Jan. Krst.	
6	Pondeljek	Lenart, opat; Sever, škoř.	☉
7	Torek	Prosdocim, škoř; Engelbert, škoř.	
8	Šreda	Bogomir, škoř; Deodat, muč.	
9	Četrtek	Božidar (Theodor), muč.; Orest, muč.	
10	Petek	Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč.	
11	Sobota	Martin, škoř; Mena, muč.	
12	Nedelja	23. pobink. Martin, pap. muč.	
13	Pondeljek	Stanislav Kostka, sp.; Didak, spoz.	☾
14	Torek	Jozafat Kunč., šk. m.; Serapion, m.	
15	Šreda	Leopold, vojvoda; Jedert, děvica.	
16	Četrtek	Edmund, škoř; Otmar, opat.	
17	Petek	Gregorij, škoř; Viktorija, muč.	
18	Sobota	Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.	
19	Nedelja	24. pobink. Varstvo Dev. Marije.	
20	Pondeljek	Feliks Val., spoz.; Edmund, 'kr.	☉
21	Torek	Darovanje Marije Dev.; Kolumban.	
22	Šreda	Cecilija, dev. muč.; Maver, muč.	
23	Četrtek	Klemen, pap. muč.; Felicita, muč.	
24	Petek	Janez od križa, spozn.; Hrizogon, m.	
25	Sobota	Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.	
26	Nedelja	25. pobink. Konrad, škoř.	
27	Pondeljek	Virgil, škoř; Ahacij, škoř.	
28	Torek	Eberhard, škoř; Jakob iz Marke.	
29	Šreda	Saturnin, muč.; Filomen, muč.	☾
30	Četrtek	Andrej, apostol; Justina, dev.	

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dne 6. ob 4:45. ☾ Zadnji krajec dne 13. ob 8:17. ☉ Mlaj dne 20. ob 9:47. ☾ Prvi krajec dne 29. ob 2:39.

Leto blizu konca,
sneg nam krije
svet,
Božič že prihaja,
večni je ta red!

Aleluja poješ —
ali ste še vsi?
marsikdo od lani
že v gomili spi.

December — Gruden.

D n e v i		Godovi	Zn.
1	Petek	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	☞
2	Sobota	Bibijana, m.; Pavlina; Kromacij, šk.	☞
3	Nedelja	1. advent. Frančišek Ksav., sp.	☞
4	Pondeljek	Barbara, dev. m.; Peter Zlat., spozn.	☞
5	Torek	Saba, opat; Krišpin, mučenec.	☞
6	Sreda	Miklavž (Nikolaj), šk.; Apolinar.	☞
7	Četrtek	† Ambrozij, škof; Agaton, muč.	☞
8	Petek	Brezmad. spočetje Marije D.	☞
9	Sobota	Peter For., šk.; Sirij, šk.; Valerija.	☞
10	Nedelja	2. advent. Loretanska M. B.	☞
11	Pondeljek	Damaz, papež; Trazon, opat.	☞
12	Torek	Sinezij, muč.; Epimah, muč.	☞
13	Sreda	Lucija, devica muč.; Otilija, dev.	☞
14	Četrtek	Spiridijon, škof; Nikazij, škof.	☞
15	Petek	Jernej, škof; Kristina, dev.	☞
16	Sobota	Evzebij, škof; Albina, dev. muč.	☞
17	Nedelja	3. advent. Lazar, škof; Berta, vd.	☞
18	Pondeljek	Gracijan, škof; Vunebald, opat.	☞
19	Torek	Nemezij, muč.; Favsta, vdova.	☞
20	Sreda	† Kvatre. Liberat, muč.	☞
21	Četrtek	Tomaž, apostol; Glicerij, muč.	☞
22	Petek	† Kvatre. Demetrij in Honorat, m.	☞
23	Sobota	† Kvatre. Viktorija, dev.	☞
24	Nedelja	4. advent. Adam in Eva.	☞
25	Pondeljek	Božič. Rojstvo Gospodovo.	☞
26	Torek	Štefan , muč.; Arhelaj, škof.	☞
27	Sreda	Janez Evangelist; Fabijola, vd.	☞
28	Četrtek	Nedolžni otročiči; Kastor, m.	☞
29	Petek	Tomaž, škof; Trofin, muč.	☞
30	Sobota	David, kr.; Liberij, m.; Nicefor, m.	☞
31	Nedelja	Ned. pred Nov. letom. Silvester.	☞

Lunini izpremeni. ☞ Ščep dne 6. ob 3:49. ☾ Zadnji krajec dne 12. ob 6:43. ☞ Mlaj dne 20. ob 4:38. ☽ Prvi krajec dne 28. ob 7:45.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, contained within a rectangular border.

Okrajna hranilnica

(stara šparkasa)

=== **Rogatec** ===

(ustanovljena leta 1875.)

Z dovoljenjem štajerskega deželnega odbora v
Gradcu z dne 6. maja 1873, šte. 4728, jamči okraj
Rogatec za ta zavod v splošnem in posebno za

=== hranilne vloge ===

ter njih

=== **obrestovanje** ===

glasom pravil.

Blagajna stoji vrh tega pod **državno kontrolo**
in **nadzorstvom**.

Vlog ima tri četrta milijona kron.

Najzanesljivejša vloga kapitala, visoko obrestovanje. — Narasle obresti se **vsako pol leta** kapitalu pripisejo in tudi obrestujejo. — Rentni davek od vlog plačuje direktno hranilnica sama, brez da bi kaj od svote vložnikov odtegnila.

Posojila na hipoteke, menice in osebni kredit.

Poštno-hranilnični promet s šeki konto št. 841-774.

Domače hranilne blagajne (štedilnice).

Uradni dan za denarni promet vsak četrtek
od 8.—11. ure dopoldne.

Drugo poslovanje in pojasnila vsak delavnik razun
četrtka radovoljno in brezplačno med navadnimi urad-
nimi urami.

Naprej — 1911!

Torej smo zopet eno leto končali . . . Ali smo še vsi? Mnogo jih je vzelo slovo za večne čase in zelena domača gruda pokriva njih trudna trupla. Častni spomin jim vsem! Ali čas ne pozna posameznika. Naj bode človek še tako znamenit in zmožen in delaven, vsakega se lahko nadomesti. Nikdo ne zapušča prostora, ki bi ga kdo ne mogel zasesti . . . Tako se spominjamo pokojnikov, ki so nas zapustili, in vpremo svoj pogled z novim pogumom v bodočnost!

Zopet smo torej eno leto končali in našega dela in naše misli še ni konec. Naš koledarček je le malo, pohlevno, a vendar pogumno znamenje tega dela. Ko smo leta 1907 sklenili, da bomo izdajali „Štajerčevi“ **kmetski koledar**“, oglasil se je marsikdo in nas je svaril. Rekli so, „da ne bode šlo“, da imamo itak že „preveč koledarjev“, da bodejo nasprotniki preveč agitirali itd. No, mi smo se zanesli — **na ljudstvo samo!** Kajti vsa moč naše napredne „Štajerčeve“ stranke tiči ravno v tem, **da računamo z ljudstvom, kakoršno je.** Mi se ne prilizujemo ljudstvu in mi ne zaničujemo ljudstva. Ali tekom let smo opazili in ljudstvu samem toliko lepega in dobrega in zdravega, da nam nikdo zaupanja v to ljudstvo vzeti ne more. Videli smo, da je vsa tista klavrna „kultura“, ki jo gotovi v škricovskih razmerah vzgojeni ljudje pridigujejo, podobna tankemu pajčolanu, ki se ob vsaki živahnejši kretnji raztrga. Kdor hoče naše ljudstvo spoznati in razumeti in ljubiti, ta naj gre na kmete, v delavske hiše, med obrtnike. Tam bode videl nepokvarjeno ljudsko dušo! In tam se bode tudi naučil, kako je treba z ljudstvom ravnati ter govoriti . . .

S tem svojim prepričanjem smo pred par leti prvi zvezek našega koledarja izdali. Vedeli smo prav dobro, da nam bodejo konkuralne najrazličnejše „pratike“ starega in novega vzorca, da bodejo nasprotniki metali proti naši nedolžni knjižici vse mogoče „koledarje“. Vedeli smo, da so se nasprotniki „Štajerčevega“ kmetskega koledarja — bali, predno se je porodil in da bodejo vsled tega vse proti njemu storili, kar je v njih močeh. Ali vedeli smo tudi, **da je mnogo ljudstva že prebujenega**, da se pametni možje ne pustijo več za nos voditi, da se dobro blago samo hvali in da bomo naši toliko tisoč poštenih src, ki bodejo to mlado podjetje z veseljem pozdravili . . . In kar smo upali in želeli, to se je v resnici zgodilo. Dve nakladi našega koledarja smo morali že v prvem letu natiskati. In zdaj gre vsako leto naprej, počasi a dobro. Kakor se je naš list „Štajerc“ vsled svoje odkritosrčnosti in poljudnosti tako mogočno po vsem spodnjem Štajerskem in Koroškem razširil, tako si je pridobil i naš koledar tla, od katerih nas nikdo več ne izpodrine . . .

Nasprotniki se nič več ne smejiijo. Izprevideli so, da se s smehom in s psovkami proti nam ničesar opravititi ne da. In zdaj molčijo!

Prijatelji naši pa čakajo z velikim veseljem vsako leto na izhajanje tega koledarja, ki je edino za naše ljudstvo sestavljen in ki ima le eno geslo: **resničnost!**

Naprej torej . . . **Iz ljudstva, z ljudstvom in za ljudstvo,** — to je bila naša vodilna misel skozi vsa leta. Nismo je i letos spremenili. Kakoršni smo bili, taki ostanemo i zanaprej! V tem znamenju vas pozdravimo, vas vse, ki ste nam ostali zvesti, vas vse, ki ste se naših idej iz novega poprijeli . . . **Zdravo in srečno vam bodi novo leto!**

Mati.

Spisal **Karl Linhart.**

Par dni je bilo, odkar so zasuli črno zemljico nad krsto pokojnega kmeta Kotarja. Mlada ni bila več vdova Marija, malo ji je manjkalo do štiridesetega leta. Ali osem otrok je stalo okoli nje in iz osem parov očij so tekle grenke solzice na sveži grob očetovskega mrliča. Oh ti otroške solzè, kako hitro prihajate in kako hitro izginite zopet. Trepalnice otroka so še rosne, okoli ustnic pa se že pojavlja nedolžni smeh otroške duše, ki grabi v zlatkani lahkomiselnosti po solnčnih žarkih, medtem ko grozijo v ozadju še smrtné sence . . . Otroški jok je jok za trenutek. Marija pa je stala ob grobu svojega moža in njene rdečo obroblljene oči so bile suhe. Vdova pri pogrebu ni jokala. Oh, jokala je, kajti verujte mi, človek zamore tudi s suhimi očmi jokati, — nobene solze ne vidiš v očesu, a duša joka, joka rdečo, čisto kri in ta notranji tihi jok je grozovit in neizprosen . . . Seveda, vaške klepetulje niso tega globokega notranjega trpljenja vidile; opazile so le, da je nesrečna vdova imela suhe oči in — kakor je to že stara navadica — ob odprtem grobu kmeta Kotarja so se zlobni jeziki že nad obupano vdovo znašali . . .

Ko je prišla vdova domu in spravila mnogoštevilno družino v postelj, pregledala je še enkrat hišo in hlev. Pri kmetu ne sme žalost človeka nikdar potreti. Z otožno in obupano dušo ne moreš gospodariti. A ko je prišla Kotarica zopet v spalno sobo in pogledala na svojih osem otročičev, postalo ji je tesno in mehko okoli srca. V spanju se je obračal najmlajši Jakec in je med zobmi zamrmral: „Atek, ljubi atek, ali ne prideš več nazaj?“ . . . Zdaj šele, ko je bila kmetica sama pri spečih otrokih, poprijela jo je bolešt z vso močjo. Obupano je padla na kolena in poskusila moliti. Iz vseh kotev in krajev pa so prihajale skrbi in pred dušo ji je stala bodočnost . . . Kaj storiti? Kaj početi? In v neskončni bolesti prečula je Marija celo noč, dokler je ni poklicala jutrajna zora k vsakdanjemu delu.

Kotarjevo posestvo je bilo veliko in je združevalo gorice, travnike in nekaj gozda. Lepo, krasno posestvo, na katerem je bilo seveda tudi mnogo dolga. In zdaj, možje so se v nedeljo po maši povpraševali: ali ne bode na tem posestvu manjkalo krepke moške roke?

Ali bode zamogla vdova vse to izvršiti, kar bi potrebovalo celega moža? In sosedi so kimali ter bili prepričanja, da je razprodaja ali celo razkošenje posestva gotovo. Kmetško gospodarjenje je dandanes junaško delo.

Minulo je par mesecev. In pri Kotarjevih je ostalo vse pri starem. Veselega, zapovedujočega glasu kmeta sicer ni bilo več slišati. Ali predno je solnce potegnilo zjutraj nad gorami svojo prvo zlato črto, že je stala gospodinja pri delu, odpravljala deco, zapovedovala poslom, pregledavala živino.

Karl Linhart

pisatelj in urednik „Štajerca“ v Ptuj.

Bled je bil njen obraz in utrujeno to materino truplo. Ali kadar se je ozrla na veselo družbico zdravih svojih otrok, ki jih je bila ona porodila in dojila in vzgojevala, videti je bilo v njenem očesu mili ponos matere, sveti čisti ponos matere, ki stori svojo materinsko dolžnost. Ej ve mesne matere, ki hodite v svilnatih krilih po balih in teatrih, pri temu pa pozabite na bledolično svojo deco, ki trpi ob steklenici pregretega mleka v varstvu brezvestnih tujih poslov! Katera otroka rodi, tista še ni mati; — mater dobi otrok šele pozneje, ko se smehlja njenim belim prsam, ko posluša z nebeškim smehom utripanje materinega srca, ko sesa in sesa v vedni požrešnosti, kakor da bi hotel vso življenje ma-

mice v sebe potegniti . . . To je mati, ki ne zamenja vsega veselja sveta za en sam pogled iz očij dojenčka . . . In taka mati je bila Marija. Utrujena in izdelana, izsesana in izmučena in vendar ne bi menjala z nobeno kraljico . . .

Tam v sadonosniku so skakali otroci. Bilo je v nedeljo popoldne. Marija je sedela pred hišo in njene izmučene roke so počivale v naročju. Mimo je prišel sosed Brenčar in se pri vdovi vstavil.

„No, kako ti kaj grè, Kotarica?“

Pričela sta se pogovarjati o tem in onem. Končno je pokazal Brenčar na otroke in rekel: „Tega drobiža imaš pač preveč!“ Eno vprašanje je dalo drugo in naposled je sosed vdovi prav resno priporočal, da naj svoje posestvo proda. „Glej, ti si bolehnna in pri največji pridnosti ti posestvo ne bode dalo dobička. Kmetško življenje je težko življenje. Prodaj, Marija, lepo svóto denarja dobiš zdaj še za posestvo in ne bode se ti treba več tako mučiti. Prodaj“ . . .

Nekaj časa je Marija premišljevala. Ali potem je peljala Brenčarja par korakov naprej in pokazala s prstom tja doli: „Ali vidiš, kaj je tam?“ — „Kaj? Pokopališče.“ — „Da, sosed, pokopališče. In zdaj vprašam: kaj bi pa on rekel, ako prodam, on, ki tam spi in me čaka?“ Mali Jakec je prišel blizo in se prijel njenega krila. In pogladila mu je laske ter rekla: „Kaj pa bo ta-le rekel, sosed, ako mu prodam domačo grudo?“ . . .

Brenčar je pokimal in odšel. Marija pa je stisnila otroka k prsmi in šepetala: „Ne, ne, zemlja je naša mati in neskončna je materina ljubezen“ . . .

Minula so leta in leta. In vsako leto čez tristo dni in vsak dan 24 ur dela in trpljenja in skrbi in bolesi in zopet dela . . . Oj mati, mati, neskončna je tvoja požrtvovalnost! Ne samo z rokami, z dušo, s srcem, z vsemi čustvi delaš. In kadar se vležeš zvečer izmučena v postelj, kadar prosijo tvoje trepalnice usmiljenega spanja, takrat prihajajo kakor rdeče, žareče igle večne skrbi in se ti zasadijo v srce in možgane in izmučena vstaneš iz postelje, kakor si se izmučena vlegla . . .

Taka mati je bila kmetica Marija. Popisati bi moral celo knjigo, ako bi hotel le nekaj njenega trpljenja poročati. Ali ve kmetске matere me bodele razumele. So stvari, ki se ne dajo povedati, marveč le čuti . . . Zvečer je šla Kotarica pred hišo in gledala tja doli. Raz cerkvenega stolpa je jokal zvonček svoj otožni „Ave Marija“. Ona pa je gledala tja doli. In tam je bilo že mnogo gričkov. Tam ni ležal njen mož več osamljen. Štiri njenih otrok je smrt s koščeno svojo roko ugrabila materini ljubezni, — ne, le zemlji, le temu življenju, kajti ljubezen matere je večja in močnejša nego smrt! Štiri njenih otrok je ležalo poleg očeta in najstarejši sin je ležal tam nekje v Italiji z drugimi vojaki v skupni gomili. Materino srce je mehko kot vosek in trdo kot jeklo. Vse čuti in vse pretrpi. Kolikokrat je mislila Marija, da ji bode srce počilo. Kolikokrat je pogledala o polnoči na sinje nebo in pozdravljala zvezdice in vpraševala vedno iz novega: Zakaj mene ne? Zakaj podira brezsrčna kosa mojo deco? Kaj še iščem na tem svetu? . . . Nobene knjige ne bodejo govorile o junaškem srcu te matere, ki je hotela in morala živeti, dokler je imela le še enega otroka . . .

In delala je, a raz sivih njenih las je tekel krvavi znoj. Delala je, brez da bi si privoščila ure počitka.

Bilo je nekega jesenskega jutra. Nad gorami so stale sive megle in v neumornem boju si je moralo mlado solnce svoje pravice priboriti. Ob hlevu je stala kmetica in poleg nje njen sin. Mali Jakec bil je zdaj že krepki mladenič in njegova duša poznala je le veselo vriskanje zdrave mladosti.

Po prašni cesti pride domači župnik, častitljiv star gospod. Na njegovem obrazu je bila čitati težka skrb. Pozdravil je in stopil bližje.

„No, kako se imate, mati?“

„Zdrava sem še vedno, hvala Bogu, in Jakec je še pri meni. Hčerki, ki sta se lani v sosedno faro omožili, sta tudi pridni.“

Žalostno jo je pogledal župnik: „Mati, verujte v Boga! Kajti nekaj hudega vam imam sporočiti“. In predno je mogla starka še vprašati, je duhovnik nadaljeval: „V sosedni fari imajo tifus, in včeraj sta vaši hčerki umrli“ . . .

Polagoma je stegnila Marija roke od sebe. In odprla je oči široko, kakor da bi ji postajalo temno. Ozrla se je tja proti dolini in napravila par korakov proti pokopališču. Ali moči so jo zapustile in kakor mrtva je padla na tla . . .

O mati, moja mati, kako daleč si od mene! In vendar si pri meni, ko pišem te vrstice in gledaš z ljubimi tvojimi očmi čez mojo ramo na beli papir . . . Zdaj ko sem sam oče, razumem tvojo materino ljubezen! Večna in neskončna in sveta kot božje solnce je ljubezen prave matere! In več kot vsa učenost je materina ljubezen! Ti si me rodila v groznih bolečinah, ti si me dojila v večni ljubezni, — mati, ljubim te . . .

Lepo bi bila živela Kotarica, ko bi bila po smrti svojega moža posestvo prodala; — ej, poznam „matere“, ki so si kupile parfūma, svojo deco pa so pustile stradati . . . Brenčar prišel je umirajočo Marijo obiskati. „No, sosedinja, smiliš se mi, kajti mnogo si prestala! Zakaj nisi mene vbogala? Celo življenje si delala in trpela“ . . .

Starka ga je s smehom pogledala. „Jaz umrjem rada“, je šepetala; „od osmih otrok ostal mi je eden . . . Ali ta ima domovino, ki mu jo je gnojila moja materina ljubezen. Prava mati ne pozna sebe, marveč le svojega otroka“ . . .

In Marija je pokazala skozi okno. Tam na polju je delal njen sin. Megle so obdajale bližnjo gorovje. Ali nakrat so se raztrgale in kakor blisk prišel je zlati solnčni žarek iz njih. In ta solnčni žarek je poljubil kmeta Jakeca na njeni; potem pa je šel dalje in poljubil umirajočo mati . . .

Tri dni pozneje so nesli kmetico Marijo v mirno dolino k sladkemu počitku.

Verioizpovedbe na svetu.

Na svetu imamo rimsko-katoliških kristjanov 270 milijonov (to je 17·2% vseh ljudi), grško-orientalskih kristjanov 110 milijonov (7% vseh), evangelijskih kristjanov 180 milijonov (11½%), Mohamedancev 220 milijonov (14%), Judov 11 milijonov (0·7%), Budhistov 460 milijonov (29·3%), paganov in brezvercev pa 109 milijonov (6·9%).

Narodnosti v Evropi.

V milijonih oseb štejejo: Rusi 84·7; Nemci 73; Angleži in Škoti 40; Francozi 39; Italijani 33·5; Španci 17·8; Poljaki 17; Rumuni 10; Madžari 8·7; Hrvati in Srbi 8·2; Čehi in Slovaki 8·2; Finci 7·1; Turki in Tataři 6·4; Švedci 5·6; Portugizi 5; Holandci 4·8; Grki 4·4; Bulgari 4; Litavci 4; Rusini 3·9; Vlami 3·7; Kelti 3·2; Valonci 2·5; Danci 2·4; Norvegi 2·3; Albanci 1·5; Slovenci 1·32; Baski 0·6; Reto-Romani in Friulci 0·5; Armenci 0·3; Cigani 0·3; Wendi 0·12. — Germanskemu plemenu pripada 131·8 milijonov (to je 32·6%), slovanskemu 131·4 (32·5%) in romanskemu 108·3 (26·8%).

Armada in mornarica raznih držav.

„Oboroženi mir“ stane dandanes vse države naravnost ogromne svote in največji del vseh dohodkov. V naslednem podamo število vojakov in mornarjev, ki jih imajo razne države v vojski in v miru:

Država:	V vojski:	V miru:
Rusija	1,160.000	4,600.000
Nemčija	660.000	3,900.000
Francoska	604.000	2,350.000
Avstro-Ogrska	410.000	1,900.000
Italija	313.000	1,100.000
Anglija	420.000	1,000.000
Japonska	280.000	1,000.000
Turčija	240.000	1,000.000
Sev. Amerika	117.000	16 milijonov milice v rezervi
Bulgarija	54.000	190.000
Srbija	27.000	160.000
Grška	33.600	120.000

Kako velikanske svote denarja ta armada košta, si lahko vsakdo misli. Na Avstro-Ogrskem košta armada letno okroglo 410 milijonov; pride torej na vsacega prebivalca 8·7 mark, torej rečimo 10 kron.

Iz kmetjskih bojev.

(Po „Allg. Bauernzeitung“.)

Kmetje, ki smete danes prosti živeti na vaši grudi, čeprav vas davki in oderuhi zopet v nekako novo tlako silijo, napravite z mano potovanje skozi čase zgodovine, da izpoznate svoje mučenike in bojevnike, ki so za vašo svobodo svojo kri prelivali.

Ako potujemo skozi zgodovino, potem pridemo do velikih mejnih kamenjev v svobodnem razvitku kmetijstva na Avstrijskem. Bilo je to leto 1848, ko se je na predlog kmetjskega sina Hansa Kudlich

„roboto“ odpravilo. In nadalje leto 1781, ko je Jožef II., naš nepozabni ljudski cesar, človeštvu neprimerno tlako odstranil.

Po teh dogodkih ostane zgodovina za kmetijstvo dolgo tiha. Omeniti pa je čase kmetskih vojsk, oni krvavi čas, v katerem se je uporni kmet pod zeleno zastavo „Bundschuha“ zbiral, da premaga neznosni jarem bogatih kloštrov in brezsrčnih plemenitažev. Nemški kmet je so takrat splošno rekli:

„Was ist das für ein Wesen?
Wir mögen von Adel
und Pfaffen nit genesen“ . . .

In kmetje so dvignili na svojo zastavo, katera je kazala kmetški čevelj („Bundschuh“) 12 zahtev, v katerih so želeli odpravo tlake in desetine, prostost lova in ribarstva itd. Bilo je to leta 1526. Dne 10. maja so oprostili uporni kmetje voditelja Petra Possler in imeli kmalu večji del Tirolske v svoji roki. Kot svojega voditelja izvolili so si kmetje Mihala Gaißmaier v mestu Klausen. Ta krepki in politično zmožni možakar je uredil kmetske deželne zборе in prisilil plemenitaštvo ter kneze, da so se mu upognili. Ali pozneje so si kmetški nasprotniki najeli Frundsberga, ki je z laškimi soldati (Landsknechte) v krvavih bitkah kmete premagal. S špansko zvijačo in grdim izdajstvom so mogotci zdaj nastopali. Na Gaißmaierjevo glavo so veliko svoto denarja razpisali, njegovega brata, njegovo ženo in otroka so vrgli v ječo. Ali Gaißmaier je v Švici zopet uporne kmete zbral in prišel z njimi do Bodenz jezera. Njegovega brata so pustili farji in plemenitaži na 4 kose raztrgati. S 1600 kmetov prišel je Gaißmaier čez goré v benečanske pokrajine. Tam so ga pa umorili špijoni in odnesli njegovo glavo vladi, ki jih je zato bogato poplačala. Tako je končal ta veliki bojevnik za kmetške pravice . . .

Sto let pozneje (1626) pričela se je kmetska vojska na zgornjem Avstrijskem. Od kloštrov in plemenitažev grozno zatirani in izsesani kmetje so se uprli in peljali skozi 7 tednov krvavi boj proti mogotcem. Takrat je zapel nemški Staudinger krasno pesen, katere zadnja kitica se glasi:

„Wenn Schwert und Sense sausend klingt,
Manch' Schädel kracht, manch' Eisen springt,
Wenn Wehruf übers weite Feld
Zu Allvater dort oben gellt —
Todwund hebt noch der Bauersmann
Sein letztes Lied zu singen an:
In Streit und Not
Ein' feste Burg ist unser Gott“ . . .

Te zgornjoavstrijske kmetske upore je vodil Štefan Fadinger. Kmalu so bili obupani kmetje zopet premagani. Plemenitaški vodja Herberstorff je pustil Fadingerjevega mrliča izkopati in zopet v neki goščavi „za večno sramoto“ pokopati . . .

Ednako žalostno in krvavo so končali kmetški boji na Slovenskem in Hrvaškem (v 16. stoletju). Znana je grozna usoda voditelja „seljačkega kralja“ Matije Gubec, katerega so brezsrčni plemenitaži in popi v Zagrebu na železnem „tronu“ živega sežgali . . .

Ti kmet pa si obrišeš čelo in odvrneš svoj pogled od pretekle kmetske revščine, katero je človekoljub Jožef II. končal. Ali tvoj obraz ostane resen. In — oderuhi in davki pijejo še vedno tvojo kri.

Ja, danes hodijo zopet okoli in pošiljajo „fine gospode“ v frakih in cilindrih po vašeh, ki hočejo baje kmeta „rešiti“, ki pa v resnici le za svoj dobiček delajo.

Kmet! Le iz tvoje lastne krvi in mesa prišel bode tvoj osvoboditelj. Le kdor je sam za plugom hodil, razumel bode tvoj položaj . . . Mi vsi dobivamo iz kmetijstva svoje moči. To je najmogočnejši stan v državi. Bog varuj, da nam kmetški stan prost in zdrav ostane. Potem se nimamo ničesar bati. Zato pa poženite vse, ki vam hočejo vaš kmetški pogum vzeti!

Ali se izplača kupovanje umetnih gnojil.

Po lastnih izkušnjah zapisal Vičanski Škrlec pri Veliki Nedelji na Spodnjem Štajerskem.

V zadnjih par desetih letih je poskusilo kmetijstvo znamenite spremembe. Kjer je preje pri manjših izdatkih kmetovalec s srednjo letino lahko dobro izhajal; se slišijo sedaj opravičene tožbe od naših kmetovalcev, da jih vedno se množeči davki in druga plačila vedno huje težijo. Najhuje občutijo to tisti, ki se držijo vedno trdno starega kopita in smatrajo vse novotarije in napredke za smešne in ničvredne. Razume se samo ob sebi in nikdo ne more trditi, da je vsaka novotarija izvanredne vrednosti, kajti mnogo je tudi puhlega in služi le namenu polniti žepe dotičnih izdelovateljev. Pogosto se graja tudi kakšna reč iz sebičnih namenov, če tudi je v obče dobra, vendar bi se naj ne dal noben kmetovalec zapeljati ter se ravnal po tem, kar drugi pravi, ampak skusi naj sam in kar je dobrega, tega se naj poprime. Ako pride naprimer k tebi zastopnik kakšne tvornice umetnih gnojil, tedaj mora jamčiti, da je gnojilo, ki ga ponuja pristno, to je da ima toliko odstotkov gotove hranilne snovi v sebi, kakor se ti je ono prodalo. Kazalo bi pa najbolje, ako so ti umetna gnojila še neznanina in ako še nisi videl takih poskusov, da napraviš najprej majhen poskus na ta način, da pognojiš na primer en ar (to je 100 kvadratnih metrov) s priporočanimi gnojili in jeden enako veliki prostor pa pusti čisto negnojen. Ob času žetve ali košnje stehčaj pridelke od teh dveh kosov, kar ti pove, za koliko je bil pridelek gnojenega kosa v primeri z onim negnojenega dela večji. Če slednjič odšteješ stroške majhne množine gnojil za 100 m² od vrednosti večjega pridelka, tedaj imaš po lastni izkušnji črno na belem, ali se je gnojenje splačalo ali ne.

Velikokrat se pripeti, da takšni poskusi niso prinesli povoljnih uspehov in je temu večidel krivo, da se gnojila niso ob pravem času, toraj prepozno potrosila, ali pa je bila prevelika suša, vsled česar se gnojila v zemlji niso mogla razkrojiti in so ostala ohranjena v zemlji za drugo leto. Neugodno vpliva na uspeh tudi napačna raba umetnih gnojil in največja napaka je pa, ako se gnoji enostransko, to je samo z enim gnojilom. Ako umetno gnojenje ni prineslo v prvem letu povoljnega uspeha, se mora zgoditi to prav gotovo v drugem letu, kajti gnojila se v zemlji ne morejo zgubiti. Pri porabi umetnih gnojil je treba vpoštevati marsikatero okoliščino, za katero ni mogoče določiti kakšnih pravil ali gotovih predpisov, tukaj je le praktična lastna izkušnja umestna.

V obče znano je, da potrebuje vsaka rastlina k uspešnemu razvitku troje hranilnih snovi, ki so:

Kali (v kajnitru in 40% kalijeve soli), fosforova kislina (v Tomaževi žlindri, superfosfatu, kostni moki) in dušik (v čilskem solitru ali žveplenokislem amonijaku).

Vse te hranilne snovi se nahajajo v hlevskem gnoju, vendar le v majhni množini, vsled česar je potrebno tudi gnojenje z imenovanimi tremi snovmi v obliki umetnih gnojil.

Nadalje še potrebujejo rastline tudi apna, s katerim pa se mora le tam gnojiti, kjer je zemlja zelo revna na apnu. Ker razločujemo toliko vrst zemlje (peščena, ilovna, prodnata, apnena, lapornata, publica, opok itd.), skoraj na vsakem zemljišču je druga, tako je pač težavno z gotovostjo reči: za to zemljo so ta gnojila najboljša, za ono ona; torej je praktičen poskus edino zanesljivo sredstvo, ki daje zaključka o učinku umetnih gnojil, in je več vredno, ko vse lepe besede v učenih knjigah in časopisih.

Vedno naj se vpošteva glavno načelo: hoče se li gnojenje s hlevskim gnojem nadomestiti ali spopolniti z umetnimi gnojili, tedaj se mora gnojiti vedno z vsemi tremi zgoraj imenovanimi snovmi (kali, dušik in fosforovo kislino), v obliki umetnih gnojil n. pr.: s kajnitom, Tomaževo žlindro in s čilskim solitrom, ali 40% kalijevo soljo, superfosfatom in čilskim solitrom. Pogosto kmetovalci ne vpoštevajo tega glavnega načela ter gnojijo samo z enim gnojilom, n. pr. samo s Tomaževo žlindro, kar seveda ne more prinesiti najboljših uspehov, ker manjkata redilni snovi kali in dušik. Vsako enostransko gnojenje, bodisi s Tomaževo žlindro ali s kajnitom je napačno, čemur posledica je, da se ne dosežejo najvišji pridelki.

Kakor sem prej omenil, da se velikokrat pripeti, da takšni poskusi niso prinesli dovolj uspehov in da je temu večidel kriva prevelika suša, vsled česar se gnojila v zemlji niso mogla razkrojiti, tako se je tudi meni pri mojih večkratnih poskusih pripetilo. Zato sem se odločil, da podam cenjenim kmetovalcem natanko poročilo o gnojenju z umetnimi gnojili pri mojih tozadevnih poskusih in sicer sem ravnal po sledečih razlogih:

V jeseni leta 1907 sem eno mojo brežno njivo vso, ki meri 66 arov, potrosil z žganim v prah razpadenim apnom (in sicer 13 meterskih stotov), ter jo zoral v praho. Njiva obstoji iz peščene ilovice, je v srednjem kulturnem stanju, ter jo orjem že več let z dvojčičnim oralom (Wendepflug); toraj je vsa njiva samo en ogon. Prešnja rastlina je bila ajda. Na spomlad 1908 sem naredil na tej njivi poskuse z umetnimi gnojili, katere sem dne 25. aprila enakomerno potrosil ter srednje globoko podoral in posejal koruzo s priprostim strojem,* ki je nalašč za to urejen. Prvo polovico čilskega solitra sem enakomerno potrosil med rastline dne 1. junija, in drugo polovico pa dne 23. istega meseca. Ker je pa pritrsnila v letu 1908 huda suša, je bilo gnojenje brez uspeha pri vseh šestih poskusih na tej njivi, med katerimi je bila ena ravno tako velika parcela ko druge, gnojena z živinskim gnojem tudi brez uspeha. Torej se uspehi gnojenja niso mogli določiti. V jeseni 1908 sem posejal s strojem (I. razred) ozimno rž, katero sem prej očistil z Sortir-Trierjem.

Vsled omenjene suše se niso v zemlji zgubila umetna gnojila, ampak so prišla v poštev pri rži v letu 1909, torej v drugem letu. Ker

je bila velika razlika že v rasti pri rži med negnojeno in gnojeno parcelo, katero sem pognojil z 40% kalijevo soljo, superfosfatom in čilskim solitrom, sem dal na zrasti fotografirat, katero sliko si tukaj ogledate.

	Negnojeno		Gnojeno	
Pridelek na ha :	zrnja 790 kg		zrnja 1640 kg	} Množine gnojil na en ha 200 kg 40% post. kal. soli, 200 kg superfosfata, 200 kg čilsk. solitra.
	slame 2070 „		slame 3260 „	

Pridelek zrnja in slame od te negnojene in gnojene parcele, ki nam predstavlja zgorajšna slika, sem izračunil na en hektar. Ravno tako sem tudi množine gnojil na ha izračunil od gnojene parcele.

Za obračun, kako se je gnojenje izplačalo, so služile naslednje cene za 100 kg v letu 1909:

zrnje	100 kg	. . . . .	K 18.—
slama	100	„	6.—
40% kalijeve sol	100	„	13.—
superfosfat	100	„	12.—
čilski soliter	100	„	31.—

Izkaz gnojenja, pridelka in dobička:

Parcelno število	Množina gnojil na ha	Pridelek na ha		Večji pridelek na ha v primeri z negojenim		Vrednost večjega pridelka	Stroški gnojenja	Dobiček vsled gnojenja
		zrnja	slame	zrnja	slame			
		kg		kg		K	K	K
1	Negnojeno	790	2070	—	—			
2	200 kg 40% kal. soli 400 „ superfosfata 200 „ čilskega solitra	1640	3260	850	1190	224.40	136	88.40

Tukaj si še dovolim, da poročam o enem mojem poskusnem gnojenju z umetnimi gnojili pri napravi novega brežnega travnika in sicer sem (že za travnik pripravljeno zemljo) pognojil dne 4. marca 1908 z 250 kg 40% kalijevo sol in 500 kg Tomaževe žlindre. Mesec dni pozneje sem potrosil 200 kg superfosfata. Vsa ta gnojila so priračunjena na en hektar. Dne 31. marca ravno v istem letu sem posejal to zemljo z travno mešanico, ki sem jo naročil pri „Verband der landw. Genossenschaften in Graz, Franzensplatz 2“. Tudi tukaj je povzročila huda suša, da ni bilo nobene razlike med gnojeno in negnojeno parcelo. Vendar pa se gnojila niso v zemlji zgubila, ampak so prišla v drugem letu rastlinam v živež. Stehtal sem torej seno iz negnojene parcele, ki je tehtalo 1500 kg (priračunjeno na ha.) Na gnojeni parceli pa je prirastlo 3500 kg prav lepega sena (priračunjeno tudi na ha.) Torej je bil za 2000 kg večji pridelek samo ene košnje pri ha. Vrednost večjega pridelka je bila 160 kron za ha, in stroški bi znašali za gnojenje pri ha 101 K 50 vin. in dobiček je 58 kron 50 vin.

Za obračun, kako se je gnojenje izplačalo, so služile naslednje cene za 100 kg v letu 1909:

100 kg Tomaževa žlindra	K 9—
100 „ superfosfat	„ 12—
100 „ 40% kalijeve sol	„ 13—
100 „ seno	8—

Pripomnim še, da je drugo košnjo toča uničila docela. Tudi v letu 1910 je bilo sena in otave pičleje na negnojeni parceli napram gnojeni; kar pa nisem tehtal, ker nam zgorajšna številka 58 kron dobička za ha tako dovolj razjasnuje, da se gnojenje z umetnimi gnojili dobro izplača.

Izseljevanje.

Slabe gospodarske razmere porodile so povsod izseljevanje, ki se ga tudi v slovenskih pokrajinah prav hudo občuti. Izseljevanje je rak-rana na narodnem in državnem trupu in oškoduje zlasti kmetijski stan, ki je poglavitni steber državi. V par značilnih številkah naj torej označimo velikost izseljevanja v času od leta 1870 do 1907:

v državo	število izseljencev
Severna Amerika	18,347.000
Argentiniya	3,200.000
Angleška Sev. Amerika	2,920.000
Braziliya	2,050.000
Avstralija	1,715.000
Uruguay	438'000

V Severno Ameriko se je izselilo v letih 1791—1810 240.000, v letih 1881—1890 pa 5,189.000 oseb, leta 1907 (v 1 letu) pa že 1,333.000.

To so žalostne razmere!

Zemlja in voda.

Zemeljska površina obsega skoraj 600 milijonev □ kilometrov, od katerih je okroglo 1 četrtina suhe zemlje, ostalo pa voda. Najvišje gore so sledeče: V Evropi gora Elbrus, ki je 5630 metrov visoka; v Aziji Mount Everest 8820 metrov; v Severni Ameriki Mount Mr. Kinley 6187 m; v Južni Ameriki Aconcagua 7035 m; v Afriki Kilimandžaro 5893 m; v Polineziji Manna Kea (Havai) 4210 m; v Avstraliji pa Mount Cook 3778 m. — Največje globočine morja pa so sledeče: v Velikem oceanu 9430 metrov (srednja globočina tega morja 3870 m); v Atlantskem oceanu 8340 (srednja 3300) m; v Indijskem oceanu 6300 (3600) m; v ledenem morju 4840 (3000) m. — Največje jezero je Kaspično, ki obsega 463.340 □ kilometrov, največja reka pa je Jang-tse-kiang v Aziji, ki teče 3309 kilometrov daleč. — Evropa meri 9.777.253 □ kilometrov, Azija 44.219.430, Afrika 29.847.035, Amerika 38.570.234, Avstralija 8.951.802, Polarske dežele 103.000 □ kilometrov.

Ozimsna žita in spomladanska vlaka.

Alojzij Križanič, Vel. Nedelja.

Da je spomladansko vlačenje ozimini zelo koristno, utegne našemu kmetovalcu še popolnoma neznanu biti, ker se sploh ne poslužuje tega nad vse koristnega opravila. Mnogo je narodov, kateri so že zdavnej upoštevali to imenitno delo, katero mnogo pripomore k lepi rodovitnosti. Angleži se poslužujejo v ta namen strojev (Hackmaschinen) okopalnikov, ki se dajo na sejalne stroje (Säemaschinen) z lahkoto pritriliti, ter se okaple žito, pšenica, ječmen v isti črti, kakor se je sejalo, ter se s tem doseže, da se vsak „drač“ ali nepotrebna škodljiva rastlina izruje, žita se pa okopljejo.

Čemu še pa ta novotarija in nepotrebno delo? Izvoli poslušati! Ako ti svojo žito ali inkarnatko detelje vsejaš na kako zbito od dežja izprano zemljo, vidiš takoj, ko vsejaš, da imaš tu celo kopico zrna na enem kupu, tam nekoliko manj, tukaj spet vse prazno, le tu in tam se ti dopade, da ni ne pragoisto ne prerediti, in če si si tak prostor dobro zapomnil, imaš navadno tam najlepši pridelek. Zakaj, ako imaš redko enakomerno vsejano žito, se ti zrnca skljuje na površju zemlje, korenina pa prodira v trdo zemljo, prva mala rosa ti nanese finega praha, oziroma blata okrog rastline, ter jo osiple, z lepim vremenom vred raste dalje ter se že bolj okrepčuje, ker ima več zemlje krog sebe. Zdajci pride močen dež ter še več zemlje okrog priplavi in rastlina neovirano močno raste, ker ni v gostem, ampak sama za-se na prostem.

Oglejmo si drugo. Kmetovalec seja deteljico. Ni je njive prej povlačil? Zdajci seja. Pojdimo, oglejmo si njegovo delo. Brazda ali luknja pri luknji vsled razpok. Seme opadne naravnost v te razpoke po 20, 30 ali še več centimetrov globoko vse na en kup. Rastlina raste pa samo tedaj, ako je 3 krat toliko zemlje na semenu, kakor je ono samo debelo in ne več ne manj. Drugo seme, dasiravno ne v razpokah je vendar vse na enem kupu, vsled gostosti ne more korenin ne bilke po-

ganjati in prvi dež je popolno zamlaji, ker so one preslabe, da bi ravno stale, ampak so nekako ovenele, medle, in zdajci je seme fuč, dasi-ravno je vreme ugodno in seme lepo kaljivo. Kmetovalec pa proklinja seme, trgovca, zemljo i. t. d. Sebe pa hvali kot izvrstnega sejavca izza starih časov, dasi je k svoji neumnosti pripomagal, da mu ni deteljca, žito i. t. d. shajalo.

Dragi, ako pa hočeš na prvi suhi in lepi dan svojo zimsko setev vsaj dva ali trikrat prevlačiti in žito razvečiti in nepotrebno travo izruvat, se ti ni treba prej imenovane setve batí, ker imajo rastline pod prvo točko dovolj lepe hrane in zadosti zemlje, ker seme tam ostane kamor je padlo, ne da bi se na kupe kotalo, kakor je to na žbiti zemlji mogoče.

Vlačí pa tako-le: V zgodnji pomladi, ko so polja popolnoma suha, torej ne mokrotna, vlačí svojo vsako žito po enem mestu 2—4 krat kakor je pač zemlja pesnata ali ilovna. Če žito potrgaš ali izruješ mnogo, da ti je žal, ne boj se, tvoje delo je „mana,“ ki ti tisočkrat povrne. Skusi vsaj nekaj povlačiti in zagotovim ti, drugo leto boš vsa žita povlačil. Slama lahko do 50 cm višja zraste, kakor pa na nevlačeni. Klasje je pa od 8—20 cm dolgo, ki ga pač na nepovlačenem žitu ne smeš pričakovati. Bodi popolnoma prepričan, da z vlako isto dosežeš, ker se zemlja lažje humozira, voda in solnce ter zrak lažje prodrejo ob ugodnem času za rast, medtem ko si ves nadležen plevelj lepo izrul, ker je on vplitveje vkoreninjen, imaš torej lepo čisto žito, na katerega si lahko vesel in ponosen.

Že pred večimi desetletji so si drugi narodi že nabavili zato stroje in danes stojijo kod moderne države. Zakaj pa mi ne bi spoštovali blagih naukov nam v korist? Ali naj mi samo roke v križem držimo, in se edino le zanašajmo rekoč: bo že Bog dal? Ne. Ampak vstrajno delati, s popolno mislijo, z odločnim nastopom se kot kmetovalec postaviti in tekmovati v znanostih, ker lenega čaka strgan rokav, palca be-raška, prazen bokal.

Mežnar Miha v otročji postelji.

Spisal **Karl Linhart.**

Vaška klepetulja Neža je oznanila, da se je pri mežnarju Mihi ob 7. uri zvečer „nekaj“ zgodilo, — nekaj, saj veste, hm hm, — „peč se je podrla“ — preje je imel Miha tri otročiče in zdaj jih ima štiri... No, to na kmetih ni nič čudnega, kajti dandanes ima kmet po navadi več otrok kakor živine. In mežnar Miha je bil sicer pobožen do kurjega očesa; ali Neža je trdila, da bi imel že tucat otrok, ako bi iz vsake češpljeve peške drevo zraslo. Miha je bil majhen možakar in njegov trebušček je bil prav primeren mežnarjevemu stanu. Obraz je bil podoben pokošenemu travniku, kajti Miha se je bril s kòso, vedno pred velikimi prazniki, trikrat v letu. Na sredi obraza je imel nekaj, o čemur je sam trdil, da je nos. Mestni vrtnar je sicer enkrat trdil, da je to kumara, ali Miha ga je hitro zavrnil, češ kje da je že vidil rdeče kumare. Z eno besedo: Miha je bil pravi mežnar v Hruškini fari in vse ga je imelo rado. In možje so rekli: No, zdaj ima že štiri otroke, Bog mu požegnaj . . .

Drugo jutro na vse zgodaj je nekdo kakor divjak na vrata farovža bobnal. Kuharica Treza je bila precej okrogla, ali vendar se je zvalila iz postelje in je z najsitnejšim obrazom stopila k oknu. V naglici si je pozabila nočni jopič zapeti. Ko je pogledala skozi okno, vidi pred farovžem malega Jožeka, ki je po navadi ministriral.

„Kaj pa hočeš zdaj na vse zgodaj?“ je kuharica zavpila. — Prebrisani fantek jo pogleda in pravi: „Frajla Treza, jopič se vam je odpel in na tešč želodec je greh kaj videti“ . . . „Smrkovec, ušivec, falot, fakin“, je zakričala pobožna ženka. Potem si je jopič zapela in pogledala Jožeka, ki si je med tem časom prav potrpežljivo nos ocedil. „Kaj pa hočeš, ti grdoba?“ — „Veste kaj, frajla Treza, pri mežnarju je bolezen.“ — „Bolezen? Saj vem, žena je bolana, pa ni nevarno!“ — „Ne, frajla, danes je tudi Miha bolan in me je sem poslal, da naj vprašam, ako smem danes namesto njega zvoniti.“

„Le pojdi zvonit,“ so dejali gospod fajmošter, ki so medtem tudi k oknu stopili.

„Hvaljen bod Ješ Kriš,“ je rekel Jožek in jo odkuril proti cerkvi, kakor da bi bili za njim streljali. Kmalu nato je klical vaški zvonec k jutranji maši.

— — — — —
Gospod fajmošter so imeli jako dobro srce. Na prižnici so sicer semtertja hudo zaropotali in opravljiva Neža je morala enkrat prav hudo grevengo delati; zaradi njene obrekljivosti je morala enkrat celi dan molčati. To ji je tako škodovalo, da je dobila piko na jeziku. Drugače pa so imeli fajmošter srce kakor surovo maslo. Takoj po maši so torej hoteli k bolanemu Mihi. V zadnjem hipu jih je še Treza vjela za črno suknjo, da so prej zajutrkovali. Potem so pa takoj šli.

Ko stopijo fajmošter k mežnarjevi koči, so se odkašljali. Potem so dali v pomirjenje živcev malo tobaka v nos. V sobi sta bili dve postelji, vsaka v drugem kotu. V eni je stokala mežnarica „ej, ej, ej“ in novorojenček jo je spremljal „i-i-i-i-ih.“ V drugi postelji pa je ležal Miha in držal pipo v ustih in zakremžil svoj obraz in vpil „oj, oj, oj,“ in držal z obema rokama za trebušček in se zopet nakremžil.

„No, Miha, ali imaš kolero?“ vprašali so gospod.

„Ne, fajmošter, kolere pa nimam!“ — „Ali si se prehladil?“ — „Ne, fajmošter, prehladil se pa nisem!“ — „Ali si se želodec pokvaril?“ — „Ne, fajmošter, želodca si pa nisem pokvaril!“ — „Ja kaj ti pa je za Božjo voljo?“ je zaklical gospod.

Iz ene postelje je zopet kričalo „ej, ej, ej, ej,“ potem „i-i-i-i-ih,“ — iz druge pa „oj, oj, oj, oj“ . . .

„Veste kaj, fajmošter,“ je rekel mežnar in vzel iz mize kozarec vina ter ga v duško spil. „Veste kaj? Jaz sem v otročji postelji!!!“

Fajmošter so vzeli hitro stol; drugače bi se iz samega prese-
nečenja na tla vsedli.

„Kaj si?“ — „V otročji postelji sem, fajmošter!“ — „Miha, tako zgodaj si že pijan?“ — „Moram piti, fajmošter, ker sem v otročji postelji!“

Nekaj časa so fajmošter prav čudno gledali; ako bi kmet tako gledal, reklo bi se: kakor vol novo štaló. Potem pa se je Miha v postelji vsedel in je pričel govoriti:

„Vidite, fajmošter, moja stara in jaz sva včeraj četrtega otroka dobila. Ona je kriva in jaz sem kriv, obadva sva kriva. Brez nje bi jaz

otroka ne dobil in ona ne brez mene . . . Zakaj bi se torej samo ona zdaj gostila? Ona je mati, jaz pa sem oče! Ona leži v postelji, jaz pa tudi! Ona jè kurjo župo, jaz pa jèm kurje meso. Ona gleda na vino, ki stoji pri nje in ga semtertja malo pokusi; jaz pa pijem vino in ga semtertja malo pogledam“ — —.

Fajmošter so skočili pokonci in zavpili: „Miha, ti si tepec“.

„Ne, fajmošter,“ je rekel Miha in vzel kokošje bedro v roko ter pričel glodati. „Nisem tepec; jaz sem popolnoma pameten človek in mežnar.“

„Tepec si, tepec, tepec, tepec, tepec“.

„Ne, fajmošter, nisem!“ je rekel Miha. Iz otročje postelje se je zopet začulo „ej, ej, ej“ in potem tanki glas „i-i-i-i-uh“. Miha je nakremžil obraz in pričel cviliti „oj, oj, oj, oj.“ Potem pa je vzel zopet kozarec vina in ga spil do dna.

„Ne, fajmošter,“ je rekel in njegov nos se je zasvetil kakor mavrica; „nisem tepec! Rečimo, fajmošter, da bi bila frajla Treza vaša žena. Rečimo, da bi frajla Treza, ki ni vaša žena, kot vaša žena, — rečimo da bi“ — fajmošter so postali na svojem stolu nemirni — „rečimo, da bi vaša žena Treza, ki ni vaša žena, prišla v otroško posteljo. Ona bi pila vino, vi pa vodo? Ona bi jedla kokoši, vi pa žgance?“

„Ti si tepec, tepec“, je zakričal fajmošter in bežal iz sobe.

„Ne, fajmošter“, je zavpil Miha skozi okno, vzel kozarec vina in ga zopet spraznil; „ne, ako bi vi žgance jedli, Treza pa kokoši, potem bi bili vi tepec“ — — —

Prebivalstvo sveta.

Skupno prebivalstvo celega sveta znaša 1569 $\frac{1}{2}$ milijonov oseb.

Od tega pade na:

dežela	prebivalcev	
	skupaj	na en kilometer
Evropa	413,394.800	= 41
Azija	855,215.500	= 20
Afrika	145,230.000	= 5
Amerika	148,912.000	= 4
Avstralija	6,658.000	= 0.7
Polarne dežele	91.000	

Ali naj travnike gnojimo?

Spisal Alojzij Križanič, Vel. Nedelja.

Pred nedavnim časom govoreč z nekim kmetskim sinom o načrvi novih travnikov oziroma njih praktičnem izboljšanju, odgovoril mi je, da travnikov ni potreba gnojiti, ker dajejo brez vsega truda dovolj pridelka. Res, ne ugovarjam temu odgovoru, ako bi sploh tako bilo. Ali

če hoče tak kmetovalec pomisliti, da je ravno dober travnik podlaga dobičkonosnega kmetijstva in če se pomisli, da se z malimi dodatki druge krme zamore 2—4 glave krav izvrstnega pinčgavskega plemena na enem samem oralu izvrstno obdelanega travnika rediti. Dokaz poljedelska šola v Grottenhofu, kjer se izvrstno redi 31 krav, po 16 telic, po 3 konje in po 3 bike na samo 6 ha 42 a 94 □m travnika in 38 ha njiv. Mislim torej, da bo dovolj jasno vsakemu cenjenemu čitatelju, ako si priračuni, koliko mačk zamore v naših razmerah pri isti velikosti in obsegu posestva naš kmetič rediti. Da pa se zamore uspeh zagotoviti, priporočam vsakemu nemščine večjemu gospodarju, naj si ogleda vsaj en par zavodov in naj obišče kateri tečaj, kjer si zamore oskrbo in naprave ogledati, pri tem še se pa mnogo koristnega naučiti. Res mnogo je gospodarjev, ki ne morejo sami iz sebe po umetnih gnojilih, orodju i. t. d. poseči, zato tudi še druge odvrčajo, ker so navadno s tem, kakor sploh veliki stroški zvezani in nevednost o rabi umetnih gnojil je še navadno pri kmetih splošna; zato ni čuda, ako marsikateri zgubi veselje do naprednega kmetijstva, ker vsled nevednosti nič ali vsaj enostransko umetna gnojila izkoristi, pri tem pa se še vsled nakupe mogoče zadolži. Proti temu je pa lahek odpomoček.

Glej, dragi kmetovalec, kadar voziš gnoj na svojo polje, je dvojno mogoče, da je isti ali presuh ali premoker, da naravnost v mlaki. Pri prvem je tvoj hlev oziroma gnojišče napačno. Pri drugem je pa gospodarjeva malomarnost kriva, ako moreš gnoj ribariti, ne da bi ga z lahkoto nakladal.

Izvoli torej isto gnojnico (mlako) odstraniti ter si nabavi cementno gnojnično jamo za gnojnico in istotako poleg tudi cementno dvorišče za gnoj, kjer boš z malimi stroški imel dovolj vsakojakega gnoja, kateri bo ob vsakem letnem času tebi na razpolago v poljubni množini za travnike kakor njive in boš s pametno uporabo lahko tekmoval vsaj približno zgoraj navedeni šoli. Dragi, tudi jaz sem bil v takem položaju, toda le en sam poskus gnojenja mi je dal 7660 kg pri hektarju več v vrednosti po 4 K kg 221'40 K popolnoma čistega dobička.

Travnik na popolnoma slabi zemlji se na tak način z gnojnico, gnojem in kompostom najlažje brez naročevanja dragega semena v kratkem času lepo obraste ter daje dokaj povoljne košnje. Kdor pa hoče pri domačem gnoju tudi umetna gnojila in travno semenje, ter je v tej znaosti dovolj podkovan, mu iz vsega srca zakličem „na delo, živel prijatelj“.

Opustošena mesta, kjer rada suša in ogreci nastopijo, svetujem takoj po vsakokratni košnji sena ali otave na debelo gnoja raztepti ter ga tako pustiti tudi čez košnje v travi. Zakaj? Da je gnoj enakomerno raztresen, ne more solnce ter sploh suho vreme naravnost žgati korenin, ampak ostanejo iste pri življenju ter zrastejo vsaj nekoliko iznad gnoja, kjer se lahko višje pokosi in gnoj na miru pusti, ravno tako grabljanje; ko pa vsaj nekoliko poneha glavna suša in žganje, se dobi tam nad vse lep otavek, ki ti vse ostalo v lepi meri povrne. Drugo leto je pa na takem mestu nad vse lepo seno in če spet z otavo tako storiš, ti suša ne more škodovati. Tudi gnojnica deluje na enak način, toda ona mora v deževnem vremenu se izvoziti, ter enakomerno razpršiti; medtem ko se gnoj lahko v suhem vročem času raztepe.

Imejmo vedno pred očmi izrek „v dvorišču polno blata in vode, gnojišča pa ne, je rana za travnike, njive, polje“. Da pa boš imel dobro gnojnico in dober gnoj, tedaj ne dovoli, da bi ti kapnica in naliv po dvorišču šel v gnojnično jamo oziroma na gnojišče. Gnoj splaviti je lahko, redilne snovi, ki so v gnoju dobiti, je težko.

Velika nesreča v Raiblu.

Prostor, kjer se je rudniška bolnišnica z dvema družinama pogreznila.
(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec, „Gutenberghaus.“)

Dragi, gnojimo in pregnojimo, toda pametno svoje travnike najprej z domačim gnojem, ki ga pa moramo vsega prej poiskati, za tem

še le z umetnim in uspeh bode zasiguren. Za vzgled naj nam služi Lombardija in Benečija, kjer jim potok Adiža s svojim blatom iz visokih gor, Alp imenovanih, lepo pognoji, da imajo tamošnji posestniki travniški raj s šestkratno letno košnjo sena. Mislim dovolj lep dokaz, ali naj mi naše travnike gnojimo, dasiravno s trudom, ali je pa v nemar pustimo.

Capin.

I.

„In to je prvo“, mu je dejal oče. „Učiti se moraš vedno tako pridno in vestno, da nam boš v veselje, ne v žalost; koliko je izprijenih, slabih dijakov, ki se nočejo učiti, ki se raje potepajo in krokajo po noči v krčmah, v beznicah, ki niso, da bi šel ob njih spodoben človek ob zidu zunaj na ulicah. Toliko si že pameten, da ne boš hodil v slabo družčino! Misliš, da boš prišel brez težave v nebesa? Kaj! Nič se ne smeš, moj ljubi, jaz vem: kdor ne spoštuje svojih staršev, temu ljubi Bog ne bo dodelil sreče, ki bi je bil sicer gotovo deležen!“

Henrik si je mislil:

„Kaj mi vedno to pridiguje? Vsak dan, da, kmalu vsako uro bi bilo že treba to neslano govoričenje poslušati; sit sem že vsega; pameten pa tudi . . .“

„Poslušaj me dalje, sinko! Sedaj si v drugi gimnaziji, pazi, Henrik! Življenje je strašno, gorje ti, ako mu ne boš že v mladosti začrtal svoje jasne, čiste nazore. O sin, o ljubi moj! Jaz vem —“

„Zakaj vedno isto? Kakor bi koga ubil, kakor bi kaj storil: nedolžen sem, pa moram poslušati vse obtožbe mirno, s sprejeljivim srcem, kakor hudodelec, ki mu odkažejo pot v temnico.“

Pomislil je in je poslušal. —

„— jaz vem, moj dragi — no, le naravnost v oči mi poglej, Henrik! — jaz vem, da se ti bo vedno tožilo po uživanju, po posvetnem . . . Toda, o sin! Ti se moraš varovati vsega, oj vsega — le ne glej me debelo. — Tako, Henrik, si razumel?“

„Da!“

Izpregovoril je to z zaničevalnim pogledom v očeh.

„Hm! Glej, da se ne izpridiš, glej, da bo tvoja duša vedno vesela, čista, brez greha in pohotnosti po nečistem . . . po grdem in gnusnem . . . Glej, oj sin, da ne postaneš capin!“

Besedo „capin“ je oče povdaril in nato je molčal. Henriku je postalo hudo pri srcu; najraje bi zajokal in skrtil obraz v materinem krilu, visečem na klinu ob steni; kajti matere Henrik že ni imel pet let.

II.

Pust, deževen dan. Ulice stoje v blatu, na trotuarju plavajo prstene luže; solnca ni nikjer, svinčena, težka megla je padla na mesto kakor velika plahta na izmučenega, starega konja.

Objokan, otožen, dežnik v roki, je hitel Henrik po trotoarju; delal je velike korake, mudilo se mu je; dežnik je bil slab, rosilo je skozi njega in ga je škropilo po obrazu. Roka, v kateri ga je držal, je bila že vsa mrzla, ledena; drugo je imel v žepu, da bi ga ne zeblo.

„Medved!“

Ustavil ga je sošolec Brbla, z imenom Jože; ta človek je imel tudi lepo vizitko, kjer je stalo z zlatimi črkami, okrašeno s cvetkami kroginkrog, napisano:

Jože Brbla, dijak!

Henrik se je prestrašil: Brble ni nikoli rad videl; posebno sedaj mu je postalo pri srcu nekam pusto, ko ga je zapazil. Hotel je naprej, brez pozdrava, kar domov.

„Medved!“ ga je hitro poklical Brbla. „Danes zvečer pridi v gledališče!“

„Kam, Jože?“

„V gledališče, ti pravim; ne glej tako zarukano zabito!“

„A? Bom!“

„Prav!“

Henrik se je okrenil in je hitel naprej. Blato je segalo do gležnjev, konci hlač so bili mokri, z blatno prstjo pomazani.

Gospodinja se je kregala nanj:

„Kod si pa zopet hodil? Prej bi se lahko vrnil? Jutri bo treba zopet v šolo, ali ne veš? Jaz ne bom odgovarjala tvojim staršem, kakor tudi bo moja vest čista, da sem te priganjala k delu.“

Henrik je odložil dežnik; postavil ga je narobe v kot veže; voda je curljala in luža je odtekala skozi špranjo pri vratih.

„Kje se je pa učil manire, fant, a?“

Gospodinja je vzela dežnik in ga je nesla pred prag; tam ga je postavila v kot in voda je odtekala z njega navzdol po kamenitih stopnjicah.

Henrik je stopil v svoj kabinet in se je zaklenil vanj; šolske knjige so ležale pred njim čisto vse še nedotaknjene. ;

III.

Podprl si je glavo z obema rokama. Nekaj težkega je ležalo na njegovi duši in kakor kes in kesanje ga je obšlo. Danes je storil prvi korak v mlako, prvič je prekršil očetovo zahtevo in voljo njegovo.

Bil je namreč v krčmi, drugi postopaški dijaki z njim; sedeli so in pili, močno se je omegnilo Henriku pred očmi in nekaj sladkega ga je obšlo; nič ni bilo v njem kesanja, nič žalosti, samo neizmerna, tiha, v neskončnost segajoča želja se ga je polaščevala.

„Bravo, Medved! Ti si fant!“ — Tako so ga hvalili in bodrili postopači, ljudje iz jarka.

Ker je bila šola samo dopoldne in ker je bila krčma tako skrita, tako zakotna, so vsi brez skrbi pili in kričali.

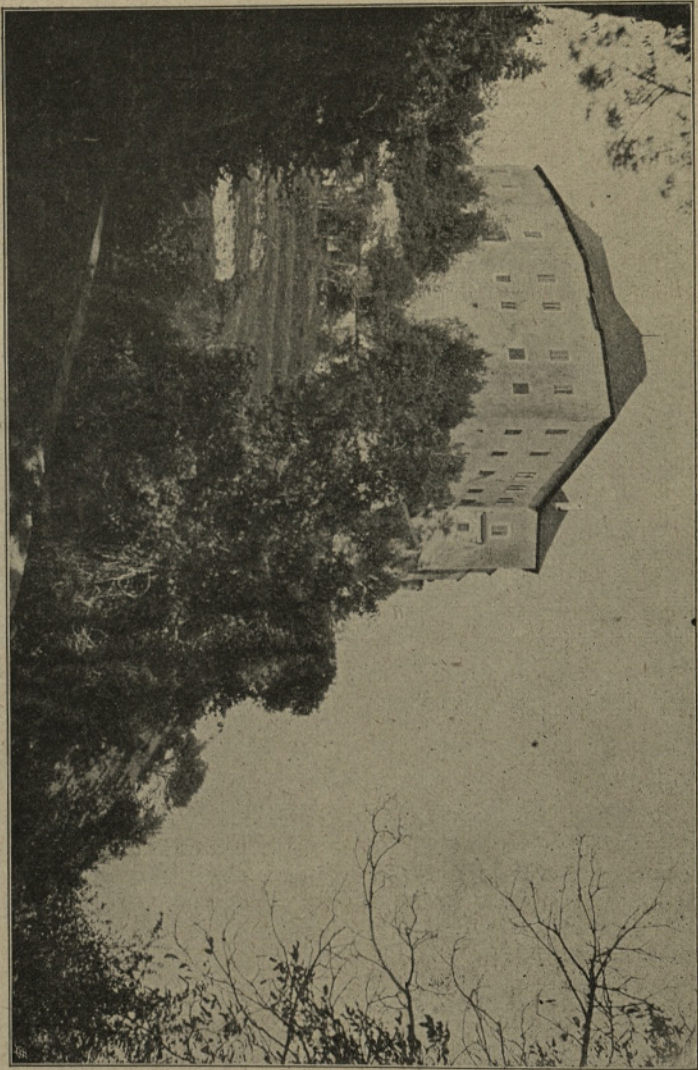
Spomnil se je na to in ni bil vesel; in oče mu je zabičal, narekaval:

„Glej, oj sin, da ne postaneš capin!“

Bil je resnično žalosten in je odprl knjigo. Ni se mu hotelo učiti; zaprl jo je in se je spomnil, da ima še kaj bolj zanimivega berila.

V kotu, na koncu je imel velik predal: tu notri je bila njegova knjižnica; od najrazličnejših autorjev so bile te njegove knjige, ki si jih je v teku let zdajpazdaj nabral in jih zložil vse skupaj.

Največ je bilo Emile Zola; pa tudi Guy de Maupassant, Prevost, Gorkij, Maeterlinck: vsa ta imena so stala pod različnimi naslovi na teh knjigah.

Grad „Hollenburg“ v Rožni dolini na Koroškem.

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec, „Gutenberghaus.“)

Najbolj se je bil priljubil Henriku Emile Zola; imel ga je zmiraj pri rokah; če je šel na izprehod, v park, ga je vzel s sabo in ga prebiral strastno, od pičice do pičice, da si je tako pomnožil estetični užitek. Zatopljen v „Lilli“ je sedel kako uro tako in se ni ganil z mesta. Zunaj pred durmi se je oglasila gospodinja s čudnim, moškim tonom:

„Henrik, ali se učiš?“

„Dobro, da je zapahnjeno“, se je razveselil Henrik v svojem srcu. „Notri le ne more . . .“

Naglas je zavpil:

„Seveda se učim, še eno majhno nalogo, pa bo pri kraju!“

Gospodinja je nekaj zamrmrala in odšla; njene stopinje so bile čisto kurje, nerodne. —

A „Lilli“ je le zanimiva povest; Emile Zola je že vse tako uredil, da se vzbuja v človeku poželjenje in da mora brati naprej, do konca, tudi če bi ne hotel. To je občutil danes tudi Henrik.

„Čas je že!“ se je naenkrat spomnil. Pogledal je na uro: šest že proč . . .

Knjigo v stran in hajd!

Stal je poleg duri.

„Moj Bog, kmalu bi pozabil glavo se sabo vzeti!“ Odel se je s površnikom, vzela klobuk s klina, zaklenil pisalno mizo, ki je imel v njej svoj manuskript, katerega je mislil v kratkem odposlati v kako tiskarno . . .

Zelo rad bi videl že natiskano, kar si je s težavo in z lahkoto — kakor je imel razpoloženje za pisateljvanje — pridobil in spravil na papir.

Tiho veselje je bilo v njegovem srcu, kadar se je ozrl tako sam na svoj manuskript. Če je šel včasih mimo raznih knjigaren in je opazoval raznovrstne nove knjige, ki so izšle, ga je prijelo zmeraj kakor nevoščljivost in zavist: zakaj ravno oni . . . oni . . .? Tudi sam bi lahko izdal povest, roman.

In ko je tako pisal in mislil z veseljem na uspeh, mu je šlo delo izpod rok, kakor zidarju malta na zid: v kratkem času in manuskript je bil gotov . . .

Odprl je vrata in že je stal na pragu.

Gospodinja je stopila iz kuhinje.

„Kam pa zopet, kam?“

„Sedaj bodo litanije; Šmarnic ne smem zamuditi.“

„Lej ga, lej . . . kako je postal pobožen. Le tako naprej, v cerkev ti rada dovolim . . . še zame en očenaš . . .“

„Gotovo!“

Pogledal je po ulici. Deževati je že nehalo, dežnika torej ni treba s sabo jemati!

Šel je z elastičnimi, hitrimi koraki in ni bil prav nič vesel.

„Glej, sin, da ne postaneš capin!“

Neprijetno mu je donelo po ušesih; a čul je le še, kako iz daljave glasovi pojemajo dokler popolnoma ne utihnejo, kakor je treba in nič več žalosti ne čuti srce, hrepeneče in vzdihujoče.

IV.

Na galeriji poleg njega se je prikazal Brbla.

„Si prišel, Medved?“

„Kakor vidiš!“

Nekaj neprijetnega je lezlo Henriku na srce, na dno! — slaba volja, popoldne krčma, — Zola, grdo, umazano vreme; nič več ni mogel zbrati svojih misli, vse so frfotale v kolobarju kroginkrog.

Gledališče je bilo kmalu natlačeno; od spodaj po parketu je hodilo še nekaj zakasnelih, debelih dam.

Nato se je zasvetila loža.

„Vidiš?“

„Brbla je dregnil Henrika s komolcem in se zazijal na oder.“

„Pst!“

Henrik je gledal ves začuden. V ospredju, na odru je sedelo dekle, mlado, burno dekle; in za njo mlad gospod s palčico v roki. Zada je stalo elegantno napravljeno, roko v roki, nekaj belih devic, z plavimi lasmi in pohotnimi telesi, ki so stala drug ob drugem.

Gospod in dama sta stala in se objemala; on jo je prizel vso k sebi in Henrika je zazeblo; tako jo je poljubil drugi namesto njega, ki bi jo rad vso, da, čisto vso, to lepo, mlado, polno damo; zvijala bi se mu v naročju a zastonj; on bi jo držal za podbradek in ji privzdigoval fini obrazek, gledal bi ji v temne oči in bi jo poljubljal brez konca in kraja, vedno, če bi se mu tudi ustavljala, tako bi jo poljubljal, vsesal bi se z ustnicami v njeno rdeče lice, zajel bi se ji v njeno oblo, polno, kipeče telo in bi se opajal in opijanjeval od nje . . .

Iz orkestra se je oglasila godba.

Na odru so prišle vse bele device iz ozadja, ne, niso prišle, pritekale, na perotih so priletele z visoko razprostrtimi rokami (njih polna telesa so se bleščala Henriku pred očmi, kakor svetle, okrogle buče na kakšnem bregu) in začel se je ples. Gospod in dama sta ležala v objemu. Nenadoma je stopila dama sredi odra. Gospod in devica so se vstopile v ozadje, samo, da je bil prostor za njo. Njena kipeča, polna postava je segala do stropa in jasno so bile začrtane poteze krog ledij plapolajočega, svilnatega, z belimi rožami obsutega, v prešerni luči kakor solnce svetlega krila, in fine, tenke noge, krog katerih se je v lahnem vetriču zgenila lahkoprozorna obleka, so se razločevale v veliki luči; ponosne grudi, visoke in valujoče je pokrivala iz samih zlatih nitk stkana tančica in nad njimi je bil ves vrat gol, gole tudi rame, bele, svetle in bleščeče, da je ščemelo v oči, in vse telo je drhtelo, trepetalo v rahli sapici, da so se po ledjih vsipajoči valovi temnih las dvigali in padali z vetričkom, s sapico vred.

Henriku se je meglilo pred očmi in se mu svetlikalo iz daljne daljave. Stoji ob ljubici in jo poljubljuje, željan uživanja, življenja in je vesel; krasna je njegova ljubica, oblečena v prozorno haljino, ki se napeje na vseh oblih, polnih udih telesa in on sesa in sesa iz njega, pije poljube njene . . . ona ga tudi poljubljuje in ga tolče s toplo ročico po zardelem, trdnem obrazu: „Henrik, samo tvoja!“ — in on se smehlja in se raduje njenih kipečih ust, njenega toplega, gorkega telesa, drhtečega v prijetnem razkošju . . ., ona, ljubica se ne brani, se mu ne izvija iz rok, ampak mu gre sama v naročje, ker jo ljubi in ker ga ona ljubi . . . In ta njegova ljubica, topla, gorka golobica, se vzdigne in poleti . . . poleti na oder in do stropa seza njeno pohotno, vilinsko telo. Glej, v resnici! Stopila je na oder in burno ji valovè grudi, stoji in se ozira nanj, z očitanjem v srcu in kvišku, proti njemu dvigne desnico, tisto belo, gorko, toplo, do ramen golo desnico, dvignejo in njen glas drhti:

„Glej, oj sin, da ne postaneš c — — —“

Henriku se je vrtelo pred očmi in nič več ni videl krog sebe;

ko v zgodnji pomladi išče po snegu zmrzlih tleh, v zelo vetrovnem še celo senčnem prostoru, vode, da takoj utrpne in umrje. Pomisli v tretjič da mnogo čebel na zgodnjem cvetju išče nektarja, prahu, smole. In vse to le zavoljo žeje, ko jo zima oslabi, pade na zemljo in umrje. Odkod prosim, naj se vzamejo čebele, ki bi naj nosile, druge grele zalego ter hranile, tretje po vodo hodile, ko jih lahko en sam neugoden dan na tisoče ugonobi. Da, dragi, ako so čebele čez zimo ali vsaj v zelo zgodnji spomladi v začetku februarja od zgorej napojene, se ni treba teh izletov bati, ako še je zaloga medu dovoljna, ker čebele v takih dneh sploh ne bodo letale, ampak le ob lepem vremenu in paši. Ko pa pride marc, tedaj je pa voda neizogibna potreba za razširjenje zalege, da s pomočjo vode razvečijo med in cvetlični prah ter kot hrano podajejo zalegi. Da pa veš, da en močen panj v štirih dneh potrebuje en liter vode, potem veš zakaj v kratkem času izvrsten panj izumrje.

Drugo sredstvo za razširjanje vališča je špekulativno pitanje. Toda istega priporočam le praktičnim torej izurjenim čebelarjem. Daje se pa 2—4 žlice dnevno enemu panju, ki pa mora biti zelo močen, le na večer, da se matica takorekoč izsili k obilnemu nesenju jajc.

S zgorej navedeno uporabo vode daje špekulativno pitanje seveda le ob gotovem času, meseca maja, ter pri polni paši res krasne uspehe, za katere pa mora čebelar s znanostmi zelo dobro podkovan biti, ker je to nož z dvema reziloma.

Slednjič mora čebelar paziti, da so medeni sati tudi z obnožnico napolnjeni, ter v bližini vališča, ker matica nerada polaga svoja jajca v prazne sate, ki bi se zastran razširjevanja vališča dostavili, ampak le v take, iz katerih so že same med iznosile ter ga nekako ugledile. Matica nekako žaluje ter noče staviti jajc, ako se dodajejo prazni tuji sati.

Vaja dela mojstra, pravi pregovor in tudi čebelar naj to upoštevaj, če hoče dobiček in medeno potico. Poznam drugače zelo svojeglave čebelarje v starih koših, ki pa še ne poznajo koliko matic in kako se lahko izgobjijo, da se ohrani panj, ako se je izgubila. Imejmo torej pred očmi, napredno čebelariti z močnimi panji, ter izkoristiti vsako se nahajajočo pašo. Čebelarji, bodimo praktični, res čebelarji, ne pa „mojstri skaze“ in vpoštevajmo te nasvete, katere sem jaz to leto v svojo popolno zadovoljnost ugodno rešil. Vsem napredno mislečim čebelarjem in tudi prijateljem čebelarstva podajam svoj tisočeri čebelarški pozdrav, od čebelic pa vse sladko. „Zun“, „zun“, „zun“ . . .

Prva pomoč pri nesrečah.

V naslednem podamo par točk, kako zamore tudi lajik v slučaju nesreče pomagati, predno da pride izkušeni zdravnik:

1. **Utopljenca**, ki se ga je iz vode potegnilo, naj se nikar ne postavi na glavo (kakor je to stara navada!). Položi naj se ga (ako to vreme dopušča) v prostem zraku na tla ali na kakšno klop. Potem mu sčisti usta in grlo (s prstom pojdi globoko v grlo). Vso ozko obleko,

zlasti pri vratu in na prsih, mu odstrani. Potem mu podpiraj glavo in ga položi na stran, daj mu salmiaka ali kaj ednakega pod nos, segači grlo s peresom, ribaj prsa in obraz, da postane gorak, potem pa ju poškopri z mrzlo vodo. Ako bi se dihanje še vedno ne pokazalo, doseči se mora umetno dihanje: Položi utopljenca na trebuh, porini kos obleke pod prsa in eno utopljenčevih rok pod njegov obraz. Obenem pritisni močno in enakomerno na hrbet. Potem obrni zopet truplo na stran in potem zopet hitro nazaj na trebuh. To stori 15 krat v eni minuti. Potem se pojavi dihanje gotovo, ako je v nesrečnežu še življenje. Ti poizkusi pa trajajo dostikrat 2 in več ur; torej ne prehitro s pomočjo nehati! Potem, kadar zamore nesrečnež zopet dihati, daj mu malo gorke vode, vina, čaja, kave ali žganja.

2. **Obešenca** rešiti je najprvo vrvi ali špage. Potem položi truplo (kakor da bi nesrečnež sedel) na svežem zraku, poškopri obraz in prsa z mrzlo vodo, daj mu mrzle obkladke na glavo, očisti usta in grlo, daj mu salmiaka poduhati, ženefov papir na noge. Ako še ne prične dihati, poizkusi umetno dihanje (kakor preje popisano) doseči.

3. Ako se je kdo v škodljivem zraku **zadušil**, prinesi ga je takoj v sveži zrak. Potem mu očisti usta in grlo in ga poškopri z mrzlo vodo ter ravnaj z njim tako, kakor pri obešencu in utopljencu. Pazite na slabe peči!

4. Ako je kdo **zasut**, reši ga in mu očisti usta ter ravnaj z njim kakor preje omenjeno.

5. **Z novorojenčki**, ki so navidezno mrtvi, ravnaj v slučaju nenavzočnosti hebamke potom umetnega dihanja (kakor preje popisano). Otrokovo truplo obribaj z gorkimi prti.

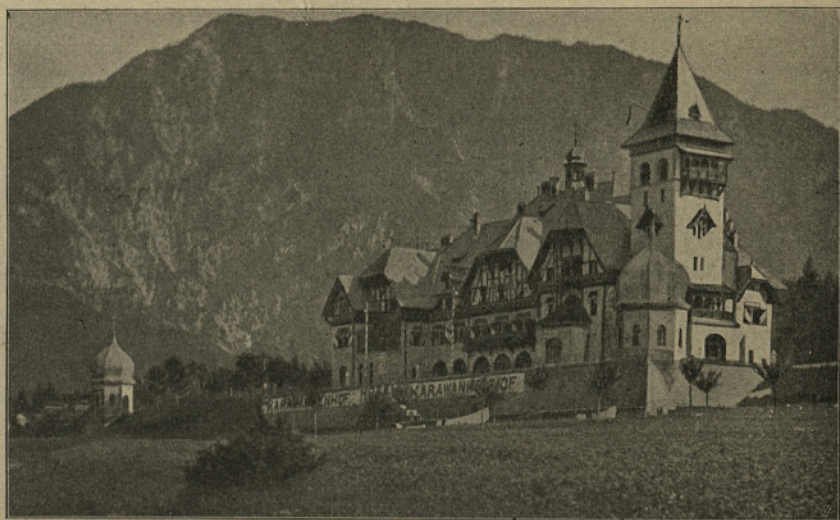
6. **Zmrznjenca** se ne sme v zakurjeno sobo prnesti. Sleči truplo na prostem in ga pokrij nalahko s snegom ali pa z mokrimi, mrzlimi prti. Pazite na zmrznjene ude, da se ne zlomijo. Ako se pričnejo udje gibati, potem obribaj truplo s snegom ali mokrimi prti. Ako bi ne pričel dihati, potem poskusi umetno dihanje (kakor preje popisano) doseči. Rešitev se zgodi dostikrat še pri nesrečnežih, ki so že ure dolgo zmrznjeni ležali. Pijače, ki grejejo (kava, žganje itd.) smejo se le pozneje počasi dajati, kadar se zmrznjencu že bolje godi.

7. Ako v koga **strela** udari, naj se ga ne zakoplje v zemljo (kakor je to nepravilna navada). Sleči ponesrečenega v svežem zraku, poškopri mu obraz z mrzlo vodo, polivaj mu sploh vodo na glavo, daj mu salmiaka (ali kaj družega ojstrega) duhati, obribaj truplo in mu daj ženefov papir na noge. Ako ne bi pričel dihati, potem naj se poskusi z umetnim dihanjem.

8. Pri **zastrupljenju** treba je v prvi vrsti izvedeti, kakšni strup je bil rabljen. Pri arseniku, fosforju, kislinah in lugih nastopijo bluvanja, velike bolečine v želodcu; pri lugih in kislinah so tudi ustnice kakor sežgane; pri rastlinskih strupih nastopi omedlevica, smrčenju podobno dihanje itd. 1. **A r z e n i k** („mišji strup“). Ako je apoteka bližje kakor zdravnik, naj se pošlje takoj po „protistrup proti arseniku.“ Od tega daj zastrupljenemu z vročo vodo vsake četrte ure dve veliki žlici. Predno pride ta protistrup, povzročiti je bluvanje (segači ga v goltancu, daj mu gorke vode piti). Potem mu daj slinaste, oljnate stvari piti (jajčeva belina v vodi ali apneno vodo). — 2. **F o s f o r** (užigalice). Najprve skrbeti, da prične bolnik bluvati. Potem mu daj tekočino z nekaj ba-

krenega vitriola piti (2%) ali pa 10 kapljic nečistega terpentinovega olja v kakšni slinasti tekočini vsake pol ure enkrat. Pri temu zastrupljenju ne smeš dajati mleka ali mastnih, oljnatih stvari. Tudi z vodo zmešana magnezija pomaga. — 3. **Močne kisline** (Schwefelsäure, Salpetersäure, Salzsäure). Daj zastrupljenemu mnogo žajfnice ali vode s kredo piti. — 4. **Lug.** Daj mu jesiha z vodo piti in to v veliki meri. 5. **Rastlinski strupi** (opium, tobak, strupene gobe, strupene rože). Glej da prične bolnik bruhati. Potem mu daj močne kave piti in ga s kavo tudi klistiraj. Med kavo naj pije jesiha z vodo. Na glavo daj led ali mrzle ohladke. Na srce ženofov papir.

9. **Rane.** Ako kri hudo teče, treba jo je najprve ostaviti. Ako kri iz rane špricne, potem je žila zadeta. Pritisni na žilo s prstom, tako da neha biti; ali pa zveži krepko ud pod rano s špago, pod katero daš na žilo kos lesa. Potem je treba rano zavezati. Ranjence, ki so blede in brez zavesti, treba je najprve horizontalno položiti, tako da je glava nižja od trupa; daj mu led na glavo.

Hotél „Karawankenhof“ v Podgorju (Unterbergen) na Koroškem.

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung,“ Celovec; „Gutenberghaus.“)

10. **Opeklina.** Ako se človeku obleka zažge, naj se vrže takoj na tla in naj se valja. Potem je treba plamena zadušiti. S škarjami treba obleko iz trupla zrezati. Opeklina pokri s čisto vato (ali še bolje z jodoform-gazo). Mrzla voda je pri večjih opeklinah nevarna.

11. Ako ugrizne koga **kača** ali **stekel pes**, treba je ud takoj nad rano močno zavezati. Ako mogoče, naj se rano s ključem, nožem ali s cigaro izžge. Glej, da rana krvavi in umivaj jo z gorko vodo.

12. Tuji predmeti v **vratu.** Pojdi s prstom pogumno v vrat in skušaj predmet vun potegniti. Ako ne grè, potem glej, da prične ponesečeni bluvati. Tolči ga s ploščo roko po hrbtu med ramami.

V tem kakor v vsakem slučaju pa je treba zdravnika čimpreje poklicati!

Moj plug.

Bil si vedno zvest mi hlapec,
in srce železno tvoje,
je kovalo sreče moje
ti moj plug
in nikdo drug!

Zemljico ljubiva midva . . .
Iz zemlje zaklade nosi
roka, ki za tabo trosi,
ti moj plug
in nikdo drug!

Kar sem, dal si, plug, mi ti!
Cesar Jožef te je vodil,
je ponosno s tabo hodil,
ti moj plug
in nikdo drug!

Kadar se mi bo odpiral
grob, — izdelaj, plug, ga ti!
Ti ponos za kmeta si,
Ti moj plug
in nikdo drug!

Žetev in pridelki na svetu.

Preteklo leto pridelalo se je na celem svetu:

pšenice	920 milijonov met. centov
rži	460 " " "
ječmena	340 " " "
ovsa	600 " " "
koruze	320 " " "
krompirja	1420 " " "

Pive se je pridelalo 290 milijonov hektolitrov, vina 150 milijonov hektolitrov, surovega železa 569 milijonov met. centov, premoga pa 9.900 milijonov met. centov. Največ pive izdelujejo združene države Severne Amerike (90 milij. hl), največ vina pa Francoska (51 milij. hl). Avstro-Ogrska pridelala je 441 milij. met. centov premoga, 16 milij. surovega železa, 8 milij. hektol. vina in 22 milij. hl pive.

Stanovi na Avstro-Ogrskem.

(Prva številka označi skupno število, druga pa procente.)

Avstrija šteje 26,150.708 prebivalcev. Od tega dela v industriji 7,004.105 (26·8) i. s. v rudništvu 538.819 (2), pri kamenjih in zemlji 412.671 (1·6), pri mašinah in kovinskemu delu 968.249 (3·7), pri stavbinski obrti 933.382 (3·6), pri tkalstvu 824.958 (3·2), pri papirju in usnju 216.989 (2·2), pri življenskih sredstvih 555.709 (2·1), pri pijačah in v gostilnah 589.641 (2·2), pri industriji oblačil 1,123.966 (4·3), pri drugih industrijah 1·1%. — V kmetijstvu, živinoreji, vrtnarstvu, gozdarstvu in ribarstvu deluje 13,709.204 (52·4), od teh je samostojnih posestnikov 2,164.582 (8·3). — V trgovini in v prometu deluje 2,604.756 (10) oseb. — Mezdnih delavcev raznih vrst je 624.059 (2·4), aktivnega vojaštva 263.398, uradnikov, učiteljev in duhovnikov 864.113 (3·3), rentierjev in penzionistev 831.692 (3·2), drugih poslov pa 873.440 (3·3). Iz teh številk je v prvi vrsti razvidno, da pripada več kot polovica vsega avstro-ogrskega prebivalstva kmetiskemu stanu (namreč 53·4%). — Na Ogrskem

je 19,254.559 prebivalcev. Od teh jih deluje v industriji 2,604.082 (13,5), v kmetijstvu itd. 13,175.083 (68,4) itd. Ogrska je torej še bolj kmetijskega značaja nego Avstrija. — V Bozni-Hercegovini je 1,802.040 prebivalcev. 88% jih deluje v kmetijskem prometu.

Austro-ogrsko vojaštvo.

V času mira šteje naša država 32.508 oficirjev, 360.670 vojakov in 71.493 konj. Infanterije je 106 regimentov, kavalerije 42 regimentov, c. k. avstrijske deželne brambe 37 dež. br. infant. reg., 2 regimenta dež. bramb. ulancev, 2 diviziji deželnih strelcev na konjih, 16 dež. br. kanonskih baterij itd. Nadalje kralj. ogrska deželna bramba, ki obsega: 28 dež. bramb. inf. regimentov, 10 dež. br. regimentov huzarjev itd. Nadalje imamo 42 poljskih kanonskih regimentov, 14 poljskih havbic-reg., 6 gorskih artiljerijskih regimentov, 8 artiljerijskih divizij na konjih in 9 težkih havbic-divizij, 6 artilj. reg. za trdnjave, 5 batajlonev lovcev i. s. 4 regimente tirolskih cesarskih lovcev, 27 batajlonev poljskih lovcev. Nadalje 15 batajlonev pionirjev, 3 regimenta tréna, 27 oddelkov sanitetnih vojakov, železniški in brzozjavni regiment in še razne manjše oddelke vojaštva (cesarjeva telesna straža, itd). — C. in kr. vojna mornarica (marine) pa obsega 12 bojnih ladij, 11 križark, 19 torpedovk, 71 torpednih čolnev, 12 bark za reke, 25 posebnih bark in 17 šolskih ladij.

V času vojske pa šteje naša armada 50.000 oficirjev, 1,650.000 vojakov; nadalje še „landšturm“: prvi okroglo 4,700.000, drugi 1,300.000.

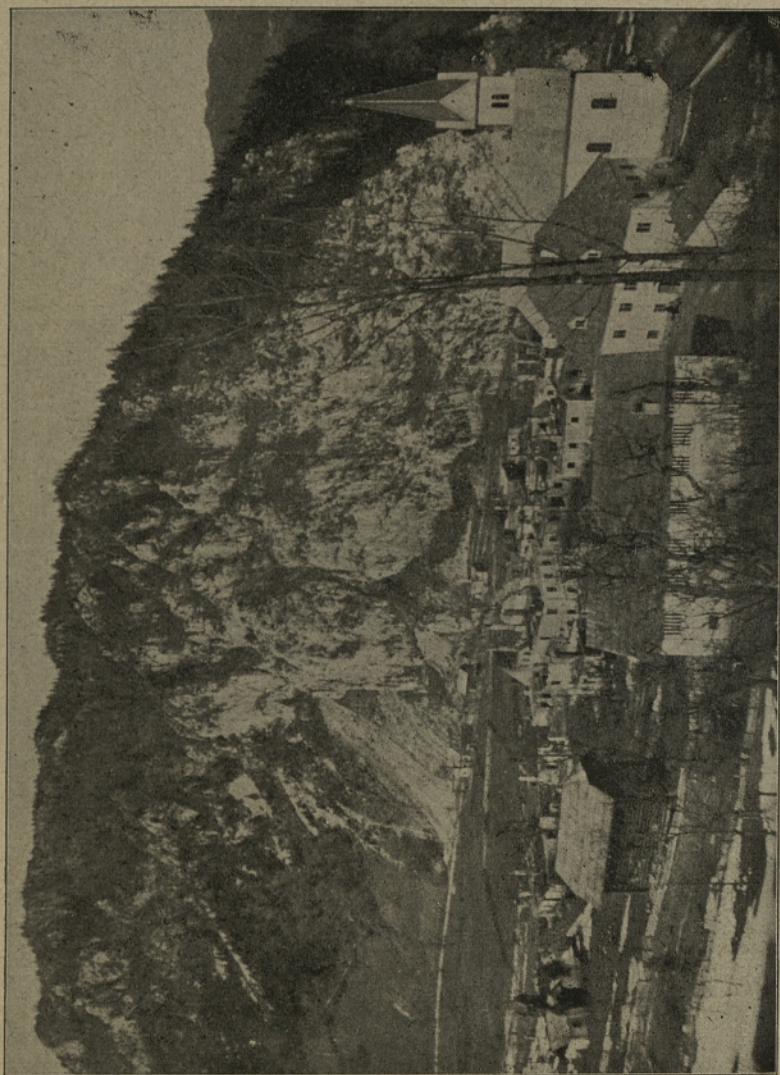
Kaj je kolera?

Preteklo leto se je zopet mnogo o koleri govorilo, kajti ta grozovita kuga se je zopet zlasti na Ruskem in v Italiji razširila, potem pa tudi deloma na Ogrskem in v posameznih slučajih celo na Avstrijskem pojavila. Treba je torej, da o tej stvari par podučnih besed izpregovorimo.

Kaj je kolera? Kolera je črevesna bolezen; v začetku prinaša hudo drisko in bluvanje. Kolere imamo dve vrsti in sicer domačo (Cholera nostras) in azijsko (Cholera asiatica). Medtem ko domača kolera ni nalezljiva, je azijska izredno nevarna in se razširja kakor kuga. Simptomi (pojavi) obeh bolezní so si jako podobni; poleg že omenjenih pojavov se pokaže še močna utrujenost, hripavost glasu, pot, suhi jezik in krč v nogah.

Domača kolera prihaja po navadi v spremstvu azijske. Le redkokdaj našlo se jo je samo, tedaj pa vedno po vživanju surovega, nezrelega sadja, slabe pive ali vsled prehlajenja, vedno pa v vročih mesecih. Zdravniki pravijo, da je vzrok domače kolere v tem iskatí, da se vsebina črevesja raztvori (zersetzt); pri temu igrajo seveda tudi mikroorganizmi veliko vlogo; na drugi strani je tudi mogoče, da snovi v

črevesju, ki vrejo in gnijejo, povzročajo strup, vsled katerega se pojavi vnetje na črevah. Po navadi se pojavi bolezen že par dni popreje potom bolečine v trebuhu, pomanjkanja apetita, slabosti in lahki driski. Semtertja se pa bolezen nakrat ponoči s hudo drisko pojavi. Najprve odvaja driska navadno blato, potem pa slinasto, rumenkasto tekočino.

Veliki požar v Črni (Schwarzenbach) na Koroškem. (Pogled na pogorelo vas.)

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec, „Gutenberghaus“.)

Bolnik ima vedno hudo žejo in grenki okus v ustih, bluje vedno zopet, ako pije, najprve neprebavljena jedila, potem pa slinaste tekočine. Domača kolera (Brechruhr) pripelje le redkokdaj do smrti in je po navadi že v 24 urah končana.

Pri zdravljenju je v prvi vrsti paziti, da se z laksirnimi sredstvi (ricinovo olje ali kalomel) pokvarjena jedila iz želodca in črevesja spravi

in škodljivo vretje omeji. Potem se mora dati opium ali kuhano vino ali šampanjca na mali žlici. Počitek v postelji in post je na vsak način potreben. Potom gorkega čaja iz kamilc se lahko bluvanje pospeši. Mali kosci leda v usta in vroče odeje okoli trupla ali pa gorke zavoje (kuhana moka iz lanenega semena) so priporočati.

Nasprotno domači je azijska kolera neizprosna in zahteva svoje smrtne žrtve. 60–70% na azijski koleri obolelih oseb umre gotovo.

Cholera asiatica se ne pojavi v Evropi samostojno. Razširi se le, kèr se prenaša (nalezi) t. z. kolera-strup, to je mala nevidna glivica, ki jo je profesor Koch odkril (Kommabazillus). To glivico je najti v črevesni vsebini na koleri zbolelih. V truplo pride ta glivica s pitno vodo ali mokrimi jedili, na katera so jo muhe zanesle ali pa ki so prišla v dotiko z bolnikovimi rokami. Skozi zrak se ta glivica ne more razširiti, kèr pogine v suhem stanju; le na mokrem zamore živeti. Ta glivica povzroči torej grozovito to bolezen. Nobena oseba nobenega spola in v nobeni starosti ni varna pred to boleznijo. Od hipa, ko se je kdo tega kolera-strupa nalezil in do izbruha boleznì preide 72 ur. V splošnem ima tudi azijska kolera iste pojave, kakor domača. Najhujša oblika te boleznì je asphyktična kolera, pri kateri izgubi bolnik takoj vse moči in spremeni svoje izgledanje na grozoviti naèin.

V okuženih krajih je za vsacega posameznika nujno potrebno, da se varuje proti slabi jedi in pijaèi, proti prehlajenju in preteškemu delu. Jedila in pitno vodo naj se vživa le dobro kuhane. Takoj pri prvemu pojavu boleznì se mora ševeda zdravnika poklicati. Truplo je treba vedno gorko držati. Bolniku se daje rum ali arak, zmešan z vodo, mrzli šampanjec ali moèna vina. Tudi moèna, vroèa kava, menjajoèa se z ledom in ledeno vodo, stori dobro službo.

(„Freie Stimmen.“)

Prièa.

Spisal **Peter Rosegger.**

»Bog daj, Bartl,« rekel je sosed, enooki Miha, »veseli me, da te zopet enkrat vidim. Veš, jaz potrebujem zdaj svoj denar.« — »Prav imaš,« odgovoril je Bartl, »proti temu ne bode nikdo kaj rekel.« — »Ali imeti moram denar šele in zato te prosim, da mi ga vrneš.« — »Jaz?« je vprašal Bartl. — »Tistih petdeset goldinarjev, ki sem ti jih lansko polelje posodil.« — Bartl se je delal najprvo grozno začudenega. »Tu se pa vse neha!« je potem razgrajal. »Ti si mi petdeset goldinarjev posodil? To mi je pa èisto novo!« — »Ali boš tajil?« rekel je Miha. »V Peter-Pavlovi noèi. Saj se spominjaš. Na gozdni brvi sva si stala nasproti. Rekel si: Danes se niti domov ne upam. Pri krèmarju sem ves denar zaigral in jutri naj teleta kupim, moja žena pa hoèe na Francovo poroko iti. Vraga! Ko bi mi danes sto goldinarjev posodil. Pozdravil sem te in hotel oditi. Ali prijel si me za roko in prosil, da naj ti dam vsaj petdeset goldinarjev, èeš da mi jih bodeš èez štiri tedne vrnil. In storil sem ti dobroto. Pa nisi držal besede. Ali zato nobenega sovraštva. Zdaj pa ne morem veè čakati!«

»Kaj bi čakal?« je vprašal Bartl. »Zmotil si se v osebi. Ponoči je bilo, praviš? Si že komu drugemu denar posodil!« — »Torej ti tajiš?« je rekel Miha z mirnim glasom. »Luna je sijala, ljubi moj. Ali misliš, da jaz človeka ne pogledam, ako mu denar posodim? Čeprav imam le eno oko, svoje dolžnike pa le poznam.«

Bartl je pomigal z ramo, kar je najboljše sredstvo, ako človek ne more ničesar reči. Ali sosed Miha ni bil s tem zadovoljen, temveč je rekel: »Hvala Bogu, da imam pričo. Tega si pa nisem mislil, da bom pri tebi pričo potreboval. Imel sem te za poštenjaka. Pa sem se zmotil!« — »Kaj?« je pričel Bartl razgrajati, »to besedo vzameš nazaj! Takoj, drugače te grem tožiti. In tvojo pričo mi takoj povej!« — »Saj prideva pri sodnji skupaj,« je odgovoril Miha, »tam bode že moja priča prišla.« — »Kakor hočeš,« je dejal Bartl in to je zelo dobri odgovor, kèr izgleda človek potem tako, kakor da bi bil svoje stvari gotov. Vsak lopov odgovori: »kakor hočeš,« ako se mu grozi s sodnijo. Od Bartlna pa še nič ne vemo, kaj da je. Postava pravi: poštenjak, dokler se ni nasprotno dokazalo. Ali saj je imel Miha pričo.

Prišla sta torej res k sodnji. Bartl je Miho zaradi žaljenja tožil! To je bilo najlepše! Zdaj naj Miha dokaže, da je Bartl nepošten človek.

»Seveda,« je rekel Miha, »on mi hoče utajiti, da sem mu lansko leto v Peter-Pavlovi noči na gozdni brvi petdeset goldinarjev posodil. Jaz lahko prisežem, da je tako!« — »Pojdi, pojdi, goilač, kaj treba prisege. Saj praviš, da imaš pričo!« — »Jo tudi imam.« — »Sem z njo!« — »Še prehitro ti bode dokazala!« dejal je Miha. — »Sem radoveden. Dotično noč sploh nisem šel čez gozdno brv, bil sem takrat na romanju in nisem navajen ponoči v gozdu okoli letati kakor kak tat!«

»Ti misliš, kèr je v gozdu temno,« je rekel Miha, »in kèr takrat ravno nikdo po stezi šel ni, kakor midva sama, da ne morem ničesar doprinesti? Moja priča je bila pa le v gozdu in nama je v obraz gledala, ko sem ti dal denar, in ta priča ima dobre oči. Saj jo poznaš prav dobro; večkrat pride pri tvojem oknu notri in pozna mnogo tvojih lumparij.«

Bartl je postal malo redkobeseden. Pa to ja ni gozdni smòlar! si je mislil, no, pa čeprav, temu dam nekaj žitja in bode tih. Ako je pa že kaj pravil, bo pa trdil, da je pijan. Naglas pa je Bartl zavpil: »Torej le sem s pričo, sosed!«

»Ako počakamo par uric nanjo, prišla bode priča gotovo,« rekel je Miha, »se pustiš lakho od nje domov peljati, kakor si to že večkrat storil. Priča je že polna, morda postaneš to tudi ti. Ta priča hodi itak samo ponoči okrog; po dnevu je ne vidi noben človek. Ali ti ni ta priča svetila, ko si v sosedovem vrtu jaboljka klatil?«

»Čez smòlarja ne pustim nič slabega reči,« se je Bartl razburil. — »Kdo pa govori od smòlarja?« — Zdaj je rekel sodnik jezno: »Kaj bo to blebetanje! Ako imate pričo, potem jo povejte!«

»To tudi hočem,« zaklical je Miha, »tako gotovo kakor je Bog v nebesih, — Luna je videla, ko sem mu na brvi denar dal!«

Ko je sodnik nato molčal, zašepetal je Bartl: »No, kaj pravite sodnik k temu? In na to me hoče ta človek tožiti? On je pač obrekovalec in hoče mene nedolžnega človeka v nesrečo spraviti!«

Miha je bil obsojen na dva tedna zapora. Sedel je v celici in premišljal, kaj se mu je že vse na svetu zgodilo. Konj mu je eno oko

izbil, hiša mu je pogorela, troje ljubih otrok mu je pomrlo. Ali vse to ni bilo nič proti tej nesreči! Nesrečo trpeti ni nič novega na svetu. Ali nedolžen obsojen biti! Krivico tam najti, kjer vsakdo pravico išče! — Seveda ni imel nobene priče, kakor luno. »Luna«, je zaklical, ko je ta skozi zamreženo okence zasijala in na tleh belo rutico naslikala za oči obrisati, »luna, zakaj si me izdala? Ali nisi mogla izjemoma enkrat par ur preje na nebu priti in skozi sodnijsko okno zavpiti: Ja, jaz sem vidila, Bartl je lump! — Meniš da bi bilo to proti naravi! To pa ni proti naturi, ako se nedolžnega kaznuje, lopov pa hodi prost okoli! He! Čuješ, jaz se pritožim na sodni dan. Ti si videla, ko sem mu na brvi denar dal, ti moraš to spričati! Kajti jaz nočem v nebesa priti, ako moja nedolžnost ne pride na dan!«

Medtem ko je Miha ves obupan tako fantaziral, sedel je Bartl v gostilni in si privoščil zaradi svoje zmage čašo dobrega vinca; kričal je na vse pretege, kako je tega lopova Miho premagal. Ko je šel proti domu, se mu je opotekalo; ali luna je sijala in parkrat bi Bartl kmalu čez lastno svojo senco padel. »Ti — tebe bodejo še zaprli,« je jecljal proti luni, »morala bi pri sodnji pričati, pa nisi prišla!«

Ko je prišel Bartl v gozdu do brvi, ki je poleg skalovja čez globoki prepad vodila, opazil je, da ima danes brv dve ograji. Dobro! Saj je bilo itak nevarno čezenj hoditi. Sredi na brvi je ostal Bartl — tukaj je bilo, ravno tukaj! Zasmel se je luni in se hotel na eno črno ograjo nasloniti, ali — padel je poleg skalovja v prepad . . .

Ograja, na katero se je hotel nasloniti, bila je le senca prave ograje, — lunina senca na skali . . .

Z zlomljenimi udi vpil je Bartl v prepadu, dokler ga niso drugo jutro pol mitvega našli. Prvo, kar je zahteval umirajoči, sta bila sosed Miha in sodnik. »Oj moj ljubi soséd!« je tožil Bartl, »oj gospod sodnik! Priča je prišla. Luna je pričala! Luna je vse videla. Na brvi sva stala, ko mi je dal Miha petdeset goldinarjev. Še danes sem mu jih dolžan.«

Miha je vzel denar z veseljem. Ali še bolj ga je veselilo, da ima tudi luna na nebu zmisel za pravico in resnico!

Plemenito srce.

Spisal A. Stöhr.

Nesrečni kralj Karl I. angleški se je sprl s svojim parlamentom. Obe stranki prijeli sta za orodje in sta peljali v najhujšem sovraštvu boj za svoje pravo. Armada pravega kralja pa je bila v raznih bojih premagana. Z orožjem v roki vjeti kraljevi pristaši so bili postavljeni pred posebno sodišča, katera je brezsrčni diktator Cromwell v raznih mestih države uredničil. Tam se jih je na smrt obsodilo in potem obglavilo. V mestu Newcastle bil je neki Sir Patrik sodnik.

Nekega večera povabil je Sir Patrik nekatere svojih najboljših prijateljev k sebi in je vzel veselo z njimi in svojo družino večerjo. Nakrat je nekdo na vrata potrkal. Nekateri njegovih vohunov pripeljali so enega vjetega vojaka. Bil je to neki oficir kralja, ki je po bitki v mestu Naseby k morju pobegnul, da bi tam na kakšni barki v Francijo odšel. Ali nekdo je oficirja izdal in izročil Cromwellovim pristašem.

Sir Patrik bil je dobre volje; všled tega je zapovedal, da naj se oficirju verige odvzame; potem ga je pustil k neki prazni mizi ob peči sestri in je rekel prijazno: „Danes praznujem svoj rojstni dan in zato hočem, da vlada v moji hiši edino veselje. Zapovem torej, da se sovražnemu oficirju in njegovim stražnikom prinese vina in jedi. Do konca pojedine se lahko dobro zabavaš in se smatraš lahko za gosta,“ — rekel je k ujetniku, — »pozneje nastopim kot tvoj sodnik in dajal mi bodeš odgovor!“

Vojaki so se zahvalili in se vsedli s svojim ujetnikom k mizi, na kateri je bilo kmalu polno jedil in izvrstnih vin. Ujetnik je bil popolnoma miren in je jedel z velikim veseljem.

Sir Patrik se je medtem zopet k svoji mizi v krog prijateljev podal in kmalu so se zopet naprej pogovarjali. Nakrat se je Patrik dvignil in je pričel govoriti:

Gostilna „deutscher Peter“ na cesti čez Ljubelj (Loibl) na Koroškem.

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung,“ Celovec, „Gutenberghaus.“)

„Poročal vam bodem zdaj neko povest iz mojega življenja, ki je ravno današnjemu dnevu primerna. V petnajstem letu bil sem zelo slaboten; zato so mi moji sošolci vedno nagajali. Pod temu sem seveda mnogo trpel in čut slabosti me je naredil bojazljivega in strahopetnega. Grozoviti strah sem imel pred učiteljevo palico. Dvakrat že sem se bil seznanil z njo in tresel sem se na celem truplu, ako sem nanjo mislil. Bil sem takrat v latinski šoli v Westminsteru. Dva oddelka šole sta bila ločena s preprogo, katero dotakniti je bilo strogo prepovedano. Bil je vroči poletni dan in zrak je bil soparen v sobi. Mene je prijel med učiteljevim predavanjem zaspanec. Ko se je moj sosed obrnil, sem se tako hitro prebudil, da bi kmalu iz klopi padel. V zmešnjavi prijel sem za preprogo. Ali ta se je strgala in skozi odprtino se je vidilo v drugi

oddelek. Učitelj je to takoj opazil in mi zapovedal, naj pridem k njemu, da sprejem kazni. Za kazni je bilo določeno dvanajst udarcev po roki. Vstal sem. Bil sem tako prestrašen, da sem se komaj na nogah držal. Kakor pijan sem se opotekal in poskusil za milost prositi. Ali nisem imel glasu, kolena so se mi tresla in mrzli pot mi je kapal raz čela. V takem položaju sem prišel k učitelju in padel pred njim na kolena. Palica je bila že vzdignjena, ko začujem poleg sebe neki glas: „Ne te pite ga! Jaz sem krivec!“ Presenečen sem pogledal na govornika. Bil je šolar iz druge strani preproge, ki je tako govoril. Takoj je dobil dvanajst udarcev. V prvem hipu sem hotel to neopravičeno kazni ustaviti. Ali nisem imel moči. Ko je bil konec kazni, šel je dotični šolar mimo mene. Videl sem, da so bile njegove roke krvave. Pogledal me je z milim nasmehom, na katerega celo življenje ne pozabim, in rekel: „Ne drži se prihodnjic več za preprogo, mali, kajti palica boli!“ Prišel sem na ves glas jokati in morali so me iz šolske sobe poslati. Ali ta dan me je odločil, da sem vrgel svojo strahopetnost od sebe. To se mi je tudi z božjo pomočjo in vsled primere mojega junaškega sošolca polagoma posrečilo.

„Ali tvojega velikodušnega tovariša pozneje nisi več poznal?“ vprašal je nekdo. „Ali nisi več z njim skupaj prišel?“

„Ne, nikdar! Kmalu nato je zapustil Westminster-šolo. Ali Bog je moja priča“, pristavil je Sir Patrik in si je obenem solzo iz očesa obrisal, „da sem mnogokrat Boga prosil, naj pusti srečo mojemu mlademu dobrotniku. Res, mnogo let svojega življenja bi dal, ako bi ga zopet našel in bi mu enkrat v tej hiši mojo čašo ponudil.“

Trenutek pozneje je nekdo s svojo čašo ob Patrikovo potrkal. Presenečen je pogledal sodnik in videl ujetnika pred seboj stati. Smehljaje je pil ujetnik. „V spomin na raztrgano preprogo v Westminster“, rekel je tiho, „ali vi se ne spominjate natanko, sir Patrik. Ne dvanajst, marveč 25 udarcev sem takrat dobil!“

„Res je,“ zaklical je sodnik, „tvoj spomin je boljši.“

„In še nekaj. Vaš učitelj vam je takrat zapovedal, da držite latinski govor o nagnanju človeka k slabemu.“

„Istina,“ je rekel sodnik. „Ali je mogoče, da si ti dotičnik? Pridi sem, da ti pogledam v oči . . . Ja, to je njegov pogled, ti si moj nekdanji sošolec. Ali v kakšnem žalostnem položaju in v kakšni obleki!“

„Tudi ta obleka mi dela čast,“ odgovoril je ujetnik; „kajti nosim jo ponosno v zavesti, da sem se boril za mojega kralja. Moj oče je dal svoje življenje za zvestobo do kralja na bojišču in tudi jaz storim to rad. Moja zadnja in edina želja je: Bog ohrani mojega kralja!“ Za temi besedami vsedel se je ujetnik zopet k mizi in nadaljeval svoj obed.

Žalostno je gledal Sir Patrik pred-se. Po končani gostiji zapustil je še isto noč svoj grad, brez da bi rekel, kam da gre in je ostal tri dni proč. Ko se je vrnil, pustil je takoj ujetnika k sebi pripeljati.

„Ali me bodete zdaj vendar že sodili?“ vprašal je ujetnik žalostno. Čas bi bil, že zaradi človečnosti. Sprejeli ste me v tej hiši, tako da mi je res žal, da moram zemljo zapustiti, kateri sem si že odpovedal.“

Ali sodnik je stopil k njemu, prijel njegovi roki in jih pristrčno stisnil ter dejal: „Grof Mac Ivor, šestindvajset let je, odkar si mi pokazal tvoje krvave roke in si rekel: Ne drži se več za preprogo, kajti palica boli! Danes pa ti kličem: Tukaj je pomiloščenje, podpisano od

Hranilnica

(Sparkasse)

vlad. državnega mesta **PTUJ**

Ustanovljena
leta
1862

Čekovnemu računu
štev. 808.051
pri c. kr. poštno-
hranilničnem uradu

**Mestni
denarni
zavod**

Giro-konto
pri podružnici avstro-ogrske
banke v Gradcu

Uradne ure
za poslovanje s strankami
ob delavnikih od
8.—12. ure

Občevanje z avstro-
ogrsko banko

priporoča se

glede vsakega med hranilnične
zadeve spadajočega posredovanja,

istotako tudi za

posredovanje vsakršnega posla z avstro-ogrsko banko.

☛ Strankam se med uradnimi urami rado
voljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in
po vsem vstreže. ☛

Ravnateljstvo.

Mestna kopelj v Ptujju

(Obere Draugasse.)

Ljudska kopelj

(Blagajna je od 12. ure do 2. ure popoldne zaprta.)

Ob nedeljah in praznikih samo od 11. do 12. ure.

Cena kopelji z vročim zrakom, paro ali „brause“ z rjuho in pristojbino za postrežbo 70 vinarjev.

Mestna parna pralnica

v Ptujju, (Obere Draugasse)

sprejema

vse vrste perila; špecialiteta preprog, perilo za „puc“, srajce za gospode, ovratnike in manšete.

===== Vrne se tekom 8 dnij. =====

Nujno perilo v vsakem času. Ceniki na zahtevo.

Meščanska parna žaga

v Ptujju (Lendplatz)

zraven klanice in plinarne, stoji vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi itd. po zahtevi takoj razžaga.

Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati itd.

Cromwella samega. Ti si prost, ali ne vzdigni več orožja proti parlamentu, kajti Cromwella se težko omehča.“

Z veselim klicom je objel ujetnik rešitelja. Tukaj sta se srečala dva plemenita srca.

Da kaj mora gledati kmetovalec, ki hoče kupiti konja?

Ako hoče kupiti kmetovalec konja, se ne sme strašiti truda, ampak ogledati in preiskati mora konja skrbno in natančno, kajti neverjetno je skoraj, kako lahko opeharijo brezvestni in prekanjeni konjski trgovci kupca.

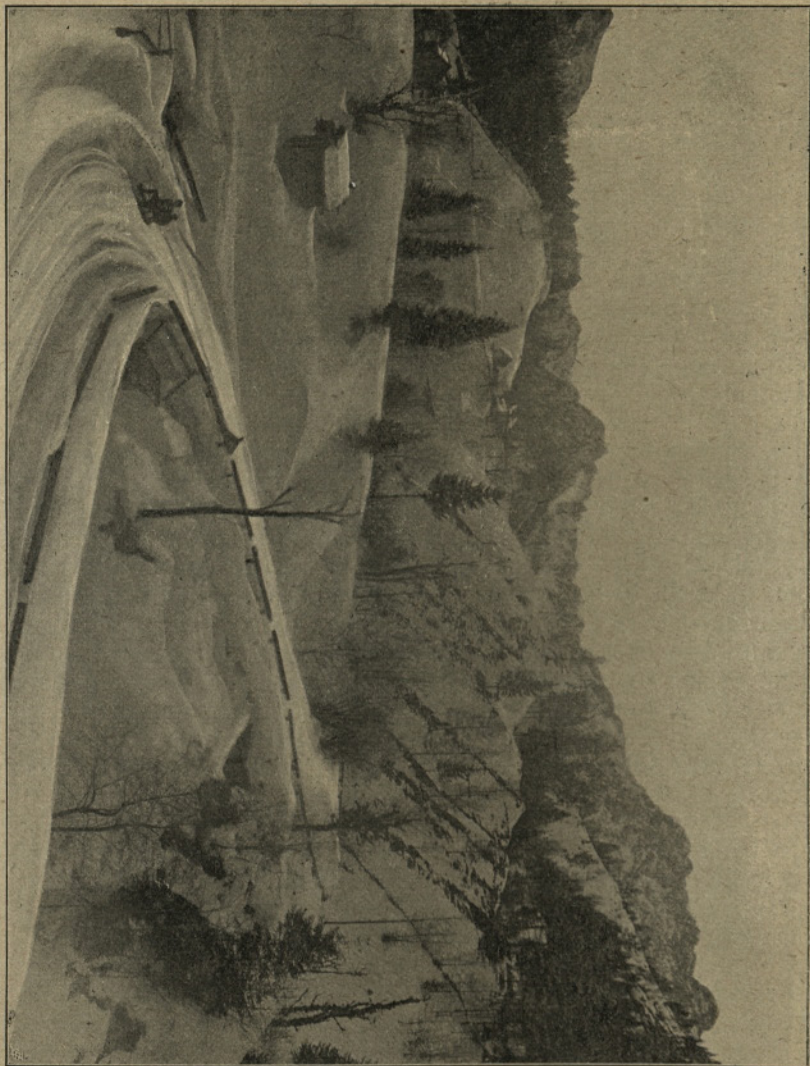
Ko prideš k prodajalcu, podaj se najpoprej v hlev. Kadar ustopiš, hitro poglej, ali se konj zgane in ozre, kajti zdrav konj pošpiči ušesa, ko čuje najmanjši ropot, se ozre itd., nasprotno pa se bolehav, zmučen, neobčutljiv konj s povešeno glavo, zaprtimi očmi za vse nič ne zmeni in stoji leno pri jaslih. Konja nato glasno pokliči, stopi k njemu, potrka ga po hrbtu in vratu z roko ter poglej, če ima gladko in svetlo dlako, za tem zdrkni z roko, ne da bi konj opazil, k ušesam. Konj, ki ima tiščavko, se namreč niti ne zgane, če mu celo prst v uho vtakneš, nasprotno pa zdrav konj niti ne pusti, da bi se njegovih ušesnih dlak dotaknil. Za tem pritisni konju z dlanjo na sapnik tako močno, da bo konj kašljal; če je kašelj suh, šibek in traja le malo časa, je to slabo znamenje, kajti bati se je, da je konj nadušljiv. Zdrav konj kašlja zaporedoma močno in njegov kašelj je moker. Nato potipaj bezgavke krog sapnika. Ako ima konj na eni strani trdo zateklo bezgavko in ga ne zaboli, če mu jo tudi dobro stisneš, se je bati, da ima konj smoliko. V takem slučaju konja ne le pusti in ne kupuj ga, ampak ga niti ne preiskuj dalje, kajti nevarnost je, da zaneseš to bolezen drugam z obleko. Ako niso bezgavke zatekle, poglej v žleb, da se prepričaš, ali je pustil konj kaj krme v žlebu ali ne; zdrav konj poje namreč krmo čisto.

Nadalje privzdigni konju zaporedoma vse štiri noge. Da mu nogo lahko vzdigneš, tišči ga z eno roko od sebe, z drugo pa potegni od zgoraj po nogi navzdol do binclja in mu nato nogo privzdigni. Najpoprej preglej natančno, ali je rog suh, snažen in neoškrbljen. Če je kopito slabo, pokvarjeno; ne kupuj konja, kajti če ima konj le eno slabo kopito, ni navadno za nobeno rabo. Poglej natančno, ali ni morda kopito razpokano ali celo razklano in ali niso na njem kakšne smolo ali z voskom zadelane razpokline; če je kopito obročkasto, je znamenje, da je imel konj že večkrat vnetje kopita. Obenem potolci s pestjo po stopalu, da se prepričaš, če se pusti konj rad podkovati ali ne, kajti s konjem, ki se ne pusti rad podkovati, je velik križ.

Ko si konja tako preiskal, daj si ga peljati iz hleva. Na prag prišedšemu konju preišči oči natančno. Zdrave oči so bistre, čiste in brez vsakega madeža. Rdeče obrobjene oči ali pa z rumenim krmižljem zamazane so znak ošibkelosti in katarjev, plešaste lise pod očmi pa so znak nekdanjega očesnega vnetja in ni izključeno, da ima konj celo že mesečno slepoto. Lise na očesih, takozvani rog na očesu, so pogostoma

krive, da je konj plašljiv, ker ne vidi dobro in se vsled tega rad hudo straši. Kadar peljejo konja iz hleva, poglej dobro, ali morda konj nog previsoko ne vzdiguje ali se celo na pragu ali ob drugih predmetih ne spodtakne, kajti marsikak konj, ki ima navidezno bistre in čiste oči, je lahko popolnoma slep, ako mu vidni živec otrpne (siva slepota).

Cesta čez Ljubelj (Loibl) po zimi. (Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, „Celovec, „Gutenberghaus.“)

Na prostem zaukaži postaviti konja na plano in poglej najpoprej, ali so njegove nosnice čiste in ali konj pravilno diha. Nato odpri konju gobec. Ako ima konj prek nosa plešasto liso, je mogoče, da je konj razbrzdán in ga je treba držati močno na uzdi.

Na zobeh spoznaš konjsko starost. Konj, ki se ne pusti prijeti zlepa za glavo in se mu zamore le z veliko silo preiskati zobovje, je

sumljiv, kajti lahko je mogoče, da mu je kdo užgal novo zobovo jedrce ali kaj drugega enakega. Oglej si konja od vseh strani natančno, da se prepričaš o rojstnih telesnih napakah; posebno pa pazi, da nima konj pogreškov v okostju, da nima n. pr. krak, divje ali morske kosti itd. Nato ukaži tekati s konjem v dir in opazuj, ali ne pregiblje nogo v plečah scela, ali morda ne vleče nogo za seboj. Ako konj šepa, prepričaj se natančno, zakaj šepa, kajti pogostoma se konj nalašč zakuje, da se dolgo trajno šepanje, kakor n. pr. šepanje v plečih prikrije. Sploh naj nikdo šepastega konja ne kupuje, pa bodi še tako po ceni.

Če nisi našel pri natančni preiskavi na prostem na njem pogreškov, zaukaži ga preskusiti pri delu; če je konj za ježo, pusti ga osedlati, če je za vprego, daj ga napreči, če je plemenski žrebec, daj ga preskusiti pri kobilih. Ko se konj oblači, pazi, če se konj temu ne upira in se pusti rad upreči, ali mirno potegne in enakomerno vleče ali pa stopa, ko breme nosi. Konj, ki ne potegne takoj ali pa na mestu brca in krog sebe bije ali se celo najmanjše stvarce boji, ni veliko vreden. Ko konj vleče, opazuj, ali se morda prehitro ne spoti, kajti iz tega se da pogostoma sklepati, ali je konj nadušljev ali ne. Konj, ki hrope, se takoj ovadi s hreščanjem. Uprežen zdrav konj se po končani vožnji takoj pomiri in oddahne. Spoten konj se kmalu posuši in se kmalu na to ozira krog sebe. Bolehen, ošibel konj potrebuje več časa, da se odpočije in okrepi. Kdor se bo ravnal pri kupovanju konj tu danih navodil, kupi gotovo dobrega konja. „Prakt. kmet.“

Birič.

Spisal **Peter Rosegger.**

No, poročati vam hočem zopet neko novo povest; mali naj grejo spat, večji pa smejo poslušati. Pa ne smejati in ne proklinjati, to je namreč povest od biriča. Torej pozor:

Daleč tam v štajerskem gorovju bil je neki birič. In ta birič je imel sakrabolsko hudo žensko. Peklenšček mi je itak pozneje gotov, je baje birič rekel, na svetu pa hočem mir imeti. Moja ljubica me vedno praska in zbija z metljo po meni; zato angeljčku ne bodem več žolca delal doma, grem mu spoti. — In sedel je vedno v gostilni. Vinska čaša, kvarte in natararica, to so bile biričove čednosti. Ali te čednosti stanejo denarja, in denar stane dobre besede; za dobre besede se gospodu biriču že lahko denarja posodi. Posoditi ni težko — kdor kaj ima, ali vrniti je težko — kdor nič nima. Pri svojemu biriču ne morejo svojega biriča zatožiti, ako ne plača svojih dolgov. Ali sodnik! Doma peklenšček, zunaj sodnik — težko je, človek biti! Skoraj obupan šel je birič v Reichensteinsko skalovje. Tam v neki temni dolini, kjer je postala voda led in so vrane okamenele na skali, tam je hudičeva kanclija. Birič je prijazno potrkal in vprašal: »Gospod kolega, ali si doma?« Zaropotalo je in iz doline se je dvignila rumena megla. Potem je bil vrag že tu v obliki zelenega možica, in je vprašal, kaj da birič hoče.

»Neumno vprašanje«, je ta odgovoril, »kaj pa naj bi hotel pri hudiču? Denar!«

»Kdo bo pa tako neotesan, ako hoče denarja?« je rekel vrag, »tu se mora na trebuhu ležati in sline lizati. Mislite, da bodete z vragom tako postopali, kakor z občinskimi reveži? Oho! Nas eden je bil tudi vzgojen. Požvižgam se na vas! Opraviti imam z gospodi in knezi, s prelati in graščinskimi gospicami, navajen sem —«

»Prosim za odpušcanje«, prekinil je birič razžaljenega vraga, »jaz hitro govorim. In denar nočem zastonj. Deset procentov dam ali še več, ako hočeš.« — »Ali misliš, da sem jud?« vprašal je vrag razburjeno. »Jaz nisem oderuh, jaz hočem tvojo dušo.« — »To se razume,« dejal je birič, »duša je tvoja, ali v truplu jo mi moraš pustiti. Moje truplo je tako na dušo navajeno, da brez nje niti živeti ne more.« — »Eno leto!« dejal je vrag. — »Malo je,« odgovoril je birič, »pa če mi celo leto dobro strežeš —« »Zapovej, kar hočeš. Ostanem kot lovski hlapec pri tebi in izpolnim ti vse želje.« — »Dobro, velja! Roka gor!« — »A nič roka! Jaz hočem to pismeno.« Vrag je vzel nekaj, kar je bilo pergamentu podobno; bila je pa koža neke stare tercijalke; potegnil si je potem pero iz trupla, všpnil biriča, da je tekla kri, in napisal kontrakt.

Potem je dal vrag biriču vrečo polno tolarjev. »Kako bodem pa to nosil?« vprašal je birič, ki ni mogel vreče na hrbet spraviti. »Ali nimaš papirnatega denarja?« — »Ne, to je še vragu preslabo.« Birič je igral potem grofa in vrag je hodil za njim kot sluga in nosil vrečo. Ko sta nekaj časa tako prijetno živela v gostilnah in klosterskih kletih, spomnil se je birič, da že dolgo ni bil doma pri svoji ženi in da bi ta lahko enkrat prišla in zaropotala. »Sluga«, je dejal vragu, »bodi tako prijazen in obišči mojo ljubo ženko; vbogo srce se bode zaradi mene žalostilo. Narediš lahko, kakor da bi bil jaz sam in se lahko z njo zabavaš. V krčmi pri jelenu te počakam.« Vrag ni mislil nič slabega in je šel. Ko se je čez nekaj časa vrnil, bil je po vsem obrazu razpraskan in eno oko mu je bilo zateklo. »Oho«, je zaklical birič glasno, — sam pri sebi se je pa smejal — »kaj se ti je pa zgodilo?« — »Hvala za vprašanje,« odgovoril je vrag, »kadar bodeš imel zopet kaj opraviti pri tvoji ljubi ženki, pojdi sam. Domačih sitnosti sem od svoje stare matere navajen; ali tvoja žena je hujša!«

»Ne bodem te več s tem nadlegoval«, rekel je birič, »ali bodi tako prijazen in pojdi tja v pokrajino Hall. Tam se pripravajo kmetje zaradi neke meje. Vzemi moje postavo in prepričan sem, da bodeš s tvojo prebrisanostjo vse najbolje uredil.« Vrag je bil ves ponosen in šel je kot birič v Hall. Ko so ga kmetje opazili, pričeli so vpiti: »Tu je lopov, ki je vsega kriv. Kdo je na svojem papirju mejo napačno vpisal? Kdo je za travnik vsakemu od nas davke predpisal? Kdo nam je molzel denar? Gospod birič! On hoče dobro plačilo; mi mu bodedo dobro plačali!« In pretepli so hudiča strašansko.

Ves pobit prišel je nazaj in je rekel biriču: »Tvoji kmetje te pa zelo spoštujejo. Dali so mi nekaj za tebe. Tukaj —« in že je vzdignil roko. — »Prosim,« dejal je birič, »od svojih podložnikov ne vzamem ničesar. Kar si dobil, naj bode tvoja plača za pot!«

»Ali dobijo vsi biriči tako plačo od kmetov?« vprašal je vrag in pokazal bule na glavi. — »Ne, dobivamo tudi maslo in gosi. Danes so bili kmetje ravno posebno dobre volje. Sicer bi jaz vse to ne vtaknil v žep.« — »Kaj hočeš?« odgovoril je vrag. — »Pojdi jutri v Admont v kloster. Tam lahko kmete, ki so te topli, pred klostersko sodnijo zatožiš in morali se bodejo tri dni na teden postiti.«

In res, vrag je šel v Admont v kloster. Ko je prišel nazaj, bil je bled kot mrlič in suh, da se je komaj na nogah držal. Skoraj je omedlel in padel na kup drv; ali hitro je skočil pokonci, kajti na drvah je nekdo s sekiro križ vsekali. »Zdaj vidim, brezvestnež,« je rekel vrag, »ti me hočeš uničiti, da bi ne bi trebalo kontrakta držati. Najprve me pošlješ k babi, potem h kmetom in zdaj k farjem. To ne vzdrži noben vrag!« — »Ja kaj se ti je pa zgodilo?« vprašal je birič. — »Šel sem,« odgovoril je vrag, »kakor si mi rekel, v kloster in se pritožil čez kmete. Menihi so pogledali moje rane od vseh strani. Kar nakrat pogleda eden teh kutarjev moje noge in zavpije: Fratri, to ni biričeva noga, to je konjska noga! — In zdaj je šlo čez-me. Prinesli so molitvenike in kadilo in žegnano vodo in tako z mano delali, kakor vidiš. Na gnojnem kupu med črepinami sem prišel zopet k zavesti. Neki mesárski voz je prišel mimo in prosil sem, ako se smem peljati. Le vsedi se, dejal je mesar, moje šunke itak nimajo postavne vage. In tako sem tukaj. Kako bodem iz moje črne kože bele pike in luknjice od žegnane vode vun dobil, tega ne vem. Oj ti trikrat sveti kloster ti nebeški!«

»Ne proklinjaj,« rekel je birič.

»Ali zdaj,« kaklical je vrag in vstal pokonci, »zdaj bodemo pa drugó zagodili. V kratkem je tvoj čas vun. Kaj-ne, kako hitro mine čas pri lumparijah?« — »Ti nimaš prav, ako delaš mene krivega na tvoji nesreči,« rekel je birič. »Zdaj vsaj vidiš, da nimaš edino ti pekla, temveč da ga imamo tudi že na svetu. Samo nekaj te prosim. Jaz sem tako občutljiv in nočem, da bi mi kdo drugi duše iz telesa iztrgal. Glej, smrt si hočem sam izbrati, okrog prinesel bi se rad po svojem okusu.« — »Kakor hočeš,« rekel je vrag.

Prišla sta v Johnsbaško dolino. Tam stojita dve skali druga poleg drugi. Pravi birič: »Te skali sta moje vislice.« — »Dobro,« odgovoril je vrag, »ali počez mora biti tudi kos lesa, kajti drugače se ne moreš obesiti.« — »Poiskal si bodem les; ali ti je vse eno, kakšnega vzamem?« — »Vse eno, les je les.« Tako je menil vrag.

Birič je iskal po gozdu in vrag ga je priganjal, češ da je že čas. »Moj Bog,« rekel je birič, »večnost bo še dolgo trajala, za-me in za-te. Čutil bi se, ko bi imeli v peklu tako lepe gozdove, kakor admontski kloster.«

Zastonj. Kadar se poželi vragu po vbogi duši, ne pomaga noben gozd in nobeno govorjenje. Vzel je kontrakt in zahteval svojo pravico. Besedo držati! To je celo vrag navajen. Drugače bi prišel ob kredit.

Birič pa je vzel od najbližnjega jablana tanko mlado vejo. S to je šel k skalami in jo počez položil. Potem is je dal vrv okoli vratu, šel gori, privezal vrv na vejo in skočil doli. Ali veja se je pripognila in birič je stal zdrav na tleh.

»Kaj pa to pomeni?« vprašal je vrag strogo. — »Ne morem pomagati, da se je veja pripognila.« — »To je mehki les,« zavpil je vrag; »to ne velja!« — »Les je les,« dejal je birič. In zdaj je videl vrag, da je zaigral. Grozno je v tem hipu zaropotalo, kakor da bi se hotela gora podreti. Potem je vrag izginil; le iz neke šprajne se je dvigala rumena, smradljiva megla.

In birič? Stal je tam, čvrst in zdrav. Od tega časa pravijo: birič je še hujski nego hudič!

Bojna pesen.

Bodi trden mi vojak!
V sreči pač izhaja vsak!
Ali kadar burja brije,
kadar duša k nebu vpije,
se pokaže trd junak!

Bodi trden kot drevo!
Srce varuj si gorko!
Kdo ponosno dušo plaši?
Niti smrt nas ne prestraši . . .
Lumpi strahopetci so!

Bog edini nas premaga,
nikdar pa ne sila vraga!
Trdi bratje, kvišku glavo —
ti si večno, nebo plavo,
nas pa vedno čaka zmaga!

K. L.

Jura je šel med narodnjake...

Spisal **Tebničmar.**

Na griču levo od cerkvice in tri korake od gostilne je stala Jurjeva koča. Bil je sam in mlad. Ali med fante ni rad zahajal, ker so se iz njega norčevali. Imel je namreč pekovske noge in na vratu mehurček, ravno tako velik, kakor je bil njegov mehur za tobak. Med dekleta Jura tudi ni zahajal, kajti vedel je dobro, da so babe ves greh na svetu vpeljale. Zaljubljen je bil le v svojo fajlico, ki jo je nosil dopoldne v levem, popoldne v desnem kotu ust; dišala fajta ni tako lino, kakor nageljčki, zato pa veliko močnejše. Komarji niso Jurja nikdar opikali, zato je že fajlica skrbela. Jura je rad delal, kadar ravno ni lenaril. »Bog je določil sedmi dan za počitek«, je rekel Jura. In pričel je šteti: »pondelek prvi, torek drugi, petek peti, nedelja sedmi dan; nedelja je torej za počitek«. Semtertja pa je pričel tudi tako-le šteti: »torek prvi, sreda drugi, petek četrti, nedelja šesti, ponedelek sedmi dan«. In počival je tudi v ponedelek. Ako je torej pametno štel, je lahko celi teden počival. Kadar ni imel denarja, takrat je naš Jura na vse pretege vodo iz studenca hvalil. »Oj ti nebeška kapljica«, je dejal in pljunil tja proti gostilni.

Tako je bilo tudi neke nedelje popoldne. Jura si je ravno fajfo zažgal in prestrašeni so pričeli komarji in metulji bežati; celo neka domača podgana si je z repom nos zamašila. Jura je šel okrog hiše in si s ponosom vse ogledal. »Streho bo treba popraviti; mati morajo v loterijo staviti, da zadenemo terno«. Potem je stopil v svoj hlev. Imel je 27 glav živine in sicer eno kozo, devet domačih zajcev, ki so se s podganami parali, in 17 kokoši, ki so po gnojišču brskale in sosedovega petelina klicale. Pri tej živini mu vsaj suša ni škodovala.

»No, ali ne greš k birtu?« — Jura se je obrnil in zagledal sosedovega Tončeta. »Kaj pa je tam?« — »No, shod imamo! Doktor Švigašvaga bodo govorili.« — Jura je vtaknil roke v žepe; tam pa ni našel družega nego pipec. »Veš Tonče, birtovo vino se mi danes ne dopade posebno.« — »No, le pojdi, bom pa jaz za en liter dal!« — In glejte, glejte, Jura je ponudbo velikodušno sprejel in šel s sosedom v krčmo. —

Tam je bilo že precej fantov, hlapcev, nekaj radovednih žensk in skoraj vsa šolska mladina zbranih. Vsedla sta se v kot k peči in

Železniška

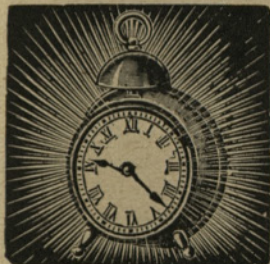
Roskopf-patent ura

ima rubine, emajl-cifernico, grè 32 ur, pravo niklasto ohišje, ki ostane belo, šarnir-pokrov za odpreti, s steklom krito, anker-kolesje s patent-navijanjem, grè garantirano na minuto

cena za 1 kos . . . K 4.—
z dvojnim manteljn. „ 7.—
z istem Roskopf-pat. „ 3.—
srebrne Roskopf-ure „ 6.—

Original „Omega“

pravi nikelj 15 rub. K 18.—
pravo sreb. 15 „ „ 25.—
14 karat zlato od „ 100.—

Radium

budilnica s srebrnim zvoncem

(znamka Junghaus) 21 cm visoka, nikelj ali bakro, 36 urna, budi jako glasno, z daleč zvenčim srebrnim zvoncem, najboljša in najglasnejša budilnica.

Cena za kos . . . K 5.—
s cifernico, ki sveti „ 6.—
navadna budilnica „ 2.—
z dvojnim zvoncem „ 3.—
s cifernico, ki sveti „ 4.—
s 4 zvonci „ 6.—
godbena budilnica „ 10.—
Darling-budilnica

(znamka Junghaus),
10 cm visoka, radium-cifernica, ki sveti „ 15.—

14 karat zlato K 6.—
novo zlato . . . „ 3.—
srebro . . . „ 1.—

14 karatne zlate verižice

in prstane kupite najboljše na težo, čisto zlato tehtano (brez priveskov) vsaki gram K 2.—

zlate verižice fašon od . . . K 5.—
zlati prstani „ „ „ 2.—
zlate verižice 10 gramov „ „ 25.—
„ 15 „ „ 35.—
zlati poročni prstani 2 grama „ 6.—
„ „ in naprej. „ „ 8.—

Moderne zlate verižice in prstani v najbogatejši izbori.

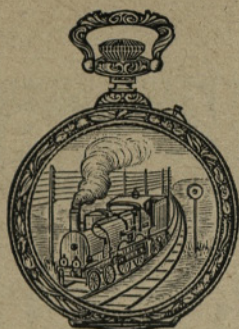
Ura na pendelj

z godbeno budilnico in šlagverkom

v krasnem natur-orehovo-barvanem ohišju, 75 cm visoka, bije pol in celo uro, budi in igra najlepše godbene komade.

Cena enega kosa . . . K 14.—
brez godbene budilnice „ 10.—
brez stolpov. zvonjenja „ 8.—
ista, 100 cm visoka . . . „ 14.—
„ 130 „ „ „ 22.—

Moderne ure na pendelj (Harfen-Gong) v največji izbori.

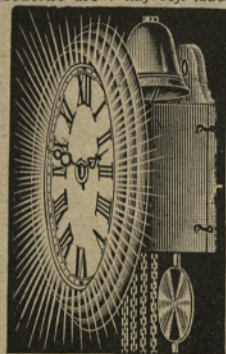
Original „DOXA“

anker-remont. ura, 15 rubis, rokokokovinsko ohišje iz starega srebra 24“, kakor slika z raznimi plastičnimi reliefi, izvrstna precizijska ura za železničarje.

Cena za 1 kos . . . K 14.—
ista 20“ gladka . . . „ 15.—
v srebrnem ohišju „ „ 20.—
z dvojnim manteljn. „ 24.—

Cene srebrne remontoar-ure

za gospode, dame in dečke
z enim manteljnomo K 6.—
z dvojnim „ „ 8.—
s 3 močnimi mant. „ 10.—
plošče jeklene ure „ 6.—
zlato-plačje, plošče „ 10.—
srebrne verižice . . . „ 2.—
Moderne ure v največji izbori.

Radium

budilnica s stolpovim zvonjenjem

s šlagverkom I-a kakovost, 3 oteži, bije pol in cele ure, budi z glavnim stolpovim zvonjenjem, cifernica iz stekla, polir. okroglo okvirje 30 cm srednje mere.

Cena 1 kosa . . . K 6.—
s cifernico, ki sveti „ 6.50
Budilnica s cerkveno-stolpov. zvonjenjem 70 cm visoka, krasno izdelana, z velikim budilnim kolesjem in domskim zvonom K 12.—
Moderne budilnice v največji izbori.

3 letne pismene garancije. — Pošlje se po povzetju.

Maks Böhnel, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/74 k

☞ Cenik gratis. ☞

☞ Cenik gratis. ☞

Kdor

Kašelj

hoče sebe in svoje otroke od hripavosti, katara, slinosti, vratnega katara, krčnega in

oslovskega kašlja *oprostiti, naj kupi edino zdravniško izkušene in priporočane*

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami

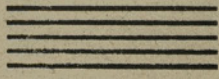
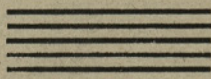

s 3 smrekami

5500 notariježno potrjenih spričeval dokazuje, da držijo, kar obljubujejo.

Noben slični preparat nima takih uspehov. Prijetni bonboni z dobrim okusom! Varujte se pred posnemanjem in dajte take stvari odločno nazaj. Edino prave z varnostno znamko „**treh smrek**“. V paketih po 20 in 40 vin. ter v dozah po 60 vin. Se dobi v vseh lekarnah in drožerijah. Kjer ne, naj se obrne direktno na **FR. KAISER, BREGENZ, Predarelsko**; potem se pove najbližjo zalogo.

Znano **dobro** in **ceno** se kupuje vse

rezano blago,
 gotovo perilo
in obleke

v vsaki velikosti pri

Adolf Wesiak, Maribor

Draugasse.

Jurju se je nakrat vinček dopadel; saj ga je Tonče plačal. Medtem je stopil dohtar Švigašvaga na stol in pričel govoriti. Imel je veliko plešo in dvoje očal, ki so mu pa vedno iz nosa padale, zato jih je imel tudi na špagi privezane. Govoril in govoril je na dolgo in široko. Dva šolarja sta se med njegovim govorom za obrezek jaboljka stepla in neki kmet je stopil domači mački na rep, da je zacvilila, kakor da bi na kôru pela. Jurče pa je gledal neprestano v Švigašvago. Poslušal je s svojimi velikimi ušesi in si zapomnil vsako besedo. In ko so »Izobraževalno društvo« ustanovili, stopil je Jura k dohtarju in rekel: »Vi, Švagašviga, Švegašvuga, ali kako se že pišete, jaz sem Jura, pa naj bo kar hoče, jaz sem Jura, in to Vam rečem, Vi ste fejest pridigali; zakaj pa niste za farja študirali? Plešo imate že tako kakor kakšen dehant.«

Pljunil je v stran, da je neki nesrečni pajek, ki se ni mogel pravočasno rešiti, v pljunku utonil. Potem je spil dohtarjevo vino in zavpil: »Jaz sem Jura, pa naj bo kar hoče, jaz grem med narodnjake.«

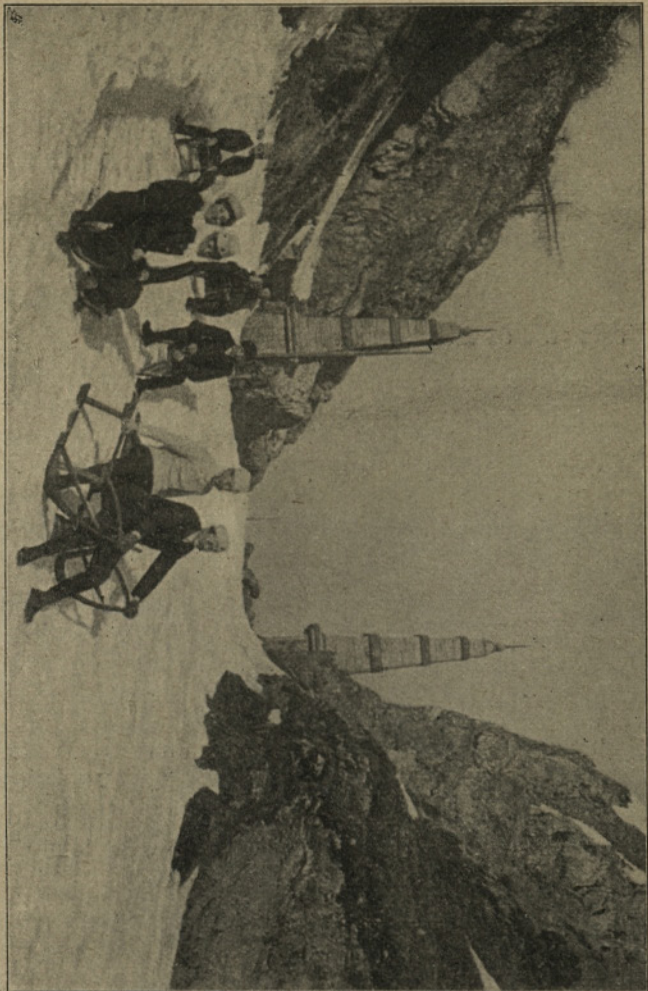
Od tega časa je bil naš ljubi Jura kakor spremenjen. Stari ljudje so majali z glavami in rekli: »No, zdaj pa je konec; zdaj se je pričel Jura s politiko pečati« ...

Doma je Jura svoji kozi obesil narodni trak okoli vratu. In kokošim je pravil: »Veste, kaj je politika? Vse Nemce pobiti in iz njih klobase delati, to je politika. Ako meni ne verujete, pa vprašajte dohtarje« ... Potem je šel k vaškemu slikarju; ta mu je moral mundšpic fajfe belo, rorček plavo, fajfo samo pa rdeče poštrihati. V »izobraževalnem društvu« je imel Jura zdaj prvo besedo. Ko je enkrat prejšnega predsednika prelasal in na cesto vrgel, so njega za načelnika izvolili. To ga je sila razveselilo. Pol ure se je gledal v plehnati pokrov največjega piskra, ki mu je služil namesto zrcala. Potem je šel h kozi, se vsedel k nje in ji pravil: »Vidiš, zdaj sem načelnik in kmalu bom za poslanca študiral. Potem bo veselje! Oženil se ne bodem, kajti babe o politiki nič ne razumejo. Ali veselje bo pa le! Veš, koza, mi smo narodnjaki! Kaj nas briga streha na koči, mi smo narodnjaki! Poglej mojo fajfo, mi smo narodnjaki!« In tako je kozi še dalje časa govoril. Naposled se je živali to preneumno zdelo. Obrnila mu je zadnji del telesa, zameketala in mu vrgla v zahvalo nekaj celega popra v naročje. . .

Sošedov petelin je bil tudi dober narodnjak. Kadar je sedel na gnoju, je bil s svojim rdečim vratom skoraj »sokolom« podoben. Hodil je toliko časa na Jurjevo dvorišče v vas, da so pričele kokoši valiti in čez par tednov je letalo polno rumenih vrabčkov okoli koč. Jura je bil s tem zadovoljen. Kajti ravnokar mu je prinesel neki birič listek, ki je bil v nemškem in slovenskem jeziku spisan. S tem je bil narodni Jura tudi zadovoljen. Ni pa bil z vsebino listka zadovoljen; kajti tam se je prav prijazno zahtevalo, da naj svoje zaostale davke plača. Odkar je bil šel Jura med narodnjake, se ni brigal za davke. Saj je vendar Švigašvaga sam rekel, da so davki krivični in s krivico ni hotel Jura ničesar opraviti imeti. Šel je torej k šolmastru in ga prosil, naj prebere listek. Šolmašter gotovo ni bil poseben narodnjak; kajti povedal je Jurju naravnost, da mora ta svoje davke plačati, ker bi mu drugače kočjo zarubili. Jura je doma še kozo za nasvet vprašal. Ali ker mu je ta le nekaj nerazumljivega zameketala, popraskal se je za ušesmi in šel spat.

Drugo jutro vidimo Jurja na cesti proti mestu, fajfo v ustih in kurnik polno kokoši na hrbtu. Polagoma je stopal, polagoma kadil in se polagoma pridušal. »Kokoši bom prodal«, je mislil, »potem grem v narodno gostilno na kisko župo, potem grem davke plačevat, potem obiščem dohtarja Švigašvaga, potem pa domu«...

V mestu se je vsedel s svojimi kokoši na sejem, smodil tobak in pljuval enkrat na levo, enkrat na desno. Pride debela kuharica in ga vpraša: »Po čem?« — »Ali je tvoj gospodar Nemeč?« ji odgovori. —

Zimska zabava (Rodeln) na Ljublju (Loiblpass)

(V ozadju dve piramidi, ki ločita Koroško od Kranjske.
(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec; „Gaulenberghaus“.)

»Seveda!« — »Potem ti nič ne prodam, jaz sem narodnjak!« — Kuharica ga je debelo pogledala. Nato je zamrmrala nekaj o »mrzlih obkladkih na glavo« in šla naprej. Jura sedi in kadi in pljuje naprej. Pride star gospod in vpraša: »Wie teuer?« — Jura mu niti odgovora ne da. »Wie teuer?« ponavlja gospod. »Niks dajč,« zarenči Jura, »jaz sem narodnjak.« Gospod mu zabrusi par imen domačih živali v obraz in gre naprej.

Pride elegantna gospa in vpraša: »Was kostet's?« Zdaj je pa Jura jeza prišla. »Presneta baba mestna«, je zavpil, »ali ne vidiš moje fajfe? Jaz sem narodnjak! Glej da se zgubiš, drugače ti vržem tvoj pinč iz glave. Niks dajč, niks dajč, niks dajč!« — Prestrašena je gospa zbežala. Jura pa je vzel svoj kurnik in šel z njim na davkarijo. Na stopnicah je opazil nemški napis; kot narodnjak ga je takoj strgal. Potem je stopil v kanclijo.

»Guten Tag«, pravi neki šribar. — »Niks dajč«, se odreže Jura in pljune na tla. Šribar ostane, ga prime za roko in pelje k steni. Tam je bilo nemško in slovensko napisano: »Pljuvati je prepovedano.« In šribar je rekel: »Verstanden?« — »Niks dajč«, se je zopet Jura odrezal.

Naposled je pričel praviti, da je prišel zaradi svojih davkov. Uradniki so pričeli iskati knjige in spise in končno mu je pomolil blagajnik pobotnico. Jura je videl, da je nemško pisana. »Niks dajč«, je zopet zarenčal; jaz sem narodnjak in hočem slovensko pobotnico.« Napravili so mu torej slovensko. Jura jo je pogledal in vtaknil v žep. Potem je hotel oditi. »Holt, holt«, je zaklical blagajnik, »kaj pa z denarjem?« — »Ja, denarja pa nimam.« — Zdaj so pa pričeli uradniki ropotati. Semtertija so letele besede, kakor da bi padala toča. Naposled je pokazal Jura na kurnik in rekel: »Mojo živino vam dam za davke, presneti škrici.« Ali — pomagalo mu ni. Prišel je policaj in rekel: »Kommens mit!« Še enkrat je Jura zavpil »Niks dajč«, ali potem je bil kmalu na rotovžu. Tam je imel srečo; policaji so namreč preskrbeli, da je praznoval zopet sedmi dan počitka...

Čez par dni imel je Jura visoke obiske: prišlo je namreč več gospodov s črnimi, rumeno obrobljenimi kapami. Jura jih ni nič posebno prijazno sprejel. Šele ko je opazil med njimi tudi dohtarja Švigašvago, razjasnil se je njegov obraz, in napihnil njegov mehurček na vratu. Sel je h kozi in rekel: »Vidiš, narodnjak narodnjaka ne zapusti...«

Gospodje so pričeli rubiti. Vse je prišlo na vrsto, njiva, koča, gnoj in koza. Debelo je Jura gledal in čakal, kedaj mu bode dohtar pomagal. In res, kar nakrat stopi Švigašvaga naprej, položi nekaj denarja na mizo in pravi: »Ich kaufe alles!«

Zdaj je Jura nakrat nemško razumel. Vrgel je fajto ob tla in vpil: »Oj ti Švigašvaga, kako dobro znaš nemško, oј ti narodnjaki, kako ste mi kočo prodali...«

Petelin na gnoju pa je zapel: »Kikeriki, narodnjak, kikeriki Jura, kikeriki...«

Par resnic.

Nekaj napredne pridige.

Spisal „Štajerčevi“ Pratikar.

Ljubi moji, lansko našo pridigo cenjeni nasprotniki niso s posebnim veseljem pozdravili. Mi tega sicer nismo krivi, kajti bili smo ponižni in uljudni in prijazni in — kar je glavno! — resnični. Ali resnica v oči bode in tako so naši nasprotniki zacvilili kakor mačka, ki

se ji s širokim kmetskim škornjem na rep stopi. Nam je to seveda dobro storilo pri srcu; kajti mi smo res tako malo kristjani, da se veselimo kadar se nasprotniki pridušajo in kadar hočejo od jeze kar iz kože skočiti. Vpili so seveda zopet, da smo „brezverci“ in „nemčurji“. Druzega nam namreč ne morejo reči. Mi klerikalcem lahko v obraz povemo in črno na belem dokažemo, da ravno oni s svojim političnim zlorabljanjem veri najbolj škodujejo. Mi lahko dokažemo, da je „vera“ klerikalcem le lepa firma. Saj so naši slovenski klerikalci bojkotirali celo katoliške shode, to pa iz političnih vzrokov. Saj so se koroški in kranjski slovenski klerikalci med seboj že na najgrši osebni način opsovali. Saj je šele zadnjič slovenski župnik F. S. Šegula, ki je bil svoj čas sam urednik „Slov. Gospodarja“, javno napisal, da dekleta niso poštena, katera so v klerikalnih društvih. In mnogo je zlasti starejših, sivolasih duhovnikov, ki se ne strinjajo s politično gonjo mladih kaplanov. Vse to lahko našim klerikalcem v obraz zalučimo in vse to so stvarni razlogi. Oni pa ne bodejo na te stvarne razloge odgovarjali, temveč bodejo le naprej vpili, da smo mi „brezverci“. Dokazati tega seveda ne morejo. Kajti človeku se ne vidi v srce in tisti, ki najbolj tercijalsko oči proti nebu zavijajo, imajo najmanj prave vere v srcu. Naši somišljeniki izpolnjujejo svoje verske dolžnosti dostikrat resneje in zanesljivejše, nego gotovi politikujoči gospodje . . .

S slovenskimi klerikalci se torej tudi tekom preteklega leta ni nič novega zgodilo. Ostali so, kakoršni so bili doslej. Le še bolj zagriženi in še bolj brezobzirni so postali. To dokazujeta zlasti dva slučaja: prvi je **velikanski klerikalni polom na Koroškem**, drugi pa **klerikalna obstrukcija v deželnem zboru Štajerskem**. Kar se tiče poloma na Koroškem, bil je že dolgo pričakovati. Do takih polomov mora povsod tam priti, kjer se gospodarske organizacije (posojilnice, zadruga, konzumna društva itd.) v politične strankarske namene izrablja in kjer ni nobenega pravega oblastvenega nadzorstva. **Pri polomu na Koroškem se je par milijonov kmetskega denarja, katerega so vbogi reveži trebuchastim gospodom zaupali, ednostavno zapravilo.** Prvi voditelj tega zločina, monsignore Weiß, je pograbil v zadnjem trenutku velikansko svoto denarja in je z njo v Ameriko pobegnil. Drugi voditelj monsignore Kayser sedi v ječi deželne sodnije v Celovcu. In tretji vodja bankerotne central-kase, slovenski prvak monsignore Podgorc se dela zdaj bolj nedolžnega, nego so sirote v Feldkirchnu. Vse to je bilo že v raznih listih natanko pojasnjeno. Omenili smo to žalostno poglavje le zaradi tega tudi v koledarju, ker to **ni ne prvi in ne zadnji slučaj v klerikalnem gospodarjenju.** Tukaj se ne gre za vprašanje, ali so zagrešili to velikansko lopovščino nemški ali slovenski klerikalci. Kajti med obema ni nobene razlike. Klerikalizem sploh ni in ne more biti „naroden“, ker je „ultramontan“, kèr hoče zopet uresničiti i posvetno moč cerkve ali duhovščine. In ravno koroški slovenski ter nemški klerikalci so bili vedno najboljši prijateljčki, pri vsakih volitvah so si ležali v objemu in „Mir“ je nemške, „Volksblatt“ pa slovenske politikkastre v talarjih v deveta nebesa dvigal. Zdaj seveda hočejo slovenski klerikalci nemške prijatelje zatajiti, ker se bojijo, **da bi i slovenski kmet svoj prihranjeni denar iz prvaških posojilnic dvignil.** Ali s svojim tajejnem ne morejo dejstva prikriti, da je tudi več slovenskih koroških posojilnic pri temu polomu udeleženih. Žalostno a resnično!

Kako je moglo tako daleč priti? Edino vsled klerikalne požrešnosti in brezvestnosti. Klerikalci na Koroškem ne morejo deželo v političnem oziru podjarmiti. Zato so jo hoteli v gospodarskem oziru potlačiti. Klerikalne zadruge in posojilnice nimajo drugega namena, nego da napravijo kmete **gospodarsko odvisne**. Ne kmetu pomagati, marveč kmeta privezati je cilj teh klerikalnih podjetij. Istotako je bilo s „konzumi“ črnih bratcev na spodnjem Štajerskem. Kakor gobe so rasli iz tal in vsakdo je bil „brezvercem“ proglašen, kdor se ni vpisal v te „konzume“. Imeli niso nobene kontrole, nobenih sredstev, nobenega znanja, — in pokati je pričelo, da so prizadeti ljudje prestrašeni vse svetnike na pomoč klicali. Grozna obtožba proti politikujoči duhovščini leži v dejstvu, **da so vsi klerikalni „konzumi“ propadli in poginili** in da je izgubilo tisočero vboгих slovenskih kmetov pri temu svoje poštenje in premoženje. V ječah in ob prodanem posestvu so ti nesrečneži proklinjali klerikalce in še danes plačujejo s krvavečim srcem dolgove, ki so jih črni „konzumarji“ napravili, plačujejo z denarjem, ki ga morajo lastni deci od ust pritrgati . . . Ali solze od klerikalnih „konzumov“ uničenih kmetov še niso bile posušene, ko so že črni brezvestneži pričeli svoje „posojilnice“ ustanovljati. Danes ni več slovenske občine na spodnjem Štajerskem, v kateri bi ne „delovalo“ ena ali več takih posojilnic. In na Koroškem ni dosti boljše. Pametno ljudstvo ima seveda veliko več zaupanja do nemških šparkas ali „belih“ „reiffeisnovkah.“ In mi vemo, **da bode tudi tem slovenskim klerikalnim posojilnicam prišel „sodni dan,“ kakor so ga „konzumi“ in črna „central-kasa“ doživeli.** „Konzume“ so ustanovljali klerikalci, da uničijo nemške in napredne trgovce ter obrtnike; „posojilnice“ so uredničavali, da napravijo ljudstvo gospodarsko odvisno. **In vse je brez oblastvene kontrole.** Klerikalci v svojih „posojilnicah“ delajo, kar hočejo, kajti revizor jim pride k večjemu iz — Ljubljane . . . Koristno pri vsemu temu je le to, da izgublja ljudstvo zaupanje do klerikalnih organizacij. Bog daj, da bi to nezaupanje naraslo, predno da vznemiri javnost novi polom . . .

Kar se pa slovenske obstrukcije v štajerskem deželnem zboru tiče, ljubi moji, je menda že dovolj pojasnjena. Nakratko povedano: **vsa dežela stoji ob robu beraštva, kër so klerikalci deželni zbor nalašč in brez vzroka razbili.** Slabo leto, vedno višji davki, naraščajoče občinske, okrajne in deželne doklade, zatiranje kmetskega življa, draginja itd., vse to je slovenskim poslancem španska vas. Zaradi vsega tega jih ne boli glava. Ako je meso predrago, potem obeduje slovenski poslanec „pohane piške“, ako je moka predraga, potem vživa k pečenki fini kompot; ako je cena petroleja višoka, sveti z elektriko, ako je vinska letinja slaba, potem pije šampanjca. Ej, kdo bi v takih razmerah v deželnem zboru dolgočasne postave v prid ljudstva sklepal? Razbijmo raje deželno bajto in hajd v toplice . . . Ljudstvo pa trpi in tisti slovenski poslanci, ki so v prvi vrsti tega trpljenja krivi, tolažijo lačne želodce, češ „na onem svetu bode boljše.“ Komur se na tem svetu slabo godi, godilo se mu bode na „onem“ bolje. Dobro, mi smo s tem zadovoljni. Potem bodemo mi šampanjca pili, fajmoštri pa skisani mošt; mi bodemo kurja bedra glodali, klerikalni dohtarji pa bodejo žganjce tolkli, da se jim bode moka kar iz ušes kadila . . .

Slabi časi so prihajali in „vremena se še niso zjasnila.“ Tudi

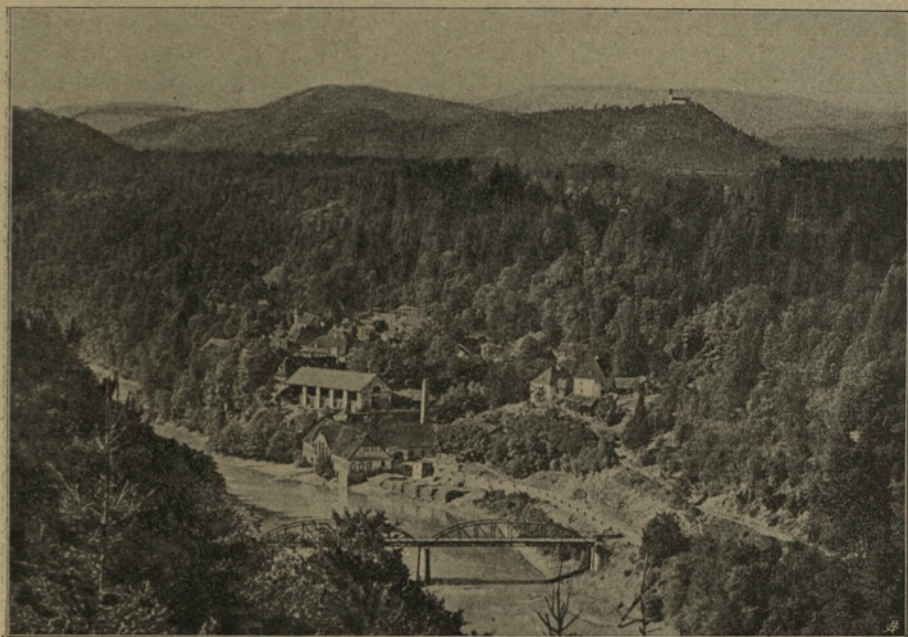
za starikavo „slogaško“ stranko na spodnjem Štajerskem so prišli slabi časi . . . Kakor znano, je vodja teh solznatih ljudi gospod hofrat Ploj. Mi ne bodemo v koledarju hofrata Ploja na brinje opozarjali, kakor storijo to hudobni klerikalci, čeprav jih vodijo ožlindrani gospodje. Ploja so izvolili v državni zbor klerikalci potom političnih pridig in procesij. Mož pa ni bil hvaležen in je v zbornici klerikalcem hrbet pokazal. Zato so ga klerikalci iz gole hvaležnosti iz deželnega zbora vrgli in ga bodo prihodnjič tudi iz državnega. Kajti klerikalna hvaležnost je dosledna. Nekaj časa sem so se slovenski liberalci vkljub brinja za Ploja potegovali. Zadnjič pa je Ploj vtaknil svoj nos tudi v kranjske zadeve. Vmešaval se je v zadevo imenovanja bivšega župana Hribarja. In „mladi“ liberalci s tem niso bili zadovoljni ter so mu dali brco. Kot človek, ki bi na vsak način rad minister postal, imel je Ploj zadnjič v delegacijah patriotični govor. Zaradi tega ga zdaj nikdo več ne mara. Sam, sam je ostal hofrat in poje:

„Auf dem Dache sitzt ein Greis,
der sich nicht zu helfen weiß“ . . .

Adijo, Ploj! Tvoji politični dnevi so šteti in v prihodnjem koledarju te menda ne bodemo več omenili . . .

Podobni starčku, ki sedi na strehi in si ne more pomagati, so sploh vsi slovenski „narodnjaki.“ Ti politikastri so res Božjega vsmiljenja vredni. Zdaj so že politično popolnoma zagospodarili. Enega poslanca imajo še v deželnem in enega v državnem zboru — do prihodnjih volitev. Kriva tega propadanja, ki je naravnost presenečljivo, je v prvi vrsti „narodnjaška“ nedoslednost. Ti „narodnjaki“ so pač mladi, v vsakem oziru mladi. Klerikalci so jih že povsod v tla potopevali. Namesto pa da bi bili ti žalostni ostanki „narodnih“ strank vsaj složni, so se zdaj še med seboj stekli in zlasali. „Stari“ liberalci v Ljubljani vpijejo in „mladi“ jih preganjajo, kakor Turki kristjane. Celjski „Narodni dnevnik“ je očital svojim duševnim voditeljem v Ljubljani, da so si pri „narodnemu delu“ velike trebuhe pridobili. „Stari“ pa zopet pisarijo, da so „mladi“ le zato „narodni“, da zamorejo z Nemci „kšefte“ delati in da se je septemberske dogodke l. 1908 v Ljubljani le zato priredilo, da je „mladi“ dr. Oražen svojo pivovarno Nemcem prodal in zanjo trikrat toliko dobil, kolikor je bila vredna. Kdo ima zdaj prav, mladi ali stari „narodnjaki“? Vedno še perejo v javnosti svoje umazano perilo. In to je njih „politika.“ **Liberalni „narodnjaki“ na Slovenskem so osramotili in diskreditirali vsako napredno misel.** Veliko huje kakor klerikalci so škodovali poštenemu svobodomiselstvu in **sami so se ubili** s svojimi „revolver“-listi in s svojo duševno lenobo. Hruške naj pečejo taki fantalini, verze naj pišejo, katere čitajo na Slovenskem le dekleta iz ljubljanskega „liceja,“ — ali politiko naj pustijo pri miru. **Vsa liberalno-slovensko-narodna politika ni doseglja družega uspeha, nego — cel kup dolga v tiskarnah v Celju, Ljubljani in Kranju . . .** Pač, še nekaj je ta fantalinska „politika“ rodila in to je žalibog zopet **velika škoda za naše ljudstvo.** V splošnem je namreč le negativno delovala, to pa s tem, da je čeprav nehotě klerikalizmu do popolne zmage pomagala. Pozitivnega uspeha je imela slovensko-narodna „politika“ le v enem: **da je namreč razširjala veleizdajalske panslavistične misli.** Nam., ki poznamo slovensko ljudstvo in njega avstrijsko, miroljubno mišljenje, nam je res neprijetno, da moramo tudi na tem

mestu to-le resnico pribiti: **veleizdajalska, srbofilska in rusofilska misel si je med slovenskimi „narodnjaki“ mnogo pristašev pridobila.** To počenjanje je sicer grozovito smešno, kajti pri nas so razmere še take, da ne more par revolverjev vladarja vreči in si iz Švice kakšnega Petra za kralja naročiti. Ves Balkan je avstrijski velesili pritljivski nasprotnik in vsa Evropa bi si desetkrat premislila, predno bi našo Avstro-Ogrsko, združeno z vedno zvesto Nemčijo, napadla. Ali vkljub svoji smešnosti je veleizdajalska politika slovenskih narodnjakov vsega obsojanja vredna . . . Ali je bilo treba, v Ljubljani, tej „prestolici slovenski“ cesarja sramotiti? Slovenski „narodnjaki“ so postavili nočno posodico na cesarjev spomenik, so vrgli cesarjevo sliko iz izložbe in jo nadomestili z ono prismojenega srbskega Jurčka, so pred cesarjevo

Lippitzbach na Koroškem.

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec, „Gutenberghaus.“)

sliko vpili „živio Hribar“, to pa takrat, ko cesar Hribarja ni za župana potrdil, so zažgali cesarsko zastavo! Ali je bilo vse to treba? Slovenski „narodnjaki“ so pisarili v svojem ljubljanskem listu „Jutro“, da je cesarska zastava znamenje slovenske sužnosti. „Mladi“ slovenski „narodnjaki“ se združujejo za listom „Jutro“, katerega izdaja neki Milan Plut, ki je bil pred kratkim še v službi srbske vlade. „Živio Srbija“ je postal v času vojne nevarnosti navadni pozdrav slovenskih „narodnjakov“, v Sofijo, Beligrad in na Rusko so romali, da demonstrirajo proti Avstriji . . . Tako se je uresničila na Slovenskem „politika“, ki jo mora sleherni pa-

metni človek obsojati, — seveda, od slovenskih „narodnjakov“ ne moremo zahtevati, da bi postali pametni. Drugače bi jih ne mogli Kukovci, Hribarji in Grafenauerji voditi . . .

Zdaj bi lahko za našo letošnjo pridigo svoj „amen“ napisali. Bili smo skoraj malo preresni. Ali pri teh dragih časih mine človeku smeh. Kako bi se človek smejal, ko ima v nedeljo le krèmpir v oblicah ? Politika seveda človeka tudi ne nasiti. Ali neki „ventil“ mora imeti človek, da izpusti tisto jezo, kar je ima preveč. Kar se nas † † † „Štajercijancev“ tiče, ki nimamo ne rdečih srajc, kakor „narodnjaki“ in ne škapulirjev, kakor klerikalci, — mi smo danes eno leto starši kakor lani na ta dan, **ali drugače smo ostali isti.** V tem tiči največja moč našega dela: da se ne spreminjamo! Odkar so razmere poklicale „Štajerca“ in njegovo stranko v življenje, vedno imeli smo eno in isto načelo: **gospodarsko delo za doseg boljše bodočnosti,** pametno delo v občini, okrajnem zastopu in deželnem zboru, vse to pa **skupno z nemškimi sosedi.** In pri temu ostanemo!

Zdravstvujte, prijatelji, do prihodnjega leta! Pravijo, da je letošnjega vina malo, ali da je dobra kapljica. Vzdignite torej čašo :

Živio naprednim, neodvisnim, vedno pogumnim „Štajercijancem!“

Kdor sebe spoštuje, — kaj hvale mu treba ?

Slabotnež le prosi gloriole iz neba !

In vreden si, bratec, kolikor si —

če sam se prav ceniš — gospod si ti! K. L.

Mesto in dežela.

Ralph Waldo Emerson, znameniti ameriški pisatelj, piše v svojih esejih: „Mesto dobiva svoj naraščaj in svoj prirastek vedno z dežele. Mesta bi že davno izumrla, če bi ne dobivala nove sveže krvi z dežele. Kar je danes mesto, to je včeraj ali predvčerajšnjim prišlo z dežele.“ Kar Emerson tukaj pravi, je precej vsakdanje in lahko umljivo. A to resnico moramo navesti izrečno, ker jo ljudje vse preradi in pregosto pozabijo. Posebno danes, odkar se je med kmetovalci začelo živahno gibanje, odkar začenjajo kmetovalci rabiti svoje v ustavi zajamčene pravice; vsled tega mislijo nekateri krogi, da je izbruhnil boj med mestom in deželo. Seveda ne manjka na nobeni strani (pri kmetovalcih je to popolnoma pravično in umljivo) krepkih in odločnih bojevnikov in kar dela v stvari največjo zmešnjavo, je dejstvo, da izpolnjuje naše veliko dnevno časopisje svojo nalogo le deloma pravično; ta naloga bi bila v tem, da bi svoje bralce objektivno informiralo o vseh dogodkih

Ogenj!

Vsaki hiši se potrebuje užigalice.
Ogenj v peči! Kupujte vedno in
povsod „Štajerčeve“ užigalice.
Zahtevajte jih v vsaki trgovini!
Glavna zaloga je pri .....
bratih Slawitsch v Ptuj. .....

na gospodarsko-političnem polju in da svoje bralce primerno izšola v tej stvari, ki je danes važnejša ko kedaj prej. K temu še prihaja, da se s polagano širitvijo mestnih občin življenski pogoji vedno bolj in avtomatično otežujejo in sicer že iz tega vzroka, ker je pot, po kateri gre pridelek od pridelovalca do konzumenta, vedno daljša, ker je število postaj med obema vedno večje, kar se jako občutno pozna na cenah živil v mestu. Ako k temu še pride mestna občinska uprava, ki le pomanjkljivo ali celo ne ustreza zahtevam moderne aprovizacije, potem je pač lahko umljivo, če se mestni konzumenti lahko razburijo proti deželi in nad tem pozabijo, da mesta in njih prebivalci ne morejo dobro živeti, če dežela zunaj mesta ne uspeva.

Ta skupnost interesov med mestom in dežele obstoja torej v resnici in prav nobenega vzroka in povoda ni za sovraštvo. Kmetijski stanovi niso nikdar dvomili, da je uspeh kmetijstva, posebno živinoreje, odvisen od konzumske zmožnosti mest. Zato pa lahko kmetijstvo zahteva, da se bo njega pomen za mesto pravično vpošteval in uvaževal. Samo umetno se ustvarjajo nasprotstva v interesih, kjer pravzaprav ni nobenih, če se na primer s pomočjo statistike skuša dokazati, da prispeva kmetijsko prebivalstvo absolutno manj pri javnih bremenih ko mestno z industrijskim in obrtnim. To mnenje je svoje dni povzročil spis dr. Schilderja, ki služi marsikomu še danes za vir vsepovsodi tam, kjer hoče kdo dokazati, da gredo neagrarni interesi nad kmetijske.

Tukaj se danes s tem prašanjem ne moremo podrobno pečati; samo to hočemo konstatirati, da imajo take argumentacije samo akademično vrednost in da ne zaslužijo truda, ki se navadno zanje porabi; jasno je, da je v državi, ki ima v svojem prebivalstvu kmetijsko in logarsko večino, ta večina gospodarsko odločujoč faktor.

Da začnemo zopet z Emersonovim citatom, ki smo ga v uvodu navedli: Že regeneracija, ki jo izvršuje dežela na mestu, je žrtev, ki deželi zelo drago pride. Ravno te dni se je neka berlinska korespondenca na podlagi najnovjših statističnih podatkov o gibanju delavcev v mestu in na deželi pečala s tem prašanjem. Potem ko je pojasnila obseg selitve delavstva v mesto, pravi popolnoma primerno:

„Posebno neugodne rezultate za deželo in kmetijstvo pa kaže raziskava, če pomislimo, da so ljudje splošno stari dvajset let, ko odidejo z dežele. Tako dolgo jih mora dežela rediti. Tukaj moramo pomisliti, koliko breme za deželo je vzgoja mladih ljudij. Če vzamemo za vsakega mladega človeka, ki je prišel z dežele v mesto, približno 2000 K za stroške pri vzgoji, potem si lahko izračunamo, da izgubi kmetijstvo vsako leto približno 400.000.000 mark (480 milijonov K) na korist mesta, kajti vsako leto se preseli približno 200.000 ljudij z dežele v mesto. Seveda je ta vsota le pavšalna, a če bi bila tudi manjša, vendar nam jasno dokazuje, da imajo mesta veliko korist od priseljevanja z dežele, kajti višje število porodov daje v Nemčiji dežela. A s tem višjim številom še ni doseženo vse.

Na deželi rojeni ljudje se vzgojijo in razvijejo v močne in zdrave delavce, trud in žrtve, ki so potrebne za doraščajočo mladino, plača dežela, a v zahvalo za to nima za svoja dela dovolj delavcev, ker ji odide vse v mesto.“

Razmere v Avstriji niso mnogo različne. Odseljevanje deželnega prebivalstva v mesta, oziroma prehod k drugim poklicom kaže štetje

poklicov. V naslednjem pregledu imamo podatke tega štetja; ozirali smo se pri sestavi tega pregleda poleg uradnih podatkov tudi na Juraškovo knjigo: „Die Staaten Europas“ (5. izdaja 1903|04).

Leto	Prebivalstvo Avstrije	Agrarno prebivalstvo	Agrarno prebivalstvo v odstotkih	Neagrarno prebivalstvo	Neagrarno prebivalstvo v odstotkih
1880	22,144.244	13,441.529	60·70	8,702.715	39·30
1890	23,895.413	13,351.739	55·88	10,543.674	44·12
1900	26,150.708	13,709.204	52·43	12,441.504	47·57

Te številke kažejo, da se je agrarno prebivalstvo v obravnavani dobi, to je v teku dvajsetih let, pomnožilo le za 267.675 oseb = 2 odstotka, dočim je njegov odstotni delež na skupnem prebivalstvu nadoval za 8·27 odstotkov.

Koliko zelo je bilo naraščanje mest udeleženo na tej spremembi socialne strukture, to uvidimo, če si ogledamo številke, ki nam kažejo mestno prebivalstvo v desetletju 1890|1900. Le par primerov: Prebivalstvo Dunaja se je v tej dobi pomnožilo za 22·74 odstotkov, prebivalstvo Linca za 23·29 odstotka, Gradca za 23·21, Celovca za 16·72, Ljubljane za 15·43, Inomosta za 15·20, Prage za 14·44 odstotka itd. Poprečno pa se je prebivalstvo cele države v desetletju 1890 do 1900 po podatkih centralne statistične komisije pomnožilo za 9·44 odstotka. Ti podatki nam pač jasno dokazujejo, da so se mesta večala na škodo prebivalstva na deželi.

In še nekaj. Poleg regeneracije mest ima deželno prebivalstvo še največje žrtve za vojaštvo. Danzer pravi v svoji „Armeezeitung“ 28. novembra 1907, da je na Dunaju in v Budapešti le vsak deseti, ki pride k naboru, sposoben za vojaštvo, v alpskih deželah pa vsaki drugi. „Po tem razmerju — pravi dalje — se tudi kontingent rekrutov razdeli. Tako pride, da dopolnjuje Tirolsko, ki ima manj prebivalcev ko Dunaj, neglede na artilerijo in tehnične trupe, 16 vojnih in 5 domobranskih bataljonov in 3 eskadrone, Dunaj pa le 1 infanterijski regiment popolnoma (4 bataljone), 1 infanterijski in 2 domobranska do polovice (5 bataljonov) in le malo 1 kavalerijski regiment (k večjemu šestino, torej en eskadron regimenta). Če torej plačuje Dunaj več davka v denarju, v krvi ga plačuje Tirolska na vsak način več.

Vse to so dejstva, ki tako jasno dokazujejo potrebo dežele za mesto, da je le slepa trma, če kdo zahteva politiko brez kmetijstva. Treba samo vedno pomniti: propadanju dežele in kmetijstva sledi neizogibno propadanje mest. To nam dokazuje zgodovina, če si jo ogledamo z gospodarsko-političnega stališča, na vsaki strani. Zato bi pač bilo vredno, da bi se v uvodu navedene besede pisatelja Emersona bleščale v mestnih zastopih in županskih salonih v zlatih črkah na vidnem in častnem mestu.

H. R., „Gosp. Glasnik.“

Bojkot.

„Svoji k svojim,“ to je danes geslo, ki ga čujemo na vseh koncih in krajih, po vseh slovenskih shodih, ki ga čitamo v vseh slo-

venskih listih . . . Kaj pomeni torej to geslo? Kaj je sploh na celem vprašanju bojkota?

Brez vsacega razburjenja, mirni do konca las, kakor hladni računarji hočemo svoje mnenje o bojkotu izpregovoriti.

Najprve bodi pribito, da je **bojkot navadno nasilje**, ki se na noben način ne strinja s krščanskimi nauki o ljubezni. Bojkotirati se pravi: s temi ali onimi nasilnimi sredstvi ljudi odgovarjati, da bi občevali s temi ali onimi trgovci, obrtniki, hranilnicami itd. In tak bojkot **prepoveduje tudi naš kazenski zakon**. Treba je zlasti neizobražene

Polinik na Koroškem. Pogled od „Malerkreuza.“

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec, „Gutenberghaus.“)

naše nasprotnike opozarjati na dejstvo, da je praktična izvršitev gesla „Svoji k svojim“ kazensko prepovedana in da zapade vsakdo lahko v **večmesečno ječo**, kdor se poslužuje bojkota!

Drugič bodi pribito, da je besedilo gesla „Svoji k svojim“ navadna **sleparija**. To geslo je namreč prvi izpregovoril češki učenjak Havliček. On je dejal: „Svoji k svojim, **ali vedno pravično!**“ Zadnji del te besede („ali vedno pravično“) so slovenski narodnjaki obeh strank ednostavno izpustili. Pravičnost je postala pri slovenskih narodnjakih pastorka . . .

To smo hoteli naprej povedati; ali zdaj preidimo k stvari sami! Bojkot, ki ga pridigujejo slovenski narodnjaki, zahteva od slovenskega kmeta sledeče: da ne kupuje pri nobenemu nemškemu ali

naprednemu trgovcu in obrtniku, da ne zahaja v nobeni nemški gostilni, da ne nosi denar v nobeno nemško šparkaso, da ne obišče nobenega nemškega advokata, da ne bere nobenega nemškega ali naprednega časopisa ali knjige itd. itd.

Ako bi se slovenski kmeti res te narodnjaške zapovedi držali, kaj bi bila posledica tega? Slovenskih trgovcev in obrtnikov je na spodnjem Štajerskem in Koroškem razmeroma jako malo. Ti bi bili potem brez konkurence in bi naravnost grozovite cene vpeljali; saj bi moral vkljub temu vsakdo pri njih „iz narodnih ozirov“ kupovati. **Že danes imajo „narodne“ štacune najslabše blago, ki ga prodajajo najdražje.** In tudi potem bi kmet še ne dobil slovenskega blaga v roke. Kajti skoraj **vsi slovenski trgovci kupujejo svoje blago zopet pri nemških veletrgovcih.** Bojkot se tukaj pravzaprav sploh ne dà vpeljati; bil bi le mogoč, ako bi imeli dovolj slovenskih fabrik. Že danes pa so „narodni štacunarji“ naravnost brezsrarni. V „Štajercu“ smo že dokazali, da prodajajo nekatere slovenske firme svojim slovenskim kupcem blago dražje nego nemškim. Slovenski listi sami so že pisali, da „narodni“ trgovci slovenske kmete preveč izrabljajo. Ves „narodnjaški“ bojkot ni torej nič drugega nego način, **kako si posamezni slovenski trgovci na troške slovenskih kmetov žepe polnijo.** Vse to je dokazano in isto velja za obrtnike in advokate. V tožbah proti „Štajercu“ je opetovano lahkomišelnost nasprotnih advokatov našega urednika do zmage pripeljala. In menda tudi iz „narodnih“ ozirov računajo gotovi slovenski advokati kmetom dvakrat in trikrat toliko, kakor bi po postavi smeli . . . Slovenski kmet, ki bi nadalje vsled gesla „Svoji k svojim“ nosil svoj prihranjeni denar v slovenske posojilnice, podal bi se v veliko **nevarnost.** Kajti **slovenske posojilnice so brez oblastvenega nadzorstva.** In kaj se zgodi s podjetji brez oblastvenega nadzorstva, to dokazuje ravno sedaj **velikanski polom na Koroškem,** pri kateremu se je od „črnih“ posojilničarjev kmetom par milijonov kron denarja oropalo . . . Nemški in napredni trgovec ali obrtnik ne deluje z „narodno“ frazo; on mora tedaj s pošteno postrežbo konkurirati. Nemške šparkase stojijo pod oblastveno kontrolo in se torej v njih ne more nič zgoditi; vloženi denar je popolnoma varen . . . Kar se pa tiče nemških knjig in časopisov, so naravnost potrebni. Kmetoško gospodarjenje ne grè več po starem kopitu; učiti se zamore človek pa le v nemščini!

Kdor zna torej misliti, bode takoj vedel, **da je ves slovensko-narodni bojkot navadna umazana konkurenca** gotovih ljudi, ki hočejo ljudstvo s frazami omamiti in potem v kalnem ribariti.

Sicer ima pa tudi ta medajla dve plati! Neki nemški pregovor pravi:

„Haust du meinen Juden,
hau ich deinen Juden!“

Z drugimi besedami povedano: **Nemci zamorejo odgovoriti na slovenski bojkot — z nemškim bojkotom.** Le duševni zani-kerniži se temu dejstvu smejijo! Bojkot teh par tucatov slovenskih narodnjakov ne bode nemškega naroda uničil. Mi gotovo ne tajimo, da imajo nemški trgovci v vrstah slovenskih kmetov svoje odjemalce. Ali ravno tako je istina, **da prodajajo slovenski kmetje svoje izdelke Nemcem.** Kaj ko bi Nemci z bojkotom pričeli? Ali bi morda slovenski

advokati vse pokupili in pojedli, kar slovenski kmet prideluje? Ali bi jim pri temu morda Rusi in Srbi pomagali? Roko na srce! Vzemimo le vino. Kdo kupuje štajersko vino? Nemci! Ali se ni predlanskem grozovito poznalo, da so nemški kupci vsled slovenskega bojkota izostali? Vprašajte naše Haložane! Štajersko vino, pridelano v veliki meri po slovenskih kmetih, se razširja po celi državi le potom nemških kupcev. Celo slovenski voditelji gledajo, da dobijo v nemškem Gradcu kakšno gostilno, da tam svoje vino Nemcem prodajo! In tako je tudi z drugimi pridelki. Najbolj slovenske občine živijo zgolj od nemških kupcev (n. pr. Središče pri Ormožu). . . . To so stvari, ki jih je treba pomisliti. **Slovenski bojkot izziva nemški bojkot** in gorjè našim pokrajinam, ako bi se ta zistematično in resno vpeljal!

Preidemo do konca! Lahkomiselni hujškači, ki nimajo ničesar za izgubiti in živijo od danes na jutri, vpijejo vedno „Svoji k svojim.“ Takim ljudem bi bilo treba par „svojih“ po grbi nabrisati . . . Naše ljudstvo pa je tekom zadnjih let pokazalo, da se ne drži navodil hujškačev. In zato lahko pravimo: **Najboljši „narodnjaki“ smo mi „Štajercijanci“, mi naprednjaki!** Kajti mi gledamo, da se slovenskemu ljudstvu dobro godi . . .

Mi bojkotiramo slovensko-narodnjaško neumnost!

Siameški krompir.

Po spisu **Teodorja Etlz.**

Kmetu Poštenjakovič je v zimski noči v njegovi kleti dvajset centov krompirja zmrznilo. Zavpil je: „Dvajset tolarjev izgube! Hotel sem ta krompir na prihodnjem sejmu prodati!“

Njegov prijatelj Premišljavka mu pravi: „Res je škoda za lepi krompirček! Ali ljubi Poštenjakovič, nikar preveč ne toži! Čisto nevžiten krompir pač ni. Kdor je lačen, bode tudi zmrznjeni krompir snedel. Pojdi in prodaj za polovično ceno, kakšni revež se bode še veselil nad ceno jedjo in tvoja škoda postane za polovico manjša.“

In res je šel Poštenjakovič na prihodnji sejem, postavil svoj krompir ponižno v kot in prodajal. Ali kakor je že bil, opozarjal je sam občinstvo na krompirjevo napako in je rekel: „Ljubi ljudje, moj krompir je zmrznjen in sem ga le revežem namenil, ki bi ga hoteli za ceni denar. Kajti čisto nevžitno še ni to blago; kdor je lačen, jè tudi zmrznjeni krompir. Prodajam za polovično ceno. Morda se kdo čez to še veseli in moja škoda postane za polovico manjša.“

Ali med zbranimi ljudmi je nastal ropot, kakor da bi prišla nevihta. — „Da bi ti zlezal jež v zadnjico! S pokvarjenim blagom prideš na sejem? In hinavec dela še, kakor da bi imel usmiljenje z reveži! Z zmrznjenim krompirjem nas hoče nakrmiti, da zmanjša svojo škodo. Ko bi ne bil neumen, bi mu že pokazali.“ — Tako je množica deloma psovala, deloma pa se smejala. Polagoma pa se je razšla.

Medtem stopi neki brihtni kmetič k Poštenjakoviču, ki se je od strahu kar tresel, in ga prične kregati: „Ali Vas ni sram? Tu imate deset grošov za ves vaš krompir; morda ga bodo še moje svinje požrle!“ Poštenjakovič je bil ves prestrašen in je rad denar vzel ter jo popihal. Ta kmetič je bil Brihtnež. Vsedel se je za žaklji, nabasal svojo fajfco in je tiho čakal, ali bo kakšni kupec prišel. Kmalu je prišlo tudi nekaj kupcev in so vprašali, po kakšni ceni da prodaja. Odgovoril je: „Prodajam svoj krompir danes ravno tako poceni kakor drugi kmetje!“ Eden kupcev pa je vzel par krompirjev, jih pogledal in videl, da so zmrznjeni in pokvarjeni. Pričel je v hudi jezi psovati in kër je Brihtnež tudi psoval, vzel je kupec palico ter ga pošteno naklestil.

Nekdo z gladko glavo in raztrganimi hlačami pa je stal poleg in gledal celi prepir. In kër ni zdaj nikdo prišel, postavil se je sam h krompirju in ga ponujal. Vzel je iz svoje slabe suknje zvonček in pričel zvoniti na vse pretege, dokler se ni mnogo ljudstva okoli njega zbralo. Potem je pričel govoriti: „Čujte, gospôda moja, kaj vam povem: Moje blago je brez konkurence. Moj krompir je najboljši, kar ga je na svetu. Ta krompir je iz dežele Siam, v kateri pridejo sami dvojčki na svet, kër je najplodovitejša zemlja! Ta moj siameški krompir je bolj sladek kakor tržaške fige, obenem pa tudi milo-kisel, kakor najboljše kumarice. Vsak kupec mora priznati, da je moj krompir najboljši. Zaradi drage vožnje po morju seveda ta moj krompir ni jed za reveže in košta trikrat toliko kakor domači krompir.“ — — Kupci so poslušali in bi se za krompir kmalu stepli. V trenutku je bilo vse prodano.

In oni srečni mož je odslej na vseh sejnih siameški krompir ponujal . . .

Danes pa je milijoner!

Ali bi radi vedeli, kdo da je bil ta mož? Poslušajte torej: To je bil veliki modrijan — komercialni svetnik **Mundus-vult-decipi** (poslovensko: Svet-hoče-bit-osleparjen).

Živela nemška šola!

Zadnja leta uresničilo se je po vsem spodnjem Štajerskem celovrsto nemških šol, od katerih omenimo le ono v sv. **Lenartu** slov. gor. in ono v **Hrastniku** na kranjski meji. Nekaj bodi najprvo pribito: **Nobena nemških šol še ni ponehala**, nobene ni bilo treba zapreti, nobena ne nazaduje, — nasprotno kaže vsaka krasni razvitek in vesel napredek! Vse nemške šole v naših krajih so prenapolnjene, povsod se mora stotero otrokom vkljub najiskrenejšim prošnjam sprejem odkloniti, povsod prihajajo resni in pametni stariši in zahtevajo, da naj se nove nemške šole gradi . . . Teh značilnih dejstev nam pač nikdo ne more vtajiti, kdor pozna naše pokrajine in njih prebivalstvo. Naj bode človek še tako strastni sovražnik nemške šole, priznati mora vkljub temu, **da vse nemške šole v naših krajih lepo napredujejo**, krasno cvetijo in se razvijajo! In zdaj primerjajmo s to resnico strupene napade in blazne trditve naših prvaških nasprotnikov. Vedno vpijejo, da je nemška šola nepotrebna. Kako besno so leta dolgo psovali može, ki so si

stekli nevenljivih zaslug za uredničenje nove nemške šole v sv. Lenartu ali v Hrastniku. Nalašč in vedoma so lagali, da so te šole „protestantovske“, čeprav podučujejo v njih rimsko-katoliški duhovniki verouk. Ako bi bile nemške šole res nepotrebne, no, potem bi morale že davno izginiti iz površja, potem bi ne mogle prestati toliko divjega nasprotovanja. Ali da so vkljub vsemu temu nasprotovanju obstale in da celo še lepo cvetijo, **je dokaz njih železne potrebe.** Razrušite danes obstoječe nemške šole po Štajerskem in Koroškem, — in jutri jih bodete zopet gradili! Kajti te nemške šole so živa potreba in brez njih ne more naše prebivalstvo več izhajati . . .

Tisti, ki so proti nemški šoli, so v svojem srcu sploh nasprotniki vsake šole. To so mračni duhovi, ki si želijo temne čase konkordata nazaj, ki se kakor nočna ptica solčnih žarkov bojijo svetlobe izobraženstva. Ljudje so to, ki hočejo, da bi v naših dolinah in na naših

Vožnja na sanèh v Grafensteinu (Gasselfahren).

(Iz zaloge „Kärntner Reisezeitung“, Celovec, „Gutenberghaus.“)

gorèh zopet zavladal srednjoveški duh. Kajti v svojem srcu čutijo, da je izobraženo ljudstvo zanje največja nevarnost. Izobraženo ljudstvo se ne daje izkoriščati, pametni človek si ne pusti brez odpora kožo čez ušesa potegniti. Čimveč izobrazbe si pridobimo, temmanj človeških trotov in pijavk bõdemo imeli. To razumejo tudi ti troti in te pijavke. Zato sovražijo izobrazbo in nositeljico izobrazbe: ljudsko šolo. Da psujejo in obrekujejo nemško šolo, to je le slab izgovor za slabo stvar. Ljudstvo pa vè prav dobro, **da kdor je proti nemški šoli, ta je večinoma proti šoli sploh.**

Zakaj priporočamo naprednjaki nemško šolo s tako vnemo? Pravijo, da smo „nemčurji“, da hočemo z nemško šolo vse „ponemčiti“, da se nam grè torej za politične cilje. S-psovkami je pač lahko vpiti, ali kaj pametnega še ni nikdo povedal, kdor psuje. V naši stranki ne

poznamo „nemčurstva“, kèr je to za nas nerazumljivi pojem. „Ponemčiti“ nočemo nikogar in to se s silo sploh ne da opraviti. V resnici pa zasledujemo „politične“ cilje, ko priporočamo nemško šolo. Ali ta naša „politika“ je jako ednostavna. **Mi hočemo, da se gospodarstvo našega prebivalstva zboljša**, da se kmetska posestva osnaži nesrečnih, dolgov, da se omeji grozovito izseljevanje, da se delavce in obrtnike reši posledic draginje, da se z eno besedo **dvigne splošno blagostanje v deželi**. To je vsa naša „politika.“ In resnica je, da hočemo ta cilj tudi s **pomočjo nemških šol** doseči. Nemščina je danes vsakomur potrebna, kdor hoče v trdem življenju naprej priti. In nemščino si človek pravilno in dobro le v nemški šoli nauči. Mi gotovo ne mečemo kamenje na slovensko učiteljstvo. Ali te resnice ne moremo zatajiti, da stoji slovensko učiteljstvo zlasti pri nas na spodnjem Štajerskem v prvi vrsti narodnjaške gonje. Taki mladi ljudje, ki še nimajo pravega pojma o življenju in njegovih potrebah, katerih mišljenje in čustvovanje pa je zastrupljeno s hudim sovraštvom proti nemštvu, taki učitelji torej, ki so „prepričani“ nasprotniki znanja nemščine, ja ki so celo v „Narodnem listu“ napisali budalost, da je „esperantski“ jezik potrebnejši od nemščine, — ne bodejo nikdar deci nemškega jezika priučili. In zato ima tudi slovensko ljudstvo le eno pot: **pošiljati svojo deco v nemško šolo!**

To smo hoteli tudi v letošnjem koledarju brez ovinkov in zavijanja jasno povedati! Razvitek in napredek že obstoječih nemških šol v naših krajih pa nam daje zagotovilo, da smo na pravi poti. **Kar je nenahujskanega, pametnega ljudstva, je ravno v šolskem vprašanju na naši strani.** Nemška šola s svojo kulturno visoko vzgojo pripravlja tla za lepo bodočnost, v kateri **bode slovensko ljudstvo brez hujskanja in sovraštva sporazumno in v prijateljskem razmerju z nemškimi sosedi rešilo štajersko-koroško domovino iz prepada gospodarske bede in revščine!**

†)ladinska organizacija.

Spisal župnik **F. S. Šegula**, bivši urednik „Slov. Gospodarja.“

Janez je moj stari znanec; saj ni več mlad! Vojaščino si je odslužil pri pionirjih in postal „ober.“ Je posestnik, neoženjen. Ženske ni pri hiši razven stare tetice, ki k večjemu samo kure pase in celi dan brni! Gospodar in hlapec opravljata vsa domača dela, pa imata vendar krasne pitovnike. Nedavno je prodal moj Janez na ptujskem sejmu za 1285 kron, na vago seveda, in vložil ves denar v domačo rajfajznovko, katere odbornik je.

Onkrat sem ga zopet obiskal. Predložil mi je kolač rženega kruha in kozarec hladne studenčice, zares pravi dar božji po dveurni peš-hoji v avgustu.

„Janez, se še nisi oženil? Še vedno sam kuhaš in pečeš?“ se pošalim jaz.

„Kjè pa? Saj so same **organizirane!**“) Ali veste še za pošteno slovensko deklet?“ pravi on.

„Vem, Janez, vem! Dovolj jih je! Le poslušaj“ . . . ga hočem tolažiti.

„Organizirane nočem! Tista še bi hotela mene organizirati!“ se razvema moj gostitelj. Kakor vidno, se sicer ni vedel pravilno izraziti, ali njegova pošena duša je celo **pravilno** čutila **nevarnost, ki preti slovenskim mladenkam** za sedaj zlasti na spodnjem Štajerskem. — Naše širše občinstvo samo pa ima o „mladinski organizaciji“ še zelo nejasne pojme; deloma, ker je stvar še nova, deloma pa je, se zdi, nejasnost — namen. Proč torej z zagrinjalom!

Male vesti.

V lastnem interesu vsakega je, da pred nakupom raznega blaga za rabo in darila moj bogato ilustrirani glavni cenik z več kot 3000 podobami firme c. in kr. dvornega liferanta Hanns Konrad, razp. hiša, Brūx 227 (Češko) zahteva, ki se pošilja vsakomur zastonj in franko. Isti obsega največjo izbero vseh vrst blaga v urah, zlatu in srebru, godbi, jeklu in usnju, rekvizite za kadenje, manufakturno blago, predmete za domačijo in za toaleto, orodje itd. po najnižjih fabričnih cenah. Odlikovana je ta firma opetovano s c. in kr. avstr. državnim orlom in zlatimi ter srebrnimi razstavnimi medajlami. Priporočamo jo najbolje!

Ne, da bi delali reklamo, ampak glas svojega srca poslušajoči, pošiljajo hvaležni naročniki Fellerjevega fluida zahvalna pisma ne le izdelovatelju samemu v Stubico, ampak naravnost upravništvu ter prosijo, naj se ta zahvalna pisma objavljajo v prid trpečim ljudem; tu en sam izgled: Pred nami leži pismo s poštnim pečatom Sedziscov z dne 9. junija. Naslovljeno je na sl. uredništvo in upravništvo „Gazeta Niedzielna“ v Lvovu; pismo se glasi: „Slavno upravništvo! Jaz in moja mati Vas prosiva, da blagovolite natisniti v svojem listu: Najina najtoplejša zahvala izdelovatelju „Elsa fluida,“ gospoda E. V. Fellerju, dvornemu lekarnarju v Stubici št. 574 (Hrvatska) za posebno ozdravljenje učinkujoče domače zdravilo (Fellerjev fluid, Fellerjeve kroglice in vsa druga sredstva), ki so tako nama, kakor najinim prijateljem povrnila zdravje, ter nam temeljito pregnala kašelj, prsne, očesne, želodčne, revmatične in protinske bolečine, bolečine v križu in hrbtu, ter mnoge druge vsled prehlajenja nastale bolečine. Priporočava torej Fellerjev fluid in Fellerjeve kroglice vsem ljudem, naj si bodo zdravi ali bolni, kajti vsakdo bo za to sredstvo hvaležen, kakor midva. Mihael Toton, občina Zagorzyce, okraj Ropczyce.“ Da si bodo mogli tudi naši č. bralci ta izvrstna sredstva nabaviti, navajamo, da se dobi 12 malih steklenic ali 6 velikih steklenic Fellerjevega fluida za 5 K s poštnino vred pri E. V. Fellerju v Stubici št. 574 (Hrvatska).

Gospodinje, gostilne, hoteli, penzije ter drugi zavodi bodo dobro storili, ako se pri potrebi posteljnega perja, daunov ali go-

*) združene; župnik Šegula misli na dekleta, ki so članice klerikalnih mladinskih društev, kakor jih ustanovljajo politični duhovniki po vsem Slovenskem v škodo ljudstvu.

tovih postelj, posteljnega blaga in matrac zaupljivo obrnejo na izvrstno razpošiljevalno hišo Max Berger, Deschenitz, št. 229, (Böhmerwald), ki to blago v vse dežele eksportira. Ta firma, kateri je mogočo, da potom direktnega nakupa dobre kvalitete poceni kupi, se lahko vsakomur priporoča. Več pove inzerat!

Darila zastonj dobijo cenjeni čitatelji tega koledarja od dobro znane in skozi nas vedno priporočane firme E. V. Feller v Stubici štef. 574 (Hrvatsko). Ta firma razdeli med svoje kupce, naše čitatelje, razna darila, m. nj. tudi taka iz pravega srebra. Več o temu naznani ta firma kupcem prav rada, ako se ti nanjo obrnejo in na naš koledar sklicujejo.

Zastonj dobi vsakdo na zahtevo bogato ilustrirani glavni cenik z nad 3000 podobami firme c. in kr. dvornega liferanta Hanns Konrad, rozp. hiša, Brüx št. 227 (Češko), ki obsega najbogatejšo izbero blaga za rabo in darila vseh vrst in v katerem najde vsakdo to, kar želi in išče.

Blagru človeštva namenjeno je apotekarja A. Thierry balzam in centifolien-mazilo, o katerih krasnih uspehih govorijo nešteta zahvalna pisma. Ta dva svetovna sredstva, ki sta v zdravljenju nepresežena in se nikdar ne pokvarita, prinašata skoraj vedno uspeh in pomoč. Držite ta sredstva vedno doma in zavrnite posnemanja, ki so kazniva in brez vrednosti. Thierry balzam 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron in Thierry centifolien-mazilo 2 dozi K 3:60 dobijo se pristno v apoteki angelja-varuha A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Kje naj kupim dobro uro? Težko je med mnogimi inzerati ur, ki vsi svoje blago kot najboljše ponujajo, pravo firmo izbrati. Priporočamo cenjenim bralcem, da naj si naročijo cenik svetovno-znane firme Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/74 k, ki ga dobijo zastonj. Tam se vam boče gotovo dobro, reelno in poceni postrežilo. Dopisnica z natančnim naslovom zadostuje.

Kako praktični zdravniki o Fellerjevim „Elsafluid“ sodijo, dokazuje sledeče pismo: „G. E. V. Feller, dvorn. apotekarju, Stubica št. 574 (Hrvatsko). Zahvaljujem se Vam za poslana steklenice fluida, ki se je pri vseh revmatičnih boleznih krasno obnesel. Priporočam to sredstvo povsod najživahneje! Dr. M. David, mestni zdravnik, Sienava pri Jaroslavi v Galiciji.“ — Takih pisem je nebroj! Fellerjev fluid pomaga ravno izborno. Ne pustite se z ednako zvenečimi fluidi oslepariti!

Orožje treba je vedno pri strokovnjaku in izdelovalcu naročiti. Priporočljiva je firma F. Dušek, fabrika pušk, koles in šivalnih strojev, Opočno št. 562 na drž. žel. (Češko). Zlasti priporoča Hammerless-puške, trojke, lankaster in flobert-puške, revolverje itd.; 5 let garancije vsemu orožju za streljati. Svetovno znana kolesa „Bohema“, pod 6 letno garancijo, 4 tedne na poizkušnjo. Izvrstne šivalne stroje pod 10 letno garancijo, 1 mesec na poizkušnjo. Dobri plačilni pogoji!

„**Ich dien**“ je napis znane varstvene znamke z nuno, ki varuje apotekarja A. Thierry balzam proti ničvrednim ponaredbami. Tisoči zahvalnih pisem. Obrnite se vsi na apoteko angelja-varuha A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Gospodi, gospe in dekleta so pri nakupu štofov za obleke, belega in štrikanega blaga, mnogokrat hudo osleparjeni. Važno je torej izvedeti, od kje se to blago lahko poceni dobi. — Svetovna firma R. Miklauc v Ljubljani prodajala je doslej le en gros; kupci so pa zahtevali, da prične tudi v malem prodajati. Zahtevajte cenik in vzorce blaga!

Prav zanimivi inzerat gledè odvajalnih sredstev dobijo naši čitatelji na strani 129 tega koledarja. (Apoteka sv. Duha).

Pri nakupu inštrumentov osobito harmonik stori le vsak sam sebi krivico, če si ne naroči cenika ali si iste osobno ogleda pri Vincencu Simonič, Ordonanzhausgasse 1 v Ptuj, ker ispričevala istega kažejo, da je bil že kot učenec dvakrat premiiran, ter ima tudi c. k. patent na nove sorte harmonik.

Nujno se priporoča, da se celo pri najbolj lahkemu kašlju takoj nastopi. Nikdo ne vè, kaj iz kašlja lahko postane. Tako stvar se ne sme zanemariti, kèr je vedno nevarna. Jako se hvali sirup iz lipo-vega medu, ki ga po povzetju razpošilja apoteka Hugo Örkény, Budapest, Tököly-str. 28 a. 180 (mala stekl. 3 K, velika 5 K, 3 stekl. za 15-kron franko).

Pri oknu vun vržen je denar, ki se ga daje za posteljno perje, ako se ne obrne na pravi vir. Isto velja za gotove postelje. Pri taki stvari treba se, je obrniti na prvo hišo te branše. Priporočamo izvrstno-firmo S. Benisch, Deschenitz 642 (Češko). Glej inzerat te reelne in cene firme!

Hudo napako stori, kdor ni previden in vzame namesto izvrstnega Kriegnerjevega Reparator proti revmatičnim bolečinam, bodanju itd. kakšni posnetek. Priporočamo vsakomur to zdravilo, ki se ga dobi v „Kronen-apoteki“, Budapest, Museumring 18 (5 malih steklenic 5 kron, 3 velike 6 kron). Poskusite!

Že 100 let se izdeluje v Klingentalu (Sachsen) godbene inštrumente. Priporočamo firmo Wolf & Comp. Klingental, in naj si vsakdo-zlasti glede harmonik naroči njen cenik.

Gluhim ušesam se ne more pridigovati, ali končno mora vendar vsakdo do prepričanja priti, da mora sredstvo proti kašlju dobro-vplivati, ki ima 5500 notarsko potrjenih spričeval. To sredstvo so Kaiserjeve prsne karamele s 3 smrekami.

Smešnice.

On že vè kaj. Fajmošter: No, kako grè Vašim dečkom? — Kmet Jaka: Bo že! Največji bode kmet, kèr se že danes na živino razume, čeprav je šele osem let star. Ta drugi bo birič. — Fajmošter! Zakaj? — Jaka: Kokoš naj zanese jajce kamor hoče, on ga gotovo zvoha. In birič mora imeti dober nos. Obdačiti mora tudi kurji gnoj. — Fajmošter: Kaj bode pa najmlajši sinček? — Jaka: Ta bode fajmošter! Poznam ga, on mora duhovnik postati! — Fajmošter: Zakaj pa? — Jaka: Veste, ta smrkovec že danes noče moliti, ako mu ne dam krajcarja . . . .

Dobri nasvet. Gost: Vi, natararica, tu imate 20 vinarjev, in zdaj mi povejte, kaj mi najbolj priporočate. — Natararica! Pojdite v gostilno!

Odgovor. Gost: Vi, krčmar, ali je to pečenka od zajca ali od mačke? — Krčmar: Ali se Vam dopade? — Gost: O ja! — Krčmar: Kaj pa potem vprašate? Bolje mačkina pečenka, ki se dopade, nego zajčja, ki se ne dopade!

Tudi odgovor. Učitelj: Kaj je naredil cesar Karol pred svojo smrtjo? — Učenec: Umril je.

Poštenjak. Tone: Tvoja obleka je pa že hudo raztrgana. — Miha: Kaj hočeš? Nekateri žnidarji pravijo, da me premalo poznajo, drugi pa zopet, da me predobro poznajo. Obleke mi pa nobeden ne naredi . . .

Čudna mačka. Cene: No, kaj pa je z mačko, ki si jo zadnjič dobil? — Juri: Dobro, samo eno slabo navado ima. — Cene: Kakšno pa? — Juri: Ta mačka žrè samo prežveketane reči. — Cene: Kdo ji pa vso jed preje prežveketa? — Juri: Kdo? I ona, mačka sama . . .

On je zadovoljen. Fajmošter: Miha, nehaj pijančevati! Vsak glaž vina je žebelj za tvojo trugo. — Miha: Fajmošter, nič ne dene; meni je vse eno, čeprav izgleda moja truga kakor jež.

Pijanec France: Ti žena, jaz sem hudo bolan; ali ne veš za nobenega zdravnika, ki bi mi ne prepovedal pijače?

Med babami. Neža: Ježeš, ali že veš? Danes je žandar eno nevesto od oltarja proč vzel! — Urša: Jejmene, jejmene, zakaj pa? — Neža: No, oženil jo je!

Vbogi kmet! Sosed: No, Jaka, kje pa imaš tvojo živino? — Jaka: Veš, sosed, za govedo je moj sin študiral, za svinje se pa moja hčerka „teater“ uči!

Nesrečnež: A.: Vbogi prijatelj, slišal sem, da ti je tvoja žena s sosedom ušla! — B.: To še ni najhujše! Ali včeraj je že nazej prišla!

Trpljenje urednika. Naročnik: Gospod urednik, tukaj Vam prinesem prvega živega metulja v tej spomladi. — Urednik: Hvala, ali ljubše bi mi bilo, ako bi mi prinesli mrtvo raco!

Mežnarjeva skrb. Mežnar: Vi, sosed, Vi bodete še svoje hlače izgubili! — Sosed: Zakaj? — Mežnar: Zato, kèr mi daste pri vsakemu ofru en knof v mošnjček!

Kratke besede. Pic: Kam greš? — Kic: Branjevce. — Pic: Kaj boš tam? — Kic: Tobaka! — Pic: Šnofati? — Kic: Ne! — Pic: Kaditi? — Kic: Ne! — Pic: Kaj pa za sto vragov? — Kic: Čikati!

Huda smola. Tone: Jaz sem pač nesrečen. Moja prva nevesta je umrla, moja druga nevesta je šla v klošter in moja tretja nevesta — — Jaka: No, kaj je bilo s tretjo tvojo nevesto? — Tone: To sem pa oženil . . .

Domači prepir. On: Meni se je pač mešalo, ko sem tebe oženil. — Ona: Ali se ti morda danes tudi še meša? — — On: Ne, to pa ne! — Ona: No, vidiš, pa sem te le jaz ozdravila!

Hlapčevo premišljevanje. Hlapec: Moj gospodar ne dela nič in jaz ne delam nič. O gospodarju pravijo ljudje, da živi mirno, o meni pa pravijo, da sem lenuh. Kako je to?

Pravi župan. Tujec: Zakaj ste pa ravno feqa Jurja z najbolj rdečim nosom za župana izvolili? — Domačin: On nas vsaj ne more kregati zaradi pijančevanja!

Tudi dobro. Sodnik: Čeprav je Vaša žena huda, Vi nimate pravice, da bi jo topli. Edino sodnija ima pravico kaznovati. — Kmet: Dobro, gospod sodnik, potem jo pa Vi pretepite!

Kuga na parkljih in gobcih pri goveji živini.

Ker je velika nevarnost, da bi se prenesla kuga na gobcih in parkljih pri goveji živini na Štajersko in ker bi bilo to naši živinorejci na veliko škodo, bo pač primerno, če poučimo, nekoliko naše bralce o bistvu te bolezni in o njenih posledicah, da tako pridobimo kmete, da v svojo lastno korist pomagajo zatirati to bolezen.

Ta kuga na gobcih in parkljih lahko napade goveda, ovce, koze, svinje, kure in gosi. Če jedo ljudje mleko okuženih krav, dobe kugo v ustih; tudi se je že opazilo, da so se pokazali pri takih ljudeh mehurčki po rokah, posebno prstih. Pri govedu se ta kuga navadno pokaže v obeh oblikah, na gobcu in med parklji; tudi vimena se lahko prime. Napoveduje se ta bolezen z lahko mrzlico, lenostjo, pomanjšanim apetitom, veliko žejo in suho sluzno, kožo v gobcu. Če se pokaže najprej kuga v gobcu, potem je gobec vroč in znotraj rdeč, iz njega se vleče smolasta slina in čez kakih 12 do 24 ur se pokažejo na robu jezika, na čeljusti, nebu, goltancu, na robu gornje čeljusti in na notranji strani ustn žoltkasti mehurčki, veliki kakor leča, ki pa se večajo, dokler ne postanejo veliki kakor lešniki. Čez kakih 12 do 24 ur počijo in iz njih se izlije vodena, prozorna tekočina. Koža se odluči in na mestu odpadlih mehurjev ostanejo odprta, vneta mesta, ki živino pri jedi tako bole, da živina navadno niti ne jè. Iz gobca teče še vedno, samo da je slina sedaj smrdljiva. Če živina gobec odpre in zapre, se čuje nekako čudno kolcanje. Čez kakih šest do osem dni se živini rane izlečijo, prevlečejo z novo kožo in živina ozdravi.

Pri kugi v parkljih opazimo na spodnjih delih nog vročo, bolečo oteklino, živina dviga noge in stopa nemirno sem in tja, težko hodi in mnogo leži. Čez eden ali dva dni se potem med parklji in v njih bližini narede mehurčki, ki se odpro in potem pokrijejo z žoltorjavkastimi krastami. Te kraste ali hitro odpadejo, ali pa izločajo še par dni čudno smrdeč gnoj, nakar se zacelijo. Navadno traja bolezen eden do dva tedna. Večkrat pa se zgodi, da se vnamejo tudi mehki deli globlje pod parkljem, tako da lahko parkelj odpade.

Navadna posledica kuge v parkljih je, da se tudi na vimenu narede mehurčki; to zaradi tega, ker se živina pri ležanju s parklji dotika vimena in tako pride gnoj nanje. Že pri navadni kugi v gobcu in parkljih je mleko mnogo slabše, če pa oboli tudi vime, se mleko popolnoma pokvari, dobi žolto barvo, postane vlečljivo in se posiri, če se kuha. V tem slučaju teleta ne smejo več zizati krave in tudi za ljudi je tako mleko škodljivo. Smrtna je ta bolezen le redkokedaj; bati pa se je moramo zaradi tega, ker živino za dolgo časa oškoduje in oslabi, ali pa škoduje s tem, da se parklji in vime za vedno pokvarijo, da postanejo krave tako slabe, da ne iznosijo telet in da teleta ginejo.

Vzrok te bolezni se nahaja v mehurčkih in pride k nam navadno iz vzhoda. Največkrat se kuga razširi s svinjami, posebno z velikimi transporti. Če se je kuga živine enkrat prijela, se ne da ustaviti. Vendar pa lahko bolni živini bolečine olajšamo, preprečimo večje nevarnosti in tako čas bolezni skrajšamo. Gmotna škoda, ki jo ta kuga povzroči, pa je zelo velika. Kravam usahne mleko, živina navadno za tretjino shujša, krave zvržejo, vprežna živina se dolgo več ne more vpreči, pitana živina izgubi do tretjine teže. Vse to zakrivi, da potre-

bujemo mnogo dela in truda, če hočemo živino zopet popraviti; navadno pa se lahko reče, da je to, kar smo tisto leto pri živini pridelali, popolnoma izgubljeno.

Dobro je, če živino vsak dan preiščemo, hlev pridno snažimo, postavimo kupljeno živino za 14 dni v poseben hlev, ne jemljemo hlapcev in dekel iz okuženih krajev in ne pustimo nikakih tujih oseb, posebno ne živinotržcev, mesarjev, rezarjev in mazačev v hlev. Posebe opozarjamo na to, da po § 29 postave o živinskih kugah mazačem ni dovoljeno zdraviti okuženo živino. Če se pojavi kaj sumljivega, se mora takoj obvestiti živinozdravnik in slučaj naznaniti občinskemu predstojništvu. Oba bosta potem že vse potrebno odredila. Skrbimo za svež zrak v hlevu, za čisto, suho steljo in dajmo živini večkrat čiste vode, ki ji lahko primešamo nekoliko jesiha. Kot krma se priporoča v začetku pijača z vkuhanim lanenim semenom, zdrobljeno žito, parjeni krompir in repa, mehka trava, pozneje čisto seno.

Najboljše je, da prepustimo zdravljenje živinozdravniku. V korist vsakega posameznega kmetovalca in ob enem vseh skupaj pa je, če se vsi jasni ali tudi vsaj sumljivi slučaji, tudi taki, ki smo jih opazili na sejnih, pri tuji živini, v tujih hlevih ali na paši, nemudoma naznanijo uradnemu živinozdravniku ali pa žandarmeriji, kajti le če izpolnujemo vse živinozdravske predpise, lahko to nevarno in škodljivo kugo omejimo.

J u v a n. („Gosp. Glasnik“).

Hranilnica (Sparkassa)

mestne občine Brežice na Savi

uraduje v lastni hiši št. 27
vsak ponedeljek in četrtek do-
poldne, **obrestuje hranilne
vloge proste rentnega
davka od dneva vloge do
dneva vzdiga z 4 $\frac{1}{4}$ %**, daje
**posojila na zemljišča in
občinam tudi brez hipoteke
proti 5 $\frac{1}{4}$ % in vzame me-
njice v eskompt proti 6%
obrestovanju.**

Natančnejša pojasnila daje pi-
sarna radovoljno.

Berite !

Hočemo vam namreč
tukaj povedati, da tisoče
ljudij zoper bolečine v že-
lodcu, krče, brezslastnost,
zgago, tiščanje v želodcu,
neprijetno pehanje, betež-
nost in gabljenje, zaprtje in
zoper vsakovrstno nepravil-
no prebavljanje in nervozne
mrzlične napade z velikim
uspehom rabi **Fellerjeve
odvajalne Rabarbara-
kroglice** z znamko „Elsa-
kroglice“. — 6 škatljic stane
s poštino vred 4 K, 12 škat-
ljic pa 7 K 60 vin. — Kdor
hoče dobiti pristno blago,
naredi naj natančen nasl. :
E. V. FELLER, duorn. lekar
v Stubiці št. 574, (Hrvatsko).

Bojkot

je tuja beseda, pri nas pa se je udomačilo geslo

„Svoji k svojim!“

In tudi mi pravimo :

„Svoji k svojim!“

Bodemo videli, kdo ima prav! Čitajte „Štajerca,“ ako se ne bojite resnice!

Sejmi.

Na Štajerskem.

Ako pade sejem na nedeljo ali zapovedan praznik, se vrši naslednji dan.

V Celju v soboto po sredpostni nedelji, 21. oktobra in 30. novembra in vsak prvi ponedeljek v mesecu živinski sejem. Sejmari so štantnine prosti.

V Ptuju vsako prvo in tretjo sredo v mesecu sejem za živino, nadalje **veliki sejmi** za žrebeta, konje, govedo in prašiče 4. in 18. septembra, 2. in 16. oktobra ter 6. in 25. novembra.

V Radgoni 3. vsakega meseca živinski sejem za vole, krave, bike, teleta, konje in drobnico.

Januar: 2. v Št. Jurju ob južni železnici; pond. po sv. treh kraljih pri Novi cerkvi v Šmarju blizu Celja; 5. v Konjicah (za živino); 4. nedeljo po božiču v Marenbergu; 11. v Planini; 14. pri Sv. Filipu v Veračah; 17. v Kapeli pri Brežicah; in v Pletrovčah; sv. Boštjana dan pri Sv. Andražu (pri Ptujem), v Arnužu pri Sv. Mohorju (Podčetrtkom), v Bučah in Vrenskagorci; sv. Neže dan na Teharjih; sv. Vincenca dan v Št. Ilju in v Mozirju; sv. Pavla dan v Gomilnici, v Artičah in Slovenjem Gradcu; 14 dni pred pustom na Ponikvi; 25. v Studenicah; 29. v Rajhenburgu, v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago; 31. v Dobovi.

Februar: pond. pred svečnico v Vojniku, soboto pred svečnico v Maribor; sv. Blaža dan pri Sv. Marji v Jarenini (v Slov. Goricah) in v Trbovljah; pond. po svečnici na Dobrni, v Lipnici; 3. v Št. Jakobu pri Kolbiji in v Vidmu; 5. pri Sv. Petru pod Sv. Gorami; 6. v Gornjem Gradu; 9. v Pilštajnu in Konjicah (letni in živinski); 10. v Šent Jurju ob južni železnici; sv. Valent. d. v Brežicah, Ponikvi, Središču in Žalcu; 14. v Sevnici (na Savi); četrtek pred pustno ned. v Šoštanjju za živino; pustni ponedeljek na Vidmu; kvat. torek v Ljutomeru; sv. Julijane dan v Bučah in Vrenskagorci; 19. v Pišecah; v četrtek po pepelnici živinski sejem v Velenju; 22. pri Sv. Filipu v Veračah ulimske fare na Teharjih; pond. pred sv. Matijem v Braslovčah; sv. Matija dan v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Vildonu in na Laškem; sv. Marka dan v Lavbeju; 2. soboto v postu v Slov. Gradcu.

Marec: 1. konjski sejem v Konjicah; na Planini in v Cirkovcah; sredpostno sredo v Vitanju; v soboto po sredpostu v Celju; 2. v Pišecah; 3. na Vranskem in na Gor. Ponikvi; poned. po sredpostni nedelji v Lembergu; 4. v Pletrovčah pri Celju; 8. na Pilštajnu; 10. v Št. Jurju ob Tabru za živino, v Kapeli pri Brežicah, v Spod. Polskavi in Dobu pri Hrastniku in v Kostrivnici, sv. Gregorja dan Št. Jurju ob južni železni.; 15. v Zdolah v soseski Pleterje; 16. Peklo pri Poljčanah; sv. Jederti dan v Cmureku, Podčetrtkom na Rečici, v Frankolovem za živino; v Trbovljah in v Svečini; pond. po kvatni ned. v postu v Poljčanah; 18. pri Novi Štifti (na Ptujski Gori) in v Vidmu; dan po sv. Joželu pri Sv. Barbari, v Št. Jerneju na Tjnskem, pri Sv. Barbari v Halozah; sv. Benedikta dan v Rogatcu, Sv. Jederti; 20. v Šmarjah (pri Jelšah); 21. v Pernovu blizu Žalza in na Zigerskem Vrhu pri Sevnici, sv. Ruperta dan v Spodnji Kostrivnici; 4. in 6. soboto v postu v Slov. Gradcu; na tiho soboto v Podsredi; Marije Device 7 žalosti dan v Bistrici, v Arnužu in Ormožu; dan po Mar. Dev. 7 žalosti v Strasu; dan po Mar. oznanjenju na Teharjih in v Dobovi; pond. pred cvetno nedeljo v Sevnici (na Savi); četrtek pred cvetno nedeljo v Artičah; cvetni ponedeljek v Marnbergu; cvetni petek v Braslovčah in v Lembergu; vel. četrtek pri Sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah), v Konjicah (letni in živinjski), na Laškem in v Rajhenburgu.

April: 2. v Dramlji pri Mariji Magdaleni; 3. v Št. Pavlu pri Preboldu za živino; 4. pri Sv. Primožu (pri Blagovni); vel. pond. v Sevnici (na Dravi); vel. torek pri Sv. Barbari v Vildonu, Podčetrtkom, Soštanju, v Luči, na Muti, pri Novi Štifti (na Ptujski Gori), pri Sv. Duhu v Ločah; sredo po veliki noči v Framu; četrtek po vel. noči pri Novi Cerkvi; 13. Loka pri Žusmu (Šmarski okraj); beli torek v Ljutomeru; belo soboto v Dobju; ponedeljek po beli nedelji pri Sv. Lenartu (v Slov. Gor.), pri Sv. Mohorju (Podčetrtkom), v Rogatcu, Vojniku; sredo po beli nedelji na Vranskem; 17. v Kapeli pri Brežicah; 20. pri Sv. Tilnu; 23. v Ptujju; svetega Jurja dan v Hočah, v Št. Jurju ob južni železnici, Št. Jurju (v Hrastovcu), v Št. Jurju (v Svičini), v Kanižu, na Laškem in v Zdolah v soseski Pleterje; sv. Marka dan v Kostrivnici; 25. v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago, v Dobovi; poned. po sv. Jurju v Konjicah in Dolu pri Hrastniku, 3. poned. po vel. noči pri Sv. Vidu blizu Sv. Eme in Šmarju (blizu Celja); 2. sredo po vel. noči v Sevnici (na Savi); 4. pon. po vel. noči na Ponikvi in v Studenicah; 28. v Pišecah.

Maj: 1. na Ljubnem in pri Sv. Filipu v Veračah ulimske fare; svetega Filipa dan na Hajdini, pri Sveti Barbari v Halozah, v Lipnici, na Muti, v Velenju; o križevem v Podsredi, pri Svetem Roku (pri Ptujju), v Sevnici (na Dravi), pri Sveti Mariji v Jarenini (v Slovenskih Goricah); 2. Peklo pri Poljčanah; 3. v Loki; 4. na Vidmu; 5. soboto po veliki noči na Hajdini; križev ponedeljek v Arnužu, Rogatcu in Velenju; križevo sredo v Braslovčah in Konjicah; svetega Florijana dan 4. v Bistrici, Št. Jurju ob južni železnici, Sv. Lorencu, Svičini, v Gornjem Gradu in pri Sveti Trojici (v Goricah); v ponedeljek po svetem Florijanu v Brežicah; drugi dan po svetem Florijanu pri Sv. Barbari, drugi pond. v mesecu v Bregu niže Ptuja (za živino); 7. v spod. Kostrivnici; 8. na Polju; sv. Pankr. dan v Lembergu, na Planini, v Slov. Gradcu, v Teharjih; sv. Janeza Nepom. dan v Gornji Sušici, Cmureku, Soseski Vojniku; ponedeljek pred binškoštimi v Rajhenburgu; 16. na Pilštajnu; 22. v Loki; 24. pri Sv. Filipu v Veračah; sv. Urbana dan v Rogatcu in Vitanju, v Slivnici (okraj Maribor); 28. pri Sv. Trojici (v Gorici); kvatni torek v Ljutomeru; ponedeljek po kvatni nedelji v Št. Jurju ob južni železnici; sredo pred vnebohodom pri Sv. Lorencu (v Slovenskih Goricah); ponedeljek pred binškoštimi v Olimju, Rajhenburgu, Velenju in v Poljčanah; četrtek pred binškoštimi v Artičah; bink. torek v Središči, pri Sv. Emi, v Radgoni, Lučanah, Marenbergu in na Laškem; binškošno soboto v Podsredi; ponedeljek po sv. Trojici pri Sv. Jurju (pod Rifi.); poned. po sv. Rešnjem Telesu v Novi Cerkvi, 10. dan po binškoštih na Tjnskem; četrtek po sv. Rešnjem Telesu v Loki; 31. na Rečicah in v Cirkovcah.

Junij: Četrtek po binškošti. pri Sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju; 4. v Sl. Bistrici za živino; v sredo pred sv. R. Tel. v trgu Lemberg; 6. na Gornji Ponikvi; sv. Primoža dan pri Sv. Primožu (pri Blagovni), na Bregu niže Ptuja (za živino); 7. v Kapelah pri Brežicah; 9. na Pilštajnu; sv. Antona dan v Brežicah, pri Sv. Duhu v Ločah, v Št. Janžu (pri Taberzi), v Rogatcu, v Žalcu in na Zigerskem Vrhu pri Sevnici; sv. Vida dan pri Sv. Barbari, v Kostrivnici, Mozirji, Lembahu, na Planini, pri Sv. Rozaliji in pri Sv. Vidu (blizu Ptuja), 21. Peklo pri Poljčanah, v Bučah, Vrenskagorah in Šmarju pri Jelšah; 22. v Št. Jurju ob južni železnici, Sevnici (na Savi), Soštanju; soboto pred sv. Janezom Krstnikom v Poličanah; kresni dan v Št. Jurju (pod Tabrom), Konjicah, na Laškem, pri Sv. Lenartu (Slov. Gor.) v Podsredi, Žetalah, Strasu in na Ljubnem; 27. na Ponikvi za živino; sv. Pet. dan v Gomilnici; po sv. Petra dnevu v Olimju, Rajhenburgu in Spod. Polskavi; 30. v Zrečah.

Julij: Dan obisk. Device Marije pri Novi Štíti (na Ptujski gori), v Pletrovčah, na Tinskem, pri Sv. Tilnu in v Vildonu; 4. v Vidmu; sv. Urha dan v Mariboru, v Vojniku; na Rečici in v Sp. Kostrivnici; 5. Peklo pri Poljčanah; ponedeljek po sv. Urhu v Lembergu, sv. Kilijana dan pri Sv. Jurju v Svičini in v Pišecah; drugi ponedeljek na Bregu niže Ptuja (za živino); 10. v Dobovi; 12. v Rogatcu, Šošanju, pri Sv. Marjeti (v Goricah na Planini); 15. v Zdolah v soseski Pleterje; 16. v Dobju; 17. na Muti in pri Svetem Filipu v Veračah; 18. v Velenju živinski sejem; ponedeljek po škapulariski nedelji pri Sv. Barbari; 20. v Arnužu, v Vitanju in v Loki pri Žusmu (Šmarski okraj); svete Magdalene dan pri Sveti Magdaleni (v Mariboru), pri Svetem Mohorju (Podčetrtkom), v Vildonu in pri Sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju; sv. Jakoba dan v Bistrici, Kozjem, Lipnici, Selih in pri Sv. Urbanu pri Ptujju ter v Žalcu; sv. Ane dan v Framu, pri Sv. Križu (pri Ljutomeru), na Tinskem, na Teharjih; pond. po sv. Jakobu v Ormužu; 30. v Kostrivnici; 31. v Konjicah in v Dobu pri Hrastniku.

Avgust: 1. na Ponikvi in v Pišecah za živino; Porcijunk. dan pri Sv. Lenartu (v Slov. Gor.); 5. sv. Ožbalta dan v Trbovljah, v Ptujju, v Loki in v Lembergu; sv. Lovrenca dan v Lučanah, Brežicah, Podčetrtkom, Radgoni, Slov. Gradcu, pri Sv. Barbari, pri Sv. Mariji v Jarenini, pri Sv. Lorencu (Ptuj, polje) in pri Sv. Lorencu (v Puščavi); 12. pri Sv. Jurju ob južni žel.; sv. Roka dan v Lembahu, Mozirju, Soseski, pri Sv. Roku (pri Ptujju), pri Sv. Trojici (v Goricah), v Sevnici (na Savi); ponedeljek po Sv. Roku na Pilštajnu; ponedeljek pred vel. Šmarnom v Cmureku; Vel. Šmaren pri Mariji v Jarenini; ponedeljek po Vel. Šmarnu pri Materi Božji (v Puščavi); pond. po prvi nedelji po Velikem Šmarnu v Št. Jakobu pri Kalobiji; 17. v Kapeli pri Brežicah in v Šmarju pri Jelšah; 19. Peklo pri Poljčanah; sv. Jerneja dan v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Središču, Velenju; dan po sv. Jerneju na Tinskem in v Loki pri Žusmu (šmarski okraj); ponedeljek po sv. Jerneju v Št. Jerneju; 26. na Ljubnem in v Rajhenburgu, na Bregu niže Ptuja (za živino); sv. Avgušтина dan pri Sv. Trojici (v Gorici); 29. na Muti, v Poljčanah, Žalcu, pri Sv. Filipu v Veračah in v Zagorju ob Savi; ponedeljek po angeljski nedelji v Zrečah; 30. na Hajdini; angeljski ponedeljek na Tinskem; 31. konjski sejem v Konjicah.

September: 1. Na Žigerskem Vrhu pri Sevnici; soboto pred angeljsko nedeljo v Planini; ponedeljek po angeljski nedelji pri Sv. Lovrencu v Prežinu; sv. Rozalije dan v Št. Ilju in pri Sv. Rozaliji; 6. pri Sv. Vidu (blizu Ptuja); ponedeljek pred Mal. Šmarnom v Mozirju; dan pred Mal. Šmarnom v Kozjih; ponedeljek, četrtek in soboto po Mal. Šmarnu v Rušah. Št. Pavel pri Preboldu za živino; 7. pri Sv. Petru na Sv. Gori v Slivnici (okraj Maribor), Sv. Jederti; v sredo pred sladkim imenom Marije Device v Dobju; drugi ponedeljek v mesecu na Bregu niže Ptuja (za živino); 12. Loka pri Žusmu (šmarski okr.); 13. v Dobovi; v ponedeljek po nedelji imena Marije Device v Loki, v Št. Janžu (pri Trabzru) in v Šmarju (blizu Celja); 14. v Pletrovčah pri Celju, v Rogatcu in v Mancu v kozjanskem okr.; kvatni ponedeljek v Št. Jurju ob južni železnici; kvatni torek v Ljutomeru; 15. v Zdolah v soseski Pleterje; kvatni četrtek na Dobrni; 17. v Kapeli pri Brežicah; ponedeljek pred svetim Matevžem v Braslovčah; svetega Matevža dan v Framu, na Laškem, v Luči in v Podsredi; svetega Ruperta dan v Bistrici, pri Sv. Rupertu, pri Sveti Trojici (v Goricah), v Frankolovem za živino; 27. pri Svetem Urbanu pri Ptujju; svetega Mihaela dan pri Sveti Barbari, pri Sv. Lovrencu (Ptujsko polje), v Marenbergu, Cmureku, Šošanju, Veržeju, Vildonu in na Pilštajnu; ponedeljek po Sv. Mihelu v Arnužu, v Konjicah in v Dolu pri Hrastniku.

Oktober: Soboto pred rožnensko nedeljo pri Sv. Lovrencu (v Slov. Gor.), v Kostrivnici; rožn. nedeljo pri Sv. Mariji v Jarenini; ponedeljek po rožn. nedelji pri Sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju; prvo nedeljo po roženkr. nedelji na Ponikvi za živino, soboto po rožn. nedelji v Poljčanah; 4. v Artičah v Žalcu; 6. v Pišecah; sv. Brigide dan v Lavbeku; 10. v Rajhenburgu; 12. na Teharjih; sv. Terezije dan na Planini; 15. pri Sv. Lovrencu nad Mariborom; 16. pri Svetem Filipu v Veračah; sv. Luka dan v Mozirju, v Podsredi (če je sv. Luka praznik, dan poprej), v Trbovljah, v Vojniku; ponedeljek po svetem Lukežu v Vidmu; soboto po svetem Lukežu v Mariboru; 21. sv. Uršule dan v Sevnici (na Savi), pri Svetem Petru pod Sv. Gorami in v Celju; 22. v Dramlji pri Mariji Magdaleni; 24. v Velenju; 25. v Lembergu; 28. v Št. Jurju ob južni železnici, v Bistrici, v Strasu, v Št. Lovrencu v Muričinem dolu in v Gornjem Gradu.

November: Ponedeljek po vseh svetnikih v Lesični pod Pilštajnom; 3. v Pišecah; 4. konjski sejem v Konjicah; sv. Lenarta dan v Brežicah, na Rečici pri Sv. Lenartu v slov. gor., pri Novi Cerkvi, v Sevnici (na Dravi) in pri Sv. Vidu (blizu Ptuja), Peklo pri Poljčanah in Št. Pavel pri Preboldu; soboto pred sv. Martinom na Ponikvi; dan pred sv. Martinom v Slov. Gradcu; sv. Martina dan na Laškem, v Marenbergu, pri Sv. Mohorju (Podčetrtkom), v Ormožu in v Lipnici; dan pred sv. Leop. v Gomilici; sv. Leopolda dan v Polčanah, na Vranskem in v Radgoni; sv. Elizabete dan v Podsredi

in pri Sv. Jurju ob južni železnici; Marijinega darov. dan Podčetrtkom, pri Sv. Barbari v Halozah; 21. v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago; pond. pred sv. Katarino v Šoštanju za živino; 23. v Slov. Bistrici za živino; 25. sv. Katarine dan v Kanižu, Ptuj, Dobju, Vildonu, Lembergu in v Trbovljah; 30. sv. Andreja dan pri Sv. Andražu (pri Ptuj), v Celju, Rogatcu in Svecini.

December: Sv. Frančiška Ksav. dan na Planini in v Konjicah (s blagom); sv. Barbare dan v Gomilski, na Polju, Šmarju (blizu Celja); sv. Miklavža dan v Trbovljah; v Sevnici (na Savi), na Dobrni, v Lučanah in v Cmureku; dan po čistem spočetju Marije Device pri Sv. Lovrencu v Prežinu; 9. v Bučah, Vrenskagorci, v Dobovi; 10. pri Sv. Jurju ob južni železnici; kvatni terek v Ljutomeru; 18. v Studenicah in v Žalcu; 19. na Teharjih; sv. Tomaža dan na Laškem, pri Sv. Tomažu na Dolanskem; soboto pred božičem v Brežicah.

Na Koroškem.

Januar: Ponedeljek po sv. 3 kraljih v Pliberku za živino in blago; 11. v Savodju (Gmintu) (vsako kvatno soboto pa živinski sejem); 13. v Beljaku (vsako kvat. sredo pa živinski sejem), v Milštatu in Strasberzi; ponedeljek od 2. nedelje po svetih 3 kraljih v Št. Vidu.

Februar: 3. v Frišah, v Paterjonu; pustni ponedeljek v Kutarčah; pepelnično sredo v Zgor. Dravogradu; vsak ponedeljek v postu živinski sejem v Št. Lenartu; 24. v Zgornji Beli; 25. v Tribingu; 26. v Zgor. Dravogradu.

Marec: 4. v Milštatu in v Špitalu; 10. v Št. Mohorju; 12. v Labodu (Lavamüntu); 13. v Savodju; pond. po sredp. nedelji v Pliberku za živino in blago; tihi četrtek v Cobercah; 14. v Št. Andreju; 17. v Pusarnici; 20. v Gribeni; veliki petek v Strasberzi; velikonočni ponedeljek v Žg. Dravogradu; 25. v Št. Lenartu; na sv. Ruperta dan v Velikovcu; 31. v Gradišah; zadnji ponedeljek v Ukvah.

April: 1. v Renvigi; 6. v Trbižu; 23. v Milštatu; na sv. Jurja dan v Guštanju in v Blatogradu.

Maj: 2. v Frižah, v Kaplji, v Redendolu in v Saksenberzi; 3. v Št. And. in v Terzi, v Zgor. Dravogradu in v Labodu (Lavamünd); pond. po sv. Florijanu v Črni pri Pliberku; 13. pri Sv. Hemi, in v Št. Lenartu in Št. Mohorju; pond. po sv. Janezu Nep. v Šmihelu pri Pliberku; 19. v Celovcu (14 dni) 20. v Zgornjem Mozelu; 26. v Ovspergu (14 dni), na binškoštni terek pa v Podgorjah.

Junij: 9. v Paterjonu; ponedeljek po sv. Medardu v Pliberku za živino in blago; 14. v Zgor. Dravogradu; 16. v Traberku in Grajfenbrzi; 24. v Guštanji; 28. v Grajfenberzi; 30. v Pontablju.

Julij: 2. v Kaplji; v ned. po sv. Marjeti v Gradišah; na sv. Jakoba dan v Strasberzi; na sv. Ane dan v Kutarčah in v Saksenberzi.

Avgust: Na sv. Ožbalta dan v Črni pri Pliberku; 11. Beljaku, v Št. Lenartu in v Strasberzi; 20. v Frižah; 25. v Labodu (Lavamüntu) in v nemškem Pliberku; 28. pa v Andreju.

September: Ponedeljek po sv. Egidiju v Pliberku; 9. v Star. Dvoru; prvi ponedeljek po Malem Šmarnu v Jezeru (kapelsk. k.) za živino in blago; 14. v Gradišah; 15. v Tribinji; 18. v Renvigi; 22. v Zgor. Beli in v Traberku; 29. v Grajfenberzi, Pusarnici, Redendolu, Rožeku in v Št. Pavlu; v Št. Vidu pri Sv. Mih. sejem 4. ted. t. j. 14 dni pred in 14 dni po sv. Mih.; sadnji pond. v mesecu v Šmihelu pri Pliberku in v Ukvah.

Oktober: 4. v Trbižu; 13. v Ovsberku in Cobercah; 16. v Pontablju in Trbižu; v Doberli vasi v ponedeljek pred sv. Lukom, ako ne pade na ponedeljek; 18. v Guštanji, Sv. Hemi in Milštatu; 20. v Blatogradu in Savodju; 21. v Kutarčah in v Črni pri Pliberku; 27. v Celovcu; 28. v Frižah, Kaplji, Št. Lenartu, Št. Mohorju in v Saksenberzi.

November: 8. v Malborjetu; 10. v Starem Dvoru, v Zgor. Dravogradu in v Paterjonu; 11. v Zgor. Beli in Šmartnu pri Beljaku; ponedeljek po sv. Lenardu v Pliberku; 18. v Star. Dvoru; 24. v Zg. Dravogradu; 25. v Grajfenberzi; ponedeljek po sv. Katarini v Cobercah; 28. v Zgor. Dravogradu.

December: 1. v Št. Andreju; na sv. Miklavža dan v Strasberzi in v Velikovcu; 17. v Milštatu; kvat. ponedeljek (v adventu) v Paterjonu in 27. v Labodu.

Živio — mi!

Kako veselo pesen poje,
kako nam solnce dnës žari!
Glej, naše delo je cvetelo
in **zmagalo je ljudsko delo . . .**
Sovražnik, glej, in boj se ti!

Le pljuvajte, sinovi gonje!
Li veste, da — živimo mi?!
Resnico križali so tudi,
a vendar vrag ni zmagal hudi,
Pravice plamen le gori . . .

In kmet, in vsaka roka žuljev
se dviga: kruha dajte nam!
Na polju, morju, tudi v jami
pridelali smo kruh vam sami,
in vi — lenoba — **vas ni sram?**

Vse gospodarsko delo nosi!
Zelena naša je zastava! . . .
Le hujskajte, — **v boju truda**
ostaja naša — naša gruda!!
Zelena je zastava prava!

In let deset smo bili živi . . .
Kdo nas premaga? Ni ga, ni!!
Naj bo nevihta divja, huda,
bodočnost naša je in gruda,
sovražniki — — oj, **živio mi!**

K. Linhart.

Konec brejosti

ako je začetek	nastopi pri			
	svinji	ovci	kravi	kobili
januar 1.	aprila 23.	junija 4.	oktob. 8.	decemb. 2.
„ 15.	maja 7.	„ 18.	„ 22.	„ 16.
„ 30.	„ 21.	julija 3.	novemb. 5.	„ 31.
februar 5.	„ 28.	„ 9.	„ 12.	januar 6.
„ 15.	junija 7.	„ 19.	„ 22.	„ 15.
„ 25.	„ 17.	„ 29.	decemb. 2.	„ 26.
marca 1.	„ 21.	avgust 2.	„ 6.	„ 30.
„ 10.	„ 30.	„ 11.	„ 15.	februar 8.
„ 20.	julija 10.	„ 21.	„ 23.	„ 18.
aprila 1.	„ 22.	septem. 2.	januar 6.	marca 2.
„ 10.	„ 31.	„ 11.	„ 15.	„ 11.
„ 20.	avgust 10.	„ 21.	„ 25.	„ 21.
maja 1.	„ 21.	oktob. 2.	februar 5.	aprila 1.
„ 10.	„ 30.	„ 11.	„ 14.	„ 10.
„ 20.	septem. 9.	„ 21.	„ 24.	„ 20.
„ 30.	„ 19.	„ 31.	marca 3.	„ 30.
junija 10.	„ 30.	novem. 11.	„ 17.	maja 11.
„ 20.	oktob. 10.	decem. 1.	„ 21.	„ 21.
„ 30.	„ 20.	decem. 1.	aprila 6.	„ 31.
julija 10.	„ 30.	„ 11.	„ 16.	junija 10.
„ 20.	novemb. 9.	„ 21.	„ 26.	„ 20.
„ 20.	„ 14.	„ 26.	maja 1.	„ 25.
avgust 1.	„ 21.	januar 1.	„ 8.	julija 2.
„ 1.	„ 30.	„ 11.	„ 17.	„ 11.
„ 10.	decem. 10.	„ 21.	„ 27.	„ 21.
„ 25.	„ 15.	„ 26.	junija 1.	„ 26.
septem. 1.	„ 22.	februar 2.	„ 8.	avgusta 2.
„ 10.	„ 31.	„ 11.	„ 17.	„ 11.
„ 20.	januar 10.	„ 21.	„ 27.	„ 21.
„ 30.	„ 20.	marca 3.	julija 7.	„ 31.
oktob. 5.	„ 25.	„ 8.	„ 12.	septemb. 5.
„ 15.	februar 4.	„ 18.	„ 22.	„ 15.
„ 25.	„ 14.	„ 28.	avgust 1.	„ 25.
novemb. 1.	„ 21.	aprila 4.	„ 8.	oktobr. 2.
„ 10.	marca 2.	„ 13.	„ 17.	„ 11.
„ 20.	„ 12.	„ 23.	„ 27.	„ 21.
„ 30.	„ 22.	maja 3.	septem. 6.	„ 31.
decem. 10.	aprila 1.	„ 13.	„ 16.	novemb. 10.
„ 20.	„ 11.	„ 23.	„ 26.	„ 20.
„ 26.	„ 16.	„ 28.	oktobr. 1.	„ 25.
„ 31.	„ 21.	junija 2.	„ 7.	„ 30.

Poštine, brzojavi in koleki.

V naslednjem prinašamo glavne določbe glede pošte in njenih pristojbin, gledé telegramov in kolekov. Črka „g“ pomeni pri temu „gram“, črka „kg“ pomeni kilogram, črka „km“ kilometer (1000 m), črka „K“ krono in črka „h“ vinar.

V kateri kraj	Pisma in trgovski papirji			Dopisnice		Tiskovine 1)		Muštri blaga		Rekomandirano Povratni list Vprašanje Povzetje Poštni nalog	Ekspres		
	Teža ^{a)}	frankirano	nefrankirano	navadne	z odgovor.	Teža		Teža	porto				
						g	h					g	h
Avstro-Ogrska Bosna in Hercegov. Lichtenstein Lokalni promet	— 20 —250 — 20 —250	10 20 20 40 10 20 20 40	20	5	10	— 50 51—100 101—250 251—500 501—1000	3 5 10 20 30	—250 —350	10 20	25	30		
Sandžak Novibazar	po 15	25 50	10 20			po 50	5	po 50	5 ^{a)}	25	—		
Nemčija	— 20 —250	10 20 20 30	20			5	10	— 50 51—100 101—250 251—500 500—1000	3 5 10 20 30	—250 —350	10 20	25	30
Črnagora	po 15	10 20	5 10					po 50	5	po 50	5 ^{a)}	25	30
Švica	po 20	25 50	10 20					po 50 ^{a)}	5	p.50 ^{a)}	5 ^{a)}	25 ^{a)}	30
Srbija	po 15	15 30	10 20	po 50	5			po 50	5	25	30		
Svetovna pošta ^{a)}	po 15 ^{a)}	25 50	10 20	po 50 ^{a)}	5			p.50 ^{a)}	5 ^{a)}	25 ^{a)}	—		

¹⁾ V zavojih 75×10 cm; drugače 45 cm velikost — ^{a)} Najmanje 10 h. — ^{a)} V vse dežele sveta (razven Nemčije, Lichtenstein, Črnagora in Srbija). — ⁴⁾ Teža do 2 kg. — ⁵⁾ Velikost 30×20×10 cm; zavoji 30×15 cm. Trgovski papirji za vsakih 50 g 5 h, najmanje 25. Velikost kakor tiskovine. Tiskovine do 2 kg, trgovski papirji do 300 g teže. — ⁶⁾ Samo v dežele, ki so v poštni zvezi.

Poštno povzetje (Nachnahme). Pošiljatve s poštnim povzetjem se pošiljajo lahko v vse kraje Avstro-Ogrske in to z uradnim spremljevalnim listom (Begleitadresse), ki košta 12 h. Za te pošiljatve se ima poleg poštine še plačati: za povzetje do 24 K se plača 12 h, za vsakih nadaljnih 4 K pa 2 h več. Tudi pisma se lahko s povzetjem pošlje. Frankira se jih kot rekomandirana pisma.

Bosna-Hercegovina. Za denarna pisma in blago se plača do 500 g = 60 h., do 5 kg = 80 h. Za pošiljatve z označeno vrednostjo do 100 K = 11 h, do 600 K = 22 h, za vsakih nadaljnih 300 K = 11 h.

Tarifa poštnih nakaznic v vinarjih.

V	pošlje se lahko K	do 20 K	do 100 K	do 300 K	do 600 K	do 1000 K
Avstro-Ogrska	1000	10	20	40	60	100
Bosna-Hercegovina Novibazar, Črnagora Srbija	1000	do 40 K 20	30	60	90	150
Nemčija Turčija Luksenburg	1000	do 40 K = 20 h, nadalje za vsakih 20 K še 10 h več				
Severna Amerika Anglija in kolonije	500	Za vsakih 25 K se plača 25 h.				
Drugo inozemstvo	500 1000					

Tarifa denarnih pisem v vinarjih.

Pristojbine za težo in vrednost 250 gr.

Avstro-Ogrsko in Nemčija					Bosna-Hercegovina	
K	Po naznanilu		Šteto		Do vrednosti K	h
	1. cona do 10 milj.	2., 6. cona čez 10 milj.	1. cona do 10 milj.	2—6. con. čez 10 milj.		
	1 milija je 7½ km.					
Avstro-Ogrska			Samo za Avstrijo in Ogrsko čez 1000 K			
100	30	54			100	71
Avstro-Ogrska						
300	36	60			300	77
600	36	60			600	82
900	42	66			900	93
1200	48	72	60	84	1200	104
1500	54	78	69	93	1500	115
1800	60	84	78	102	1800	126
2100	66	92	87	111	2100	137
2400	72	86	96	120	2400	148
2700	78	102	105	129	2700	159
3000	84	108	114	138	3000	170
za vsakih 300 K	več 6	več 6	več 9	več 9	za vsakih 300 K	več 11

Āarifa vozne pošte v vinarjih.

Avstro-Ogrska in Nemċija								
Pristojbine za teŹo							Vrednostna pristojbina	
Do inkl. kg	1. cona	2. cona	3. cona	4. cona	5. cona	6. cona	Do vrednosti K	h
	10	20	50	100	150	ĉez 150		
milj.								
5	30	60	60	60	60	60	100	6 ¹⁾
6	36	72	84	96	108	120	600	12
7	42	84	108	132	156	180	900	18
8	48	86	132	168	204	240	1200	24
9	54	108	155	204	252	300	1500	30
10	60	120	180	240	300	360	1800	36
11	66	132	204	276	348	420	2100	42
12	72	144	228	312	396	480	2400	48
13	78	156	252	348	414	540	2700	54
14	84	168	276	384	492	600	3000	60
15	90	180	300	420	540	660	3300	66

¹⁾ Velja le za Avstro-Ogrsko.

Āelegrami.

V Avstro-Ogrsko, Bosno-Hercegovino, Lichtenstein in Nemċijo za vsako besedo 6 h; beseda sme obsegati 15 ĉrk ali 5 številk; najmanje se plaĉa za telegram 60 h. — Kdor brzojavi, plaĉa ob enem lahko pristojbino za telegrafični odgovor.

Inozemstvo: Za vsako besedo (15 ĉrk ali 5 številk) se plaĉa: v Belgijo 19 h, Bulgarija 6 h, Danska 21 h, Francoska 16 h, Grška 19 h, Anglija 26 h, Italija 16 h, Ćinagora 8 h, Nizozemska 16 h, Norveška 32 h, Portugal 33 h, Rumunija 8 h, Rusija 24 h, Švica 8 h, Švedija 24 h, Srbija 8 h, Španija 28 h, Turĉija 38 h.

Seznamek

sejmov z Źrebetami, konji, govedo in svinjami v Ptujju 1911.

Sejmi s konji in govedo.	Svinjski sejmi.
Dnė 4., 18. januarja	Dnė 4., 11., 18., 25. januarja
» 1., 15. februarja	» 1., 7., 15., 22. februarja
» 1., 15. marca	» 1., 8., 15., 22., 29. marca
» 5., 19 in 24.*) aprila	» 5., 12., 19., 26. aprila
» 3., 17. maja	» 3., 10., 17., 24., 31. maja
» 7., 21. junija	» 7., 14., 21., 28. junija
» 5., 19. julija	» 5., 12., 19., 26. julija
» 2., 5*) in 16. avgusta	» 2., 9., 16., 23., 30. avgusta
» 6., 20. septembra	» 6., 13., 20., 27. septembra
» 4., 18. oktobra	» 4., 11., 18., 25. oktobra
» 2., 15. in 25.*) novembra	» 2., 8., 15., 22., 29. novembra
» 6., 20. decembra	» 6., 13., 20., 27. decembra

Sejmi z Źrebetami: Dnė 4. in 20. okt., 2., 15. in 25. nov., 4. in 18. dec.

*) Ta dan se vršijo tudi letni in lesni sejmi.

Tarifa za koleke (štampeljne).

I. Za menice (Wechsel)				II. Za pravne stvari, potrdila itd.				III. Za pogodbe itd.			
Za Avstro-Ogrsko				Za Avstro-Ogrsko				Za Avstro-Ogrsko			
Čez	do	Pristojbine		Čez	do	Pristojbine		Čez	do	Pristojbine	
		K	h			K	h			K	h
-- K	150 K	—	10	-- K	— 40	—	14	— K	20 K	—	14
150	300	—	20	40	80	—	26	20	40	—	26
300	600	—	40	80	120	—	38	40	60	—	38
600	900	—	60	120	200	—	64	60	100	—	64
900	1200	—	80	200	400	1	26	100	200	1	26
1200	1500	1	—	400	600	1	88	200	300	1	88
1500	1800	1	20	600	800	2	50	300	400	2	50
1800	2100	1	40	800	1600	5	—	400	800	5	—
2100	2400	1	60	1600	2400	7	50	800	1200	7	50
2400	2700	1	80	2400	3200	10	—	1200	1600	10	—
2700	3000	2	—	3200	4000	12	50	1600	2000	12	50
3000	6000	4	—	4000	4800	15	—	2000	2400	15	—
6000	9000	6	—	4800	6400	20	—	2400	3200	20	—
9000	12000	8	—	6400	8000	25	—	3200	4000	25	—
12000	15000	10	—	8000	9600	30	—	4000	4800	30	—
15000	18000	12	—	9600	11200	35	—	4800	5600	35	—
18000	21000	14	—	11200	12800	40	—	5600	6400	40	—
21000	24000	16	—	12800	14400	45	—	6400	7200	45	—
24000	27000	18	—	14400	16000	50	—	7200	8000	50	—

in tako dalje za vsakih 3000 K za 2 K več.

Čez 16000 K za vsakih 800 K več 2 K 50 h.

Za vsakih 400 K čez 8000 K za K 50 h več.

Trgovski računi in potrdila so do 20 K prosti koleka; od 20 K do 100 K se plača 2 h, čez 100 K pa 10 h koleka.

U s e b i n a .

Koledar:

	Stran
Leto 1911	5
Deželni patroni	5
Cesarska rodbina	6
Avstro-ogrskde deželne barve	7
Vladarji v Evropi	7
Kalendarij	8
Pripovedni in poučni del:	
Naprej — 1911!	33
Mati	34
Veroizpovedbe na svetu	37
Narodnosti v Evropi	38
Armada in mornarica raznih držav	38
Iz kmetskih bojov	38
Ali se izplača kupovanje umet. gnojil	40
Izseljevanje	43
Zemlja in voda	44
Ozimna žita in spomladanska vlaka	44
Mežnar Miha v otročji postelji	45
Prebivalstvo sveta	47
Ali naj travnike gnojimo	47
Čapin	50
Česa je treba k razvitku čebelne družine	55
Prva pomoč pri nesrečah	56

Moj plug	59
Žetev in pridelki na svetu	59
Stanovi na Avstro-Ogrskem	59
Avstro-ogrsko vojaštvo	60
Kaj je kolera	60
Priča	62
Plemenito srce	64
Na kaj mora gledati kmetovalec, ki hoče kupiti konja	69
Birič	71
Bojna pesen	74
Jura je šel med narodnjake	74
Par resnic	79
Mesto in dežela	84
Bojkot	87
Šiameški krompir	90
Živela nemška šola	91
Mladinska organizacija	93
Male vesti	94
Smešnice	96
Kuga na parkljih in gobcih pri gov. živ.	98
Sejmi na Štajerskem in Koroškem	100
Poštnine, brzjavni in koleki	104

Stran

Moderna spodnja krila za dame

Le K 270.

v solidni izvršbi po najnižjih tovarniških cenah. Št. 149. Lepo praktično spodnje krilo iz izbornega najtrpežnejšega perilnega blaga z barvastimi črtami, z visoko volano, se jako dobro pere 90 cm dolgo K 270. Spodnja krila iz barhenta, flanela, perilnega blaga, kretona, klota, listra in šifona z vezenimi okraski v najbogatejši izbiri in v različnih cenah v zalogi. Nikak riziko! Zamenja dovoljena ali se pa vrne denar. Pošilja proti povzetju ali poprejšnjemu plačilu c. in kr. dvorni založnik

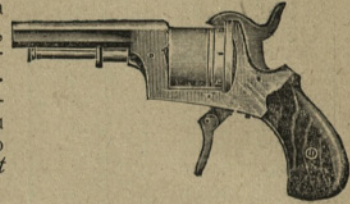
HANNS KONRAD,

razpošiljalna tvrdka v Brüxu št. 227 (Češko).

Glavni katalog z več nego 3000 slikami se na željo pošlje vsakomur zastonj in poštine prosto.

Revolver za kolesarje.

Štev. 112 (Randfeuersystem), zelo priljubljeni model, za 6 strelcov, svitlo poliran, držalo iz orehovega lesa, „abzug“ se potisne nazaj, 12 cm dolg K 8—, *Revolver-patrone (Randfeuer)* št. 500 p. 100 k. K 3'15. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj! Največja izbira vseh vrst orodja v mojem glavnem ceniku z nad 3000 podobami, katerega pošljem na zahtevo vsakomur zastonj in franko. C. in kr. dvorni liferant

Hanns Konrad, razp. hiša, Brüx št. 227, Češko.

Ura-kukavica K 8'50.

Štev. 4453. Lepo zrez. šild, zgoraj ptič, številke in kazalci iz kosti, kliče na uro in na pol ure, 32 cm. visoka, kompletna, dva zlato broncirana oteža (smrečje), natanko regulirana, la „Schotten“-kolesje, samo K 8'50. Št. 4413. Osem dni idoča kuhinjska okrogla ura la kval., plehnato ohišje, 31 cm skozi sredo, K 6'50. Št. 4404 ista, 16 cm skozi sredo K 3—. Za vsako uro 3 leta pismene garancije. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj. Pošlje se po povzetju ali naprej-plačilu prva fabrika ur v Brüxu

Hanns Konrad, c. in kr. dvorni liferant Brüx št. 227 Češko.

Bogato ilustr. glavni katalog z nad 3000 podobami na zahtevo zastonj in franko.

Gosle za šolarje in koncert.

Le najboljše izdelki v breznapačni izpeljavi.

Gosle za šolarje brez loka K 4'80, 5'50, 6'—, 7'60, 8'60, 11'—, 12'50. Koncertne gosle po K 14'—, 17'—, 20'50 in 24'—. Gosle za oršester močno glasne, po K 28'—, 32'—, 40'—. Lok za gosle po K —'80, 1'—, 1'40, 1'80, 2'—, 2'40, 3'80 in naprej. Etui za gosle K 3'50, 4'50, 5'40, 6'50, 7'—, 9'50, 10'50. Citre, harmonike, orglice, okarine, klarinete, instrumente za trobete, gramafone itd. v najbogatejši izbiri. Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj! Pošlje po povzetju ali naprej-plačilu c. in kr. dvorni liferant

Hanns Konrad

Brüx št. 227 (Češko).

Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo zastonj in franko.

Čitatelji tega koledarja so pametni

dovolj, da se ne pustijo z napačnimi svarili, grožnjami in mnogimi besedami preslepiti; oni vedo že iz izkušnje, kaj je pravo in dobro. Ni torej čudno, da občinstvo prava domača sredstva dvornega apotekarja E. V. Feller v Stubici št. 574 (Hrvatsko) tako ljubi. Zato najdemo ta dobra sredstva proti raznim boleznim skoraj v vsaki hiši in po celem svetu razširjena in velikanske naročbe teh res pristnih preparatov dovolijo tako nizko ceno, se prav naslovi na dvorn. apot. **E. V. FELLER, Stubica št. 574** (Hrvatsko).

BALZAM

da n. pr. pravi 1 tucat **2 K**
in ne **5 K** košta. Za **5 K**
dobi se franko **2** tucata, ako

Prva in največja fabrika strun in godbenih instrumentov

Eduard Heidegger

Linz a. D., Landstrasse 42

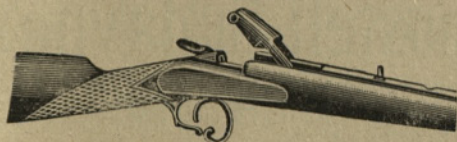
priporoča

svoje priznano najboljših **citre** vseh vrst in obče znane, doma narejene z vsakim številom strun, štimane in cene. Kitare, mandoline, violine, viole, celo, kontrabase, instrumente za trobiti iz lesa in kovine, bobne, činelne, mehanične godbe, ki same igrajo in se vrtijo, gramofone in fonografe, ustne in ročne harmonike. Fabrikacija vseh ovitih strun. Največja zaloga najboljših strun iz črev. Poprave vseh instrumentov pod garancijo najboljših izpeljave se prevzamejo.

Ceniki zastoj in franko.

Odlikovano na 37 razstavah.

Kupujte vedno pri strokovnjaku in izdelovalcu!

letno garancijo en mesec na poizkus. -- Zaupljivim osebam komodne plačilne pogoje. Ceniki zastoj in franko.

Orožje vseh vrst, kakor Hammerless-puške, trojke, Lancaster- in flobert-puške, revolverji itd. 5 let garancije na vse strelno orožje. -- Svetovnoznana kolesa znamka „Bohema“ s 6 letno garancijo, 4 tedne na poizkušnjo in v pogled. Izvrstne šivalne stroje pod 10

F. Dušek, fabrika za puške, kolesa in šivalne stroje,

Počno št. 562 na drž. žel. (Češko.)

Namesto 40 K
zdaj samo 6 K

„Gemsbartu“

podobni „hiršbart“, novi, zelo lepi, 16 cm dolgost las, z lepim okvirjem iz starega srebra in Hubertuskrižem, skupaj le 6 K. Lasi in rajf pod garancijo naravno pristni.

Samo 4 K

Hiršbart

garantirano pravi od plemenitega jelena z lepim rajfom, 14 cm dolg, okvirje iz starega srebra, nadalje hiršgrandl skupaj

samo K 4.—

Redki priložnosti nakup! Pošlje po povzetju

Fenichel, Gemsbartbinder, Dunaj, IX., Altmüttergasse 3/d.

Mnogo priznanjevalnih pisem!

!! Dokazano najboljše uspehe !!

in velika korist!

doseže se

==== v živinoreji ====

z mojimi preparati:

Vaccin za krave	} varujejo pred boleznijo, podvojijo pridelek odnosno zmožnost za delo živine.
Equin „ konje	
Siulin „ svinje	
Ovin „ perutnino	

 Cena - ednako: 1 doza 60 vinarjev.

Konjski fluid, posebno močan 1 steklenica K 2.20.

Sredstvo proti koliki „Flatulol“, pomaga zanesljivo, 1 steklenica K 2.—.

Za pse: **Pausol**, tekoče milo proti ekcemu, 1 steklenica K 2.—.

Pasje pilule proti „štaupi“, 1 škatlja K 1.—.

Zahtevajte cenik!

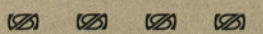
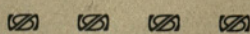
Apoteka in kem. delavnica

Mr. T. Paraskovich

Gutenstein N. Ö. št. 36.

Ceno perje za postelj in davne!

1 kila sivo, šlisano K 2.—, pol belo K 2.80, belo K 4.—, prima mehko kot davne K 6.—, najfinejši srebrenobel šlajs K 8.—, nešlisano belo flavmasto K 4.40, prima K 5.20, veleprima K 6.—, sivo prima K 3.60, poldavne K 4.50, davne sive K 6.—, veleprima K 7.—, belo K 10.—, najfinejši prsni flavm K 12.—, od 5 kil naprej franko.

 Gotove postelje

iz prima, tesno-nitnega rdečega, plavega, rumenega ali belega inlet-štofa (Nanking), 1 tuhna 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 blazinoma za glavo, ki sta 80 cm dolgi, 58 cm široki, dovolj napolnjeni z novim čiščenim, flavmastim, trajnim sivim perjem K 16.—; pol-davne K 20.—; davne K 24.—; tuhna sama K 12.—, K 14.—, K 16.—; blazina za glavo K 3.—, 3.50, 4.—; dvojne postelje: 1 tuhna, 180 cm dolga, 140 cm široka K 15.—, 18.—, 20.—; 1 blazina za glavo 90 cm dolga, 70 cm široka K 4.50, 5.—, 5.50; spodnja tuhna iz prima rdečo-plavo pisanega posteljnega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka K 13.—, K 15.—.

Zavoj zastonj od 10 K naprej franko.

Blago za postelje od 15 kron naprej franko, zavoj zastonj. 1 flanelna odevja cirka 190×140 cm velika, karirana K 2.90, rožnata K 3.60. 1 tigrova odevja cirka 200×125 cm velika K 2.40. 1 odevja za postelj s franžami, se da prati, cirka 200×150 cm velika, bela K 2.80, K 3.25, farbana K 2.50, K 3.05, K 3.30; 1 rjuha nešita platno cirka 200×140 cm velika, gladka ali z barvanim robom K 2.20, K 2.40; 1 rjuha iz flanela, barvana K 2.10, 1 štrosak iz pisane jute, šivan, okroglo 190×112 cm velik, K 2.25, K 2.80, nadalje štepodeje vseh velikosti in vrst. Pokrivala za postelje, inlete, gotovo šivano vseh vrst glasom cenika.

Matrace 3 delne iz prima cvilha, vsak del 95 cm širok, 65 cm dolg, vsi 3 deli za 1 postelj po K 18.—, 20.—, 22.50, franko Vaše železniške postaje, za katero naznanilo prosim, pošljem po povzetju.

Prva razpošiljevalna trgovina posteljnega blaga v Böhmerwaldu

==== MAX BERGER ====

Deschenitz šte. 205, (Böhmerwald).

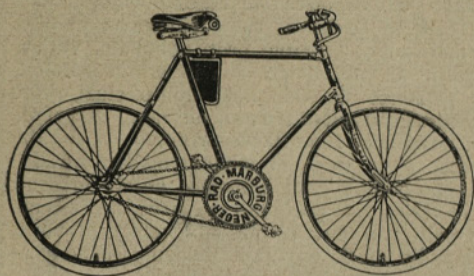
Kar ne dopade se izmenja ali pa denar nazaj. — Izvrstni cenik povsod zastonj in franko.

I. Mariborska fabrika šivalnih strojev koles in
motornih koles

Franz Neger

==== **Burggasse 29.** ====

Oblast. konces. električna centrala za razsvetljavo in prena-
šanje moči.

Negerjeva kolesa

s freilaufom; avtomatični
„Rücktritt“, notran. bremsa.

Popravki

tudi tujih fabrikatov se izvršijo
strokovnjaško in po ceni.

Edina prodaja

svetovno
znanih

Pfaff'ovih šivalnih strojev

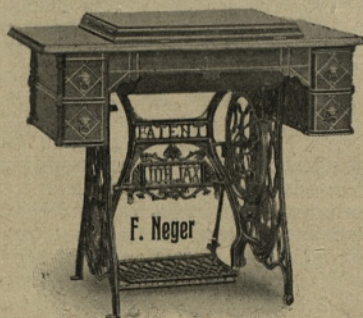
ter vseh drugih zistemov.

Nadomestni deli

šivalnih strojev ter koles, zračni
šlauhi, manteljni, olje šivanke itd.

Ladanje

elektro- in bencin-avtomobilov,
motornih koles in
akumulatorjev se izvrši
vsak čas.

Zaloga bencina in olja za automobile.

Zaloga akumulatorskih baterij, žarnic in vseh električnih predmetov za razsvetljavo.

Zaniklanje vseh predmetov po najnižjih cenah.

==== **Cenik zastonj in franko.** ====

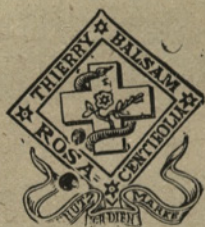
Lekarnar A. Thierry-jev balzam postavno zavarovan

je pristen samo, ako je steklenica opremljena z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Vsako ponarejanje in razprodaja drugih balzamov znamenko, katere lahko moti, se bo postavnim potom zasledovalo in kaznovalo. Ta balzam služi zunaj in znotraj. On je: 1. **Nedosegljivo zdravilno sredstvo proti vsem pljučnim in prsnim boleznim, olajša katar in ustavi izpljuvanje, odvrne boleštni kašelj in enake zastarele bolezni.** 2. Posebno dobro uspeva pri vnetju vrata, hripavosti itd. 3. Odstrani mrzlico. 4. Ozdravi vse bolezni jeter, želodca in črev, posebno želodčni krč, koliko in trganje v trupu. 5. Odstrani bolečine in ozdravi zlato žilč. 6. Čisti ledvice, odzame hiphondrijo in melanholijo, ojači tek in prebavo, razredčuje slez in čisti kri. 7. Je posebno dobro sredstvo proti zobobolu, votlim zobem, gnilobi v ustih, odstrani riganje in neprijeten duh iz ust in želodca. 8. Odpravi črve, trakuljo in utešuje padavico. 9. Od zunaj dobro služi proti ranam, progam, šenu, kraslam, **opeklinam, zmrzlim udom**, odzame glavobol, šumenje, trganje, ušesno bol itd. Več pove navodilo. 10. Je sredstvo, ki se rabi zunaj in znotraj in brezdvomno pomaga, ni drago in ne škoduje nikdar, zaradi tega naj bi se rabilo v vsaki družini, posebno ob času influence, kolere in drugih nalezljivih boleznih. — Paziti je treba na postavno zavarovano zeleno znamko z nuno. 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali pa ena velika posebna steklenica stane K 5.—. Manj kot 12 malih ali 6 podvojnih steklenic se ne razpošilja. Pošilja se samo proti predplačilu ali povzetju.

Lekarna Adolf Thierry „Pri angelu varihu“ v Pregradi pri Rogatcu.

Schutzengel-Apotheke

Moč in uspeh pristnega centifolijskega mazila.

Stem mazilom se je ozdravilo 14 let obstoječo bramorko (Beinfraß), katero se je smatralo kot neozdravljivo, v novejšem času celo 22 let trajajočo, raku podobno bol.

Zabrani in odpravi zastrupljenje krvi in se po rabi tega mazila boleče operacije in amputacije nepotrebne.

— **Pristno centifolijsko mazilo**, ki posebno močno vleče, je sredstvo, ki je trpečemu ljudstvu že pri najzastarejših poškodbah z najboljšim uspehom pomagalo in obstoji iz soka rdeče rože „rosa centifolia“, katere zdravilnica moč je obče znana. **Pristno centifolijsko mazilo** se rabi: proti boleznim prs porodnic, šenu, vsakovrstnim zastarelim poškodbam, odprtih, obribanim in oteklim nogam, vsakovrstnim ranam, bramorki, opeklinam in ozeblinam, prsnemu črvu, oteklini nohtov, mehurjem, oteklini vratu, žuljem in otiskom vsake vrste, raku, preležanju bolnikov, zaušesnim in drugim ranam otrok itd. — Naroči se v lekarni „Pri angelu varihu“ Adolfa Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu, Avstrija. Razpošilja se najmanj po dva lončka po 3 K 60 vin. proti predplačilu ali poštenem povzetju.

Hematin-krogljice so najzanesljivejše sredstvo proti bledici in malokrvnosti in tem sledečim boleznim. Učinkujejo

redilno in pospešujejo rast krvi. Kakor hitro se opazi pri komu zmanjše slabe krvi in bledice, kateri sledi utrujenost, slabost živcev, srčno utripanje, težko dihanje, motenje prebave, želodčni krč, omotica, neznosni glavobol itd., naj se takoj naročijo **Hematin-krogljice**, katere so zanesljivo sredstvo proti bledici in malokrvnosti.

Hematin-krogljice se napravijo sveže na vsako naročilo v **lekarni Adolfa Thierry „Pri angelu varihu“ v Pregradi pri Rogatcu**. Škatla stane 4 krone. Vsaka škatla mora imeti lastnoročen podpis izdelovalca.

Pristno angleško mazilo za varstvo kože

1. brez vseh škodljivih in prepovedanih snovi, učinkuje ugodno in gotovo proti vsaki bolezni kože. Odstranja mozole, pege na licu, bradavice, hraste in druge izrastke na licu in rokah gladko in nežno in podeli obrazu pri neprestani uporabi mladostno nežnost. Vsak večer prej ko se gre spat, naj se namaže obraz ali tisti del trupla, kateri se hoče, da se

pomladi ali da nežen postane, na roke naj se natakne rokavice in tako naj se pusti čez noč sredstvo učinkovati. Zjutraj naj se z mrzlo vodo in nevtralnimi milom (najbolje je moje boraksovo milo) zmiije. Vsak lonček mora imeti na pokrovu ponatisnjeno: **Lekarna „Pri angelu varihu“ A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.** 1 lonček pristnega angleškega mazila za varstvo kože in boraksovo milo velja 4 krone.

Zagorjanski prsni sirup

je lahko užitno sredstvo za odrasčene in otroke vsake starosti. Učinkuje utešljivo proti kašlju, davici, prsnem in pljučnem kataru, zasliženju, boleznem pljuvanju, bolečinam v prsih itd. — 1 steklenica stane 3 K 30 vin. in mora imeti kovinski zaklep z imenom Thierry. — Naroči se pri **A. Thierry-ju, lekarnarju „Pri angelu varihu“ v Pregradi pri Rogatcu.**

Vsi preparati se dobijo pristno pri A. Thierry-ju lekarnarju „Pri angelu varihu“ v Pregradi pri Rogatcu.

Pristne angleške kaskara-sagrada kričistilne kroglice.

Zavitek s 6 skatlami stane 4 krone. Manj kot en zavitek se ne razpošilja. — Priporočajo se za pospeševanje krvotoka brez škodljivih nasledkov. — Naslov:

ADOLF THIERRY, lekarna „Pri angelu varihu“ v Pregradi pri Rogatcu.

Digestiv

pristni angleški prašek za jed in prebavo lekarnarja Adolf Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu

je neprekosljivo domače sredstvo, učinkuje in pospešuje prebavo in tek, krepča želodec, čisti kri in zabrant napredovanje bolezni prebavil. Priporoča se posebno po užitku preobilne, mastne hrane in pijače. Čisti kri in zabranjuje početek in napredovanje bolezni prebavil. Četrť ure po zaužitku hrane se vzame eno ali dve majhni žlici tega praška na vodi ali vinu in se izpije na vrh pol kozarca vode ali vina. — Škatla stane 3 krone. — Naslov:

A. THIERRY, lekarnar „Pri angelu varihu“ v Pregradi pri Rogatcu.

Apotekarja Thierry-balzam in Centifolien-mazilo itd. so splošno kot najboljša domača sredstva priznana in razširjena, tako da ne potrebujejo nobenega nadaljnega priporočila.

Izkušeno zanesljive ure

z reelno 3 letno pismeno garancijo.

Število 4010 nikelj-rementoar-ura »Fantasie«, solidno ohišje z dobrim, izvrstno reguliranim, v kamenjih tekočim, zaniklanim kolesjem K 7·50.

Število 4138. Ista v pravem srebrnem ohišju z pozlačenim, v kamenjih tekočim kolesjem (Brückenwerk) K 12.—.

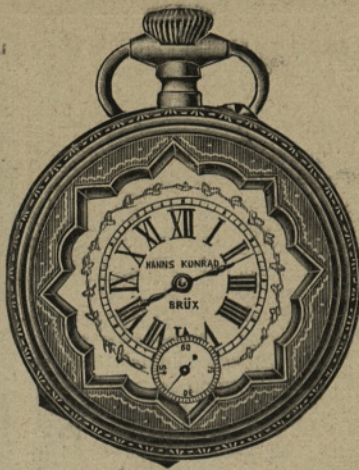
Število 4139 z notranjim srebrnim manteljnomo K 13·50.

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Pošlje po povzetju *prva fabrika ur*

Hanns Konrad c. in kr. dvorni liferant
Brüx šte. 227 (Česko).

Glavni katalog z nad 3000 podobami na zahtevo zastonj in franko.

5 kron

košta moja prava švicarska zistem Roskopf-pat.-anker-rementoar-ura št. 4060 z masivnim, solidnim, anti-magnetičnim anker-kolesjem, prava cifernica iz emajla, (ni papir), nikelnasto pravo ohišje z varstveno plombo, šarnir-pokrovom čez kolesje, gre 36 ur (ni 12 urna ura), okinčani in pozlačeni kazalci, natanko regulirana, 3 letni garancijski list, en kos K 5.—; št. 4062 s sekundnim kazalcem K 6.—; št. 4098 v pravem srebrnem ohišju brez sekundnega kazalca K 11.—; 3 kosi K 31.—; št. 4101 s sek. kazalcem K 13·50; št. 4079 ista v jeklenem ohišju K 6·80.

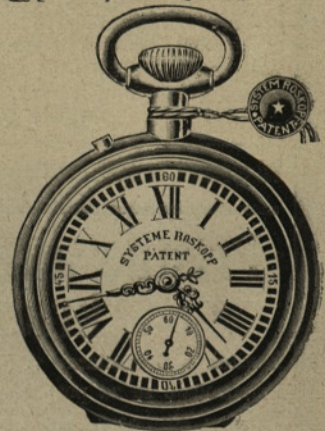
Najbogatejša izbira vseh vrst ur v mojem glavnem ceniku. *Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.* Pošlje po povzetju ali naprej-plačilu

prva fabrika ur

HANNES KONRAD, c. in kr. dvorni liferant Brüx 227 (Česko).

Glavni cenik z nad 3000 podobami za zahtevo gratis in franko.

3 leta pismene garancije.

Neobhodno potrebna je moja

svetovno znana brivska garnitura šte. 8730

v lepo politirani leseni škrinjci, 20 cm dolgi, 16 cm široki, se da zakleniti, zrcalo za briti, ki se da prestaviti, obsega vse potrebščine za briti: 1. Britev iz la Solinger srebrnega jekla, fino votlo brušena, primerna za vsako brado in gotova za rabo. 2. Dobri jermen za brusiti. 3. Doza mase za brusiti. 4. Doza antisept. mila za briti. 5. Zaniklani piskrček za briti. 6. Čepič, zaniklani držaj in košta kompletno *prima kvaliteta*

samo K 5.— samo.

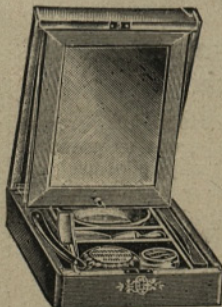
Ista garnitura, ali britev z varstveno uredbo za nevajene (ranjenje izključeno) z navodilom K 5·60. — Najboljša mašina za lase striči la kval. K 5·80. — II. kval. z odprtim peresom K 4·50.

Garancija: Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Pošlje po povzetju ali naprej-plačilu *c. in kr. dvorni liferant*

Hanns Konrad rozp. hiša Brüx 227 (Česko).

Na zahtevo glavni cenik z nad 3000 podobami zastonj in franko.

Slatine zdravilnega zavoda Radince

ki se razpošiljajo, so:

„Radinska zdravilna slatina“

(„Radeiner Heilquelle“)

najmočnejša vseh natron-lition-slatin, podobna znani Bilinski slatini, katero pa s svojo vsebino prekaša.

Radinska Jurjeva slatina

(„Georgsquelle“),

srednjo močna kislá voda v karakterju Preblau-ske slatine.

Radinska „Gisela-slatina“

(„Giselaquelle“),

voda, ki ima mnogo proste oglene kisline, ki je pa glede vsebine soli lahka, podobna „Gießhübler-slatini“.

Zdravilišče Radince

poštna, brzójavna in železniška postaja Radinska kopelj (Bad Radein).

 Pitno in kopeljno zdravljenje.

Sezija od 1. junija do 15. septembra.

Zlate besede

za staro in mlado,

ki jih je zbral za leto 1911 star praktik.

Ponatis prepovedan.

Upanje je goljuživka, vendar se mu človek rad podaja.

Velike skrbi povzročajo protinske, revmatične boli, trganje v udih, bodljaje, trganje v ledjih, izpahnenje, influenza in vsake vrste bol v glavi, v vratu in križu. Od vseh strani se nam hvali kot zdravilo Fellerjev blagodišeči rastlinski esenčni fluid s znamko „Elsa-Fluid“ ki je postal tako sloveč in se dobi pristen le pri E. V. Fellerju, dvornem lekar-narju v Stubici št. 574 (Hrvatska). 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 5 kron franko, 24 malih ali 12 dvojnih steklenic 8 kron 60 vin.

Varuje naj se pa pred oblastveno ne dovoljenimi balzami in balzami stolistic ter pazi na ime „Feller“, da se dobi pristne preparate.

Zgodaj k počitku, zgodaj po konci podaljša življenje. Vesele srce, zdrava kri več je vredno kot mnogo denarja in blaga.

Često nas vprašajo za dobro zdravilo zoper kašelj, hripavost, nahod, zasliženje, bolečine v vratu in v prsih. Splošno se hvali: Vnanja in notranja raba po navodilu priloženem vsaki steklenici Fellerjevega pristnega fluida s znamko „Elsa-Fluid“ (12 malih ali 6 dvojnih steklenic franko 5 kron, 36 malih ali 18 dvojnih steklenic 12 kron 40 vin. franko), dalje pristnega zagorskega sirupa zoper kašelj in za prsi. 2 steklenici 5 kron franko in prsni čaj porcija 1 krono. Dobiva se pristen od E. V. Fellerja, Stubica št. 574 (Hrvatska).

Bolj ko si človek olajša življenje v mladosti, težje mu je ono dostikrat v starosti.

Želodec je že mnogim ljudem zagrenil življenje, če ni bil zdrav. Zoper bol v želodcu, breztečnost, malokrvnost, tiščanje v želodcu, grče, slabost, motive prebave, napenjanje, kislota odpehovanje, stud, kozljanje, zgago, zapeko, zaprtost vsi ljudje hvalijo sloveče Fellerjeve odvajalne rabarbarine kroglice s znamko „Elsa-kroglice“ 6 škatlic stane 4 krone, 12 škatlic 7 kron 60 vin. franko in ojačene švedske kapljice 3 velike steklenice 5 kron franko, pristne samo pri E. V. Fellerju, dvornemu lekar-narju, Stubica št. 574 (Hrvatska).

Ne samo solnca sij in dež z neba, tudi radost in žalost sta blagoslov od Boga.

Od mnogih strani nam hvalijo zares reelnega, preskušenelega gospoda Fellerja v Stubici št. 574 (Hrvatska), kjer stane 12 steklenic samo 2 K in jako velika steklenica 1 K 80 vin.

Ni dosti, da nisi storil krivo, dolžnost je tvoja pravo postopati.

Zanimivo pismo je bilo to, ki smo ga čitali baš o božiču od nekega Josipa Drexlerja iz Kanyanke. Pismo se je glasilo: Bil sem dolgo bolan, ko nekoč čitam o Fellerjevem fluidu s znamko „Elsa-Fluid“. Misliť sem si, naj poskusim še to zdravilo, in ni mi žal, kajti vzlic slabosti, umornosti, omotici in vsakojaki mrzlici sem kmalu ozdravel. Naduha, utripanje srca, nervoznost so pri meni popolnoma nehali, tudi ne kašljam več. Moji znanci me začudeni vprašajo, kje sem našel to pomoč, jaz sem odgovarjal vsakemu, da me je popolnoma ozdravil Fellerjev fluid s znamko „Elsa-Fluid“, ki se dobi pristen le pri E. V. Fellerju v Stubici,

št. 574 (Hrvatska). Moj sosed Kajetan Huber zopet hvali razkuževalni, očiščujoči, zdravilni, hladilni učinek Fellerjevega fluida s znamko „Elsa-Fluid“ pri ranah, zmečkaninah, uljesih, izpuščajih, žlezah in se čudi, kako hitro isti vročino vun potegne in bolečine prežene. Fran Mayr, strojnik v Mihalkovitzu, Avstr. Šlezko, je leta in leta bolehal na slabosti oči, živčnih, kitnih in mišičnih bolečinah; njegov sin Josip je venomer tožil kako ga zobje bole, tudi ta dva sta naročila Fellerjev fluid s znamko „Elsa-Fluid“ 48 malih steklenic za 16 kron franko in po preteku nekaj časa sta bila ozdravljena svojih bolečin. Mi torej lahko vsakomur Fellerjev fluid s znamko „Elsa-Fluid“ najtopleje priporočamo, samo se je čuvati ponareditev in nasloviti naročila na E. V. Fellerja v Stubici št. 574 (Hrvatska).

Navadi se na lastnih nogah stati, z lastnimi očmi videti, lastne misli v glavi imeti, lastno mnenje povedati.

Zoper škrofelne, malokrvnost in izpuščaje naj se rabi pristna Fellerjevo ribje olje, 2 steklenici 5 kron franko. Istočasno se rabi življenska esenca, od katere se dobi 12 steklenic za 3 krone, 24 steklenic za 5 kron, kar baje posebnō dobro vpliva.

Izbor dobrega domačega zdravila je čedalje bolj težak, ker se od vseh strani oglašajo vsi mogoči preparati. Kdor je Fellerjev „fluid“ in „kroglice“ poskušal samo enkrat, se ni še kesal, in da se ta zdravila razširjajo v najširjih slojih, izdana je ta odlična uredba, da ni treba plačati prav nobene poštnine, če se naroča direktno pri E. V. Fellerju, dvorni lekarnar v Stubici št. 574 (Hrvatska).

Upamo, da ti blagohotni nasveti v korist in hasek naših dragih čitateljev padejo na rodovitna tla in da se po njih ravnaajo ter hočemo to v prihodnjem letu znatno razširiti.

Zdaj želi najboljšega zdravja in srečno novo leto 1911

zvesti svetovalec.

Najboljši pemski vir za nakup !

Ceno perje za postelj in daune!

S. Benisch

1 kila sivega, dobrega, šlisane perja za postelj 2 K, boljsega 2.40 K, prima pol-belega 2.80 K, belega 4 K, belega flavmastea 5.10 K, 1 kila snežno belega, šlisane najfinejšega perje za gospōdo 6.40 K in 8 K, 1 kila belega, nešlisane, flavmastea perja (Rupf-federn) 4.80 K in 5.20 K, Kaiserrupf 5.80 K, 1 kilo sivega daunastea flava 6 K in 7 K, snežno-belega 10 K, najfinejši prsni flavn 12 K.

Ako se 5 kil odvzame franko.

Gotove, napolnjene postelje

proti povzetju od 12 K naprej franko.

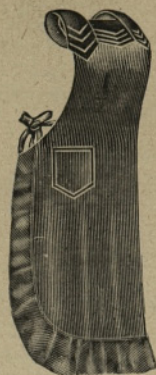
iz tesnonitnega rdečega, plavega, belega ali rumenega nankinga (Inlettstoff), 1 tuhent 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema blazinoma vsaka 80 cm dolga in 60 cm široka napolnjena z novim sivim zelo trajnim flavmstim perjem za postelj 16 K; pol-davne 20 K; davne 24 K; posamezne tuhente 10, 12, 14 in 16 K; posamezne blazine za glavo 3, 3.50 in 4 K; tuhente za dva 200 cm dolge, 140 cm široke 13, 14.70, 17.80 in 21 K; blazine za dva 90 cm dolge, 70 cm široke 4.50, 5.20, 5.70; spodnje tuhente iz lepo pisanega gradina za postelj, 180 cm dolga, 116 cm široke 12.80 K, 14.80. Otroške postelje, šted-deke, matrace po nizkih cenah razpošilja Zavoj zastonj. IZMENJAVA DOVOLJENA, ako se ne dopade, plačam svoto nazaj.

S. Benisch v Deschenitzu 642, Češko.

Bogato ilustrirani cenik se dobi zastonj na zahtevo.

Samo K 2·80.

Gospodinski-, puc- in reform-predpasniki

v najbogatejši izberi in solidni izpeljavi po najnižjih cenah. Štev. 195. Nežni, lepi reform-predpasnik, pisan, moderni muštri in barve, »Matrosenkragen« z volantom in bortami okrašeni, ca 120 cm dolg K 2·80. Reform-predpasniki elegantni K 3·20, 3·80, 4·20, 4·80, Klot-reform-predpasniki K 3·80, 4·20, 4·80, 6·50. Puc- in gospodinski predpasniki K —·90, 1·30, 1·90, 2·20, 3—, 3·80. **Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!**

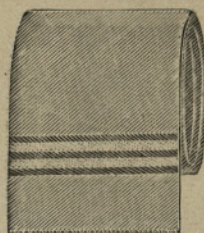
Pošlje po povzetju ali naprej-plačilu c. in kr. dvorni liferant

HANN S KONRAD, BRÜX 227 (Češko).

Glavni cenik z več kot 3000 podobami na zahtevo zastoj in franko.

Tiger-spalne odeje

v dobri, trajni kвал.

Št. 2051¹/₄. Okasion-tiger-flanelna odeja debela kвал., fond meliran, pisana bordura, 124×190 cm velika K 2·60. Štev. 2051¹/₂, ista 124×200 cm velika K 2·80. Št. 2050, zelo cena spalna odeja, drap-siva, pisana bordura, 175 cm dolga, 110 cm široka K 1·70. Št. 2050¹/₂. *Ista v boljši kakovosti, 190 cm dolga, 130 cm široka K 2·40. — Največja izbira v glavnem ceniku.*

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Pošlje proti povzetju ali naprej-plačilu c. in kr. dvorni liferant

Hann s Konrad, razp. hiša, Brūx, št. 227 (Češko).

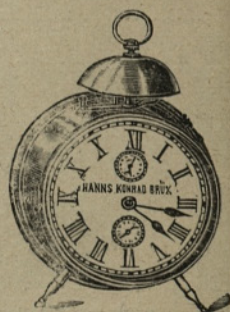
Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo zastoj in franko.

Konkurenčna budilnica K 2·90.

Št. 3946 po amerik. zistemu, gre v vsakem položaju, v izvrstni, dobri kвал., s 3 letno pismeno garancijo, da grè pravilno in dobro, K 2·90, 3 kosi 8 K. Štev. 3946¹/₂ s cifernico, ki sveti, kos 3·30 K, 3 kosi 9 K. **Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!** Pošlje po povzetju ali naprej-plačilu prva fabrika ur

HANN S KONRAD, c. in kr. dvorni liferant, BRÜX 227 (Češko).

Bogato ilustr. glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo vsakomur zastoj in franko.

Smirna imit. preproge za steno

Št. 2109¹/₂ v la kвал. na obeh straneh povsem ednake, v raznih desincih kakor: družina srn, švan, gnom, lev, srna, jelen, v lepih barvah, ca 100 cm široke, ca. 200 cm dolge, 1 kos samo K 5·60.

Št. 2098 iste z deseni, kakor: srna, jelen, lev, ležeči pes, ca 90 cm široke, ca 180 cm dolge, samo K 4·80. Najbogatejša izbira v garniturah za mizo in postelj, flanelne spalne odeje, štep-odeje itd. **Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!**

Pošlje proti povzetju ali naprej-plačilu c. in kr. dvorni liferant

● **HANN S KONRAD, razpoš. hiša, BRÜX št. 227, (Češko).** ●

Glavni cenik z nad 3000 podobami vsakomur zastoj in franko.

f. Antonitsch,

tovarna za puške, c. kr. dvorni liferant

==== **Borovlje** ====

na Koroškem

se priporoča

za dobavo imenitno izdelanih **lovskih pušk**, kakor: **flinte** z 1 in 2 cevmi z najvišjo možnostjo strela po vsaki ceni; **lovski štucni, repetirske puške, flinte** (Büchsfinten), **dvojne** (Doppelbüchsen), **trojne** (Drillinge) s petelinom ali brez njega (Hammerless); **inozemsko orožje, repetirne pištole, samokresi, flobert, vrtni tešini, zračne puške, pištole** ter vse

lovske potrebščine

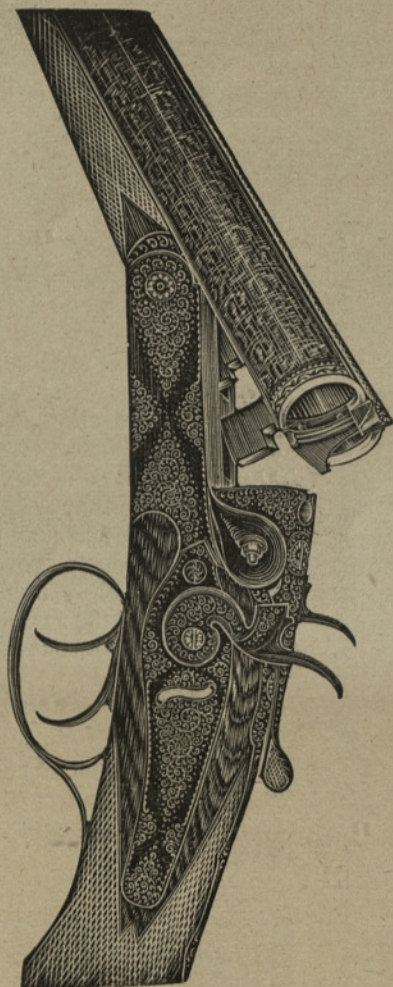
v najboljši kvaliteti in po najnižjih cenah.

Daljnoglede

za merjenje (Zielfernrohr) po fabriških cenah pri najcenejšem namontiranju.

Velika delavnica

za **reparature** za vsa tozadevna dela.

Cenik št. 30 zastoj in prosto.

Najugodnejši in najboljši nakup!

Če kašljate,

če ste hripavi, če se po noči potite, če ste zaslizeni, če težko dihate, če ste nahodni, če čutite bolečine

v prsih, če vas mučijo kataralične bolezni, potem je to znak, da ste se prehladili ali si nakopali influenco, vendar pa ima kašelj, zasliženje, hripavost, težko rohneče dihanje, kataralično obolenje, bolečine v prsih, breztečnost, nočni znoj itd. tudi lahko resnejši pomen, kajti iz teh hudih pojavov bolezni nastale so že mnoge težke bolezni. Priporoča se torej najbolje, malemu zlu priti v okom s tem, da se pravočasno vmes poseže. V to svrho se splošno hvali v angleški razstavi z zlato kolajno in počastno diplomo odlikovani, od mnogih zdravnikov priporočevani **Örkényev sirup**

iz lipovega medu.

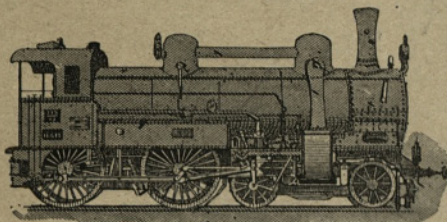
Nebroj zahvalnih pism potrjujejo blagodejni učinek tega izbornega zdravila. Steklenica za poskušnjo **Örkényevga sirupa iz lipovega medu** stane 3 K, velika steklenica 5 K. 3 steklenice se za 15 kron franko vpošljejo, in sicer proti povzetju. Edina glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

Hugo Örkény-jeva apoteka,

Budapest, Tököly-str. 28. odd. 180.

Edino zastopstvo in glavna zaloga za Avstro-Ogrsko

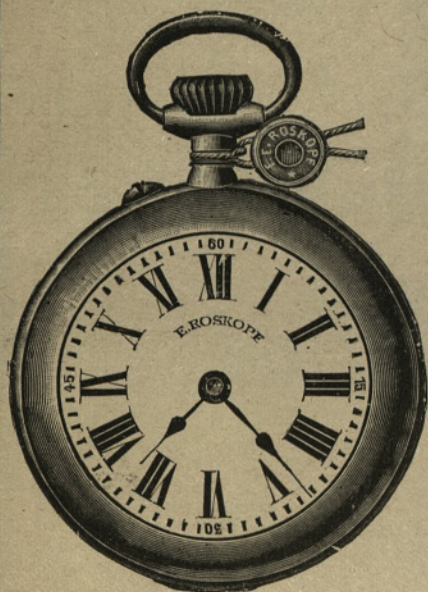
Original-železniška-Roskopf

kron 5.—

Garancija 3 leta. Po 14 dnevih poiskunje se lahko vsako uro proti polni svoti vrne, tedaj brez rizike, le lastno prepričanje.

Dobički teh ur.

Prava železniška Roskopf pravila se je pred kratkim časom posebno za železniško in štrapačslužbo z novo, izboljšano konstrukcijo, grè precizno, ima posebno močne ahse, lagre, teče vse vkamenjih. Ta ura grè 32 ur na pol minute natanko, naj leži, visi ali naj se jo nosi, ima patent na »Federüberziehung«, ohišje garantirano pravi nikelj z drugim mantelnom za prah, vse na šarnirjih, zaprè trdno i proti zraku. Po preiskušnji so te ure vsled nizke cene in vendar izvrstne kakovosti ofielno pri raznih železnicah vpel-

jali. Prosim, ne zamenjajte torej te ure z navadnimi, ki se jih pri naša v trgovino, temveč se raje brez rizike sami prepričajte.

== Veliki cenik na zahtevo brez troškov. ==

Največja zaloga

fabrike ur. Špecialist samo boljših ur

A. Kiffmann, Maribor

na Štajerskem št. 322.

Kdor hoče mного denarja prištediti,

kupi štofe za obleke, blago iz tuha, pralno, štofasto, štrikano in belo blago, žepne robce itd. šele tedaj, kadar je sprejel vzorce blaga. Kdor

zahteva vzorce blaga in cenike direktno od svetovne razpošiljevalne firme za tuhe in manufakturo

R. Miklauc v Ljubljani

dobi jih brez troškov in kupi, kar rabi, gotovo samo pri **Miklaucu**, kèr se postreže tukaj res dostojno in vestno, pri temu pa čudežno po ceni. — „Šund“-blaga v tej razpošiljevalni hiši sploh ni. **Miklauc** oddaja najboljše, kar eksistira v štofih za gospode in dame, v belem blagu itd. in to pre-senetljivo poceni, kèr hoče imeti le stalne, zadovoljne kupce.

Gospodje, žene --- --- in dekleta

dobijo tu lahko vse, kar se za obleko in za domačijo na perilu rabi, dobro in poceni ter resnično trajno. Zahtevajte vzorce blaga od

R. Miklauc v Ljubljani

in omenite na dopisnici, ako rabite vzorce štofov za gospode ali gospe, pralnih štofov, belega blaga itd. — Gotovo boste zelo zadovoljni!

Mi

smo zadovoljni

ker ne kašljamo, nismo hripavi, nahodni, ker nas ne muči nočni znoj, neduha, bol v prsi, bodljaji, odkar uporabljamo in vneticam protivni pristni zagorski prsni in kašljev sok (Syrupus pectoralis) 2 steklenici franko 5 kron. Pristen samo pri E. V. Fellerju v

Stubici, št. 574, (Hrvatska).

Obliž za kurja očesa

ki deluje hitro in brez bolečin 1 krono.
Klinček zoper migreno
za trdovratno glavobol 80 vinarjev.

ŽIVINO

zdravo vzdržati, je čisto največja skrb poljedelčeva, zato je pomnite, da morate imeti vedno doma sloveči Fellerjev živinski redilni prašek z znamko „Elsa“, zato ker odtod dobite ognjeviti konj, zdrave perutnine, tolstih prašičev. Vaše krave Vam daje toli dobro mleko in smetano, če pridodate vsakdajni krmni živali Fellerjev živinski redilni prašek s znamko „Elsa“. 5 pušic stane 5 kron franko.

Vi

ste nezadovoljni

če ste bolni. Ne zanemarjajte torej želodčne nadloge, motive prebave, grče, zapeko, napenjanje, mrzlično nervozno stanje, breztečnost itd. Vsakdor hvali

močno švedsko tinkturo (Tinktura svedica)

ki se imenuje tudi življenska esenca in balsam in ki vsled vzbudljivega, čistilnega, bol utešujočega in krepilnega učinka pride v okom mnogim boleznim. 3 jako velike steklenice franko 5 kron, 12 malih steklenic franko 3 krone. Dobiva se dva tucata (in ne samo tucat) pristnega balzama za 5 kron, a pisati je razločno E. V. FELLERJU, dvornemu lekarnarju v Stubici št. 574, Hrvatska.

Voščilo za mustače, 1 lonček 80 vin.

Vae tinkture, kapljice kakor n. pr. Hoffmannov cvet, kamilične kapljice, cimtova tinktura, melisni cvet, 1 tucat steklenic 2 kroni.

Rogaški

Tempel

vrelec. Dietetična namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenno snovi.

Styria

Zelo koncentriran medicinalen vrelec, priporočljiv pri kroničnem želodčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetrni trdnini, zlatici, snovolzmenških boleznih, katarih dihalnih organov.

Donati

Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem črevesnem kataru, obštipaciji, žilnih kamenih, tolstičici trganju, sladkovni bolezni.

**Najmočnejši
prirodni vrelec magnezijoglauberske soli.**

Zastopstvo in glavna zaloga za Štajersko

Ludwig Appl, Gradec,

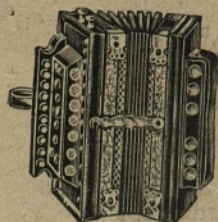
„Landhaus,“ Schmiedgasse.

Dobre harmonike K 4·80

50.000 kosov prodanih.

Brez colninskih izdatkov! Garancija!

Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!

- Št. 300³/₄: 10 tast, 2 registra, 23 glasov, vel. 24×12 cm K 4·80.
 Št. 657¹/₄: 10 tast, 1 register, 28 glasov, vel. 30×15 cm „ 5·20
 Št. 656³/₄: 10 tast, 2 registra, 28 glasov, vel. 30×15 cm „ 5·40
 Št. 305³/₄: 10 tast, 2 registra, 50 glasov, vel. 24×12 cm „ 6·20
 Št. 663¹/₄: 10 tast, 2 registra, 50 glasov, vel. 31×15 cm „ 8—

Šola za samouk k vsaki harmoniki zastoj. Pošlje po povzetju ali naprej-plačilu

Hanns Konrad, velezaloga glasbil Brüx 227 (Češko).

Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo vsakomur zastoj in franko.

Cena dobra denarnica.

Št. 7202 zložena iz enega kosa močnega usnja, 4 predali, predal za biljete, 3 ključavnice, 9 cm dolga, 6 cm široka K 1·20. Boljše denarnice po K 1·80, 2—, 2·50, in naprej v zalogi.

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj!

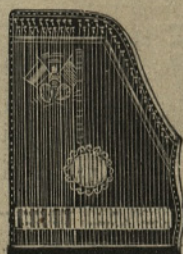
Pošlje proti naprej-plačilu (20 h več za poštino) ali povzetju c. in kr. dvorni liferant

Hanns Konrad, razp. hiša, Brüx št. 227 (Češko).

Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo zastoj in franko.

Ni treba glasbenega znanja!!!

Št. 32. „Columbia kitare-citre“ vsakdo igra lahko takoj brez poduka velika 49×35 cm, 41 strun, 5 akordnih skupin, z 12 podloženim polam not, z šolo in vsem kar treba K 11— . Št. 33, iste z 6 akord. skupinami, 49 strun 55×42 cm vel. kompl. K 13·50. **Mandoline-kitare-citre** natanko kot št. 32, ali 62 strun, K 12·50. Pole not per kos 15 h, 6 kosov 80 h, 12 kosov K 1·50. **Akordne citre** vsake kval. per kos K 3·50, 4—, 6—, 7·50, 9— in naprej.

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Pošlje po povzetju c. in kr. dvorni liferant

Hanns Konrad razp. hiša glasbil, Brüx 227 (Češko).

Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo vsakomur zastoj in franko.

Prima orodje za žagico (Laubsäge.)

Izdelovanje del s to žago je podučno in lepo opravilo za mlade in stare v prostih urah.

Štev. 9307. Prima-orodje žagice na močnem kartonu, 7 kosov orodja in predlogo, kompletno K 3—.

Štev. 9308. Isto, 10 prima orodje in predlogo K 5—.

Štev. 9310. Ia. **žagična garnitura** v škrinjici iz smrekovega lesa s pokrovom za porivati, Ia orodje K 7·20.

Največja izbira vsega tega orodja v glavnem ceniku.

Brez rizike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Pošlje po povzetju c. in kr. dvorni liferant

Hanns Konrad, razp. hiša Brüx 227 (Češka).

Glavni cenik z nad 3000 podobami na zahtevo zastoj in franko.

Dobro postrežbo

podeli se onim, ki trpijo na gihtičnih in revmatičnih bolečinah, bodanju v strani, trganju v udih, neznosnih bolečinah v hrbtu in križu, ako se jim tako sredstvo priporoča, ki je doseglo največje in najboljše uspehe. Tako sredstvo je :

se imenuje, ako se onim, ki trpijo na gihtičnih in revmatičnih bolečinah, tako sredstvo priporoča, ki je edino za zdravljenje teh bolečin namenjeno. Takšno specifično posebno, izkušeno in pohvaljeno sredstvo je :

pravi
Kriegnerjev

REPARATOR.

(Spiritus petrae camphoratus)

Drgnenje s Kriegnerjevim Reparatorem ima že v par dneh najboljši uspeh. V vseh slučajih, kjer se priporoča Franz-žganje, napravi Kriegnerjev Reparatorem mnogo boljšo službo. Tisoči najiskrenejših zahvalnih pism hvalijo to sredstvo za zaupljivo.

Njegov sigurni vpliv se povsod hvali. Tudi v bolnici sv. Roka je Kriegnerjev Reparatorem v 136 slučajih boleznih 129 ozdravil, kar potrjuje pisni atesti. Ednakih uspehov ne more nobeno drugo sredstvo pokazati. Kriegnerjev Reparatorem vpliva izobno tudi proti zmrznjenim nogam, prstom, rokam, nosu itd.

Cena male steklenice 1 K, velike steklenice 2 K. — Po pošti franko 5 malih steklenic 5 K ali 3 velike steklenice 6 kron. Ker je mnogo ponaredb, naroči naj se naravnost pri izdelovalcu :

Kriegnerjeva apoteka

Budapest
Museum-Ring 18.

Poštna razpošiljatev vsak dan proti povzetju ali naprej-plačilu svote.

Firma Mich. Trummer,

valjni mlin, Prentlhof-Radgona (Prentmlin)

kupuje vedno

po najvišji dnevni ceni. Tudi se vse vrste žitja na ta način izmenja, da se na množino žitja odpadajoči produkt moke takoj kot retur-vožnja naloži in seboj vzame. Denarja za moko (Mehlgeld) ni treba plačati, temveč vzame se le splošno vpeljana mitnina (Maut). Vedno **bogato skladišče** vseh vrst

moke in krmilnih sredstev

pri vsakem letnem času nam daje zmožnost, da zadoščamo najširšim zahtevam takoj. Dobiva se vedno po **najnižjih dnevni cenah mlinske produkte najfinejše vrste** kakor tudi **slamnate-krmilne moke in otrobi.**

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

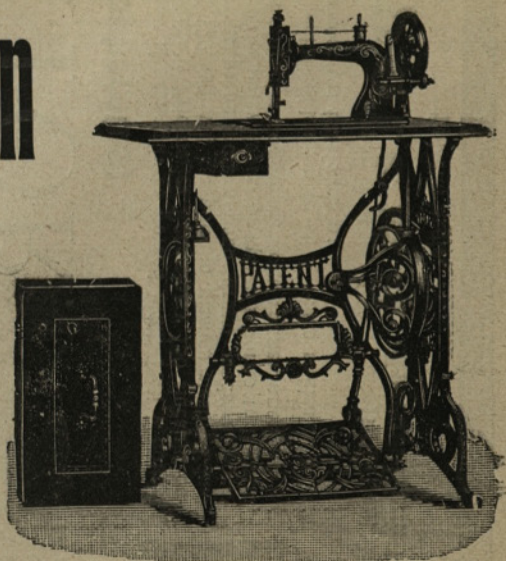
šivalnih

strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler.“ o **Vozna kolesa.**

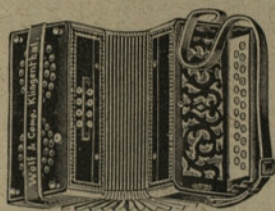
Ceniki zastonj in franko.

Colnine prosto! Colnine prosto!

300 vrst harmonik!

Direktna ugodna dobava iz fabrike.

Garancija: Vrnitev, denar nazaj. **Mnogo uradno potrjenih priznanj.**

Centr. fabrikacija harmonik z nad 7000 delavic.
Lastna poštna odpošiljatev v fabriki.

Wolf & Comp., Klingental, Sa., št. 481

je prva fabrika godbenih instrumentov na Nemškem, katera harmonike in vse druge godbene instrumente v

Avstro-Ogrsko colnine prosto razpošilja.

Razpošiljamo direktno vsakomur proti povzetju naše od umetnikov in stanovskih godcev priporočene **koncertne harmonike** v čez 300 raznih številkah.

V citrah, goslah, kitarah in vseh drugih godbenih instrumentih **velikanska izbira po nizkih cenah.**

Veliki krasni cenik v nemškem, češkem, poljskem in madžarskem jeziku vsakemu žastonj.

Najzornejše odvajalno sredstvo

SAGRADA BARBER

mili, čisto rastlinski naravni produkt brez škodljivih postranskih posledic, iz apoteke „pri svetem Duhu“

 „pomaga gotovo“

pri zapiranju, trdem telesu, potasnosti črevesja, maščobi ite.

„SAGRADA BARBER“ razločuje se vsled tega od vseh drugih odvajalnih sredstev, ker okreпча želodec, istotako črevesje, da uredi prebavljenje. Klinično preizkušeno in premirano s c. k. državnim dobikom.

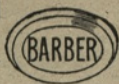
Tudi Vi lahko to sredstvo zaupljivo vzamete! Skatlje à 2.40 K in poizkušne skatlje à 70 h v skoraj vseh apotekah.

Edino pristno z imenom „Barber“.

Izdelovalnica in poštna razpošiljatev:

Apoteka „pri sv. Duhu“, Dunaj I., Operng. 16.

Ako se 2.60 K naprej pošlje, dobi se franko.

Najboljša zmes

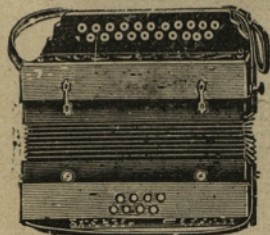
ptičje krme

čisto presejane, košta en poštni zavoje z enim kosom ribje kosti franko od vsake poštne postaje po povzetju **K 3.60** pri

Hans Sirk v Mariboru

Hauptplatz.

Prave dunajske ročne harmonike

lastne manipulacije, instrumenti za trobiti in na lok, citre, gitare, gramafoni, plate, ter vse potrebščine, strune v najboljši kakovosti pod garancijo po najnižjih cenah oddaja le

A. X. KRAUS, Dunaj XIV/2 Reindorfasse 42.

Na godbeni razstavi na Dunaju decembra 1907 najvišje odlikovanje, zlata medalja in častni križec, iz vseh svetovnih delov zahvalna pisma. Cenik žastonj in franko.

Izmenjava dovoljena. Najboljše šole za harmonike, po katerih se more takoj igrati, **K 1.50.**

Cenik A samo dunajske harmonike. Cenik B vsi godbeni instrumenti.

 Prosim natanko pisati, kateri cenik se želi.

Ne kupuj harmonik,

ter drugih inštrumentov, dokler si istih nisi ogledal v novi izdelovalnici

Vinc. Simonič & Ko.

v Ptuj, Ordonanzhausgasse 1

kèr gotovo se boš prepričal, da so isti ne le najboljši, temveč tudi po tako nizki ceni, kakor jih še ni bilo v prometu.

V popravilo sprejemajo se tudi gramofoni, orchestrioni, klavirji in sploh vsa godbena orodja.

Za vsako delo se garantira.

Na pismena vprašanja se takoj odgovarja.

Ceniki se dobijo zastonj.

Višjega šahnega zdravilnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo

gluhoto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost

tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi. Dobiiva se samo v lekarni „zur Sonne“, Jakominipl. 24 Grädec.

Wenzel Schramm

izdelovatelj godbenih inštrumentov

GELJE, Grazerstrasse 14

priporoča svoje priznane dobre in cene izdelke i. s. fine šolske violine, citre, gitare, harmonike, vse inštrumente za trobenje iz lesa in pleha, največja izbira v violinskih lokih, koncertne strune (quintenrein), strune za citre z luknjami. Vse reparateure se takoj izvršijo in najceneje računijo. Stare, čeprav defektne violine in cello se izmenja. K vsakemu inštrumentu dam eno „šolo“ zastonj.

Najcenejši in najboljši nakup!

Pohištvo

v veliki izberi, politirano, mat in lakirano, vloge za postelj, matrace, blazine, tuhne, posteljske odeje, preproge iz špic itd., divani, zofe, stoli po najnižjih cenah tudi na obroke priporoča

P. Srebre, Maribor, Tegetthoffst. 23.

Cepljene trte

dobro raščene z bogatimi koreninami, Burgunder, Risling, Gutedel, Silvaner, Traminer, Mosler, Portugiser, Muskateler in Ruländer v velikem in malem se dobijo pri

P. SREBRE v Mariboru
Tegetthoffstrasse 23.

Ali živi človek po smrti dalje?

Na to velevažno vprašanje daje resni odgovor knjižica, v katerej je naše življenje po smrti na eksperimentalni podlagi neovrgljivo dokazano in popolnoma prepričevalno zasigurano. Knjižica se dobi pri

T. Kunstiču v Konjicah

in velja 50 vin. v poštnih znamkah.

Knjižica je prepotrebna za vse sloje človeške družbe, za bogatine kakor siromake, za mlade kakor za stare ljudi, daje sladke tolažbe nesrečnežem in obvaruje obupanega človeka pred samoumorem.

Original- Singer šivalni stroji

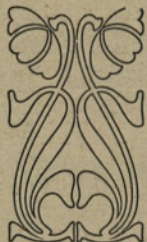
za družinsko rabo

in

vsako branžo fabrikacije.

Stem znakom se
naše prodajne
izpozna.

Brezplačni poduk v vseh tehnikah moder-
nega umetnega vezenja.

Elektro-motorji za promet šivalnih strojev.

Singer Co., akc. dr. šivalnih strojev
Ptuj, Hauptplatz 1.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA (Marburger Eskompte-Bank)

=== v Mariboru ===

Tegetthoffstrasse 11, telefon št. 16

izvrši vse bančne transakcije in dela menjalnic (Wechselstuben). — Prodaja in nakup efektov, srečk, valut, zlatega in srebrnega denarja. — Opravki s kuponi in dobitki.

Eskompt menic. _____
_____ **Hranilne vloge.**

Oddaja varstvene predale v pancersafe-blagajni.

Fabrika za pivo
Thomas Götz
Maribor.

Izdelovanje piva v sodih in
steklenicah. Vsako leto se iz-
dela 60.000 hektolitrov.

Fabrika za opeko v Leitersbergu
pri Mariboru n. D.

priporoča od svojih izkušenih, kolranih (gekollert), proti vremenu trdnih izdelkov iz ilovičnega materijala mašinsko, stensko, dimniško opeko, nadalje rekontra Zackenziegel, Preßfalz-, (izdelano po originalu Wienerberg), Strangfalz- (zistem Stadler in Steinbrück) in Biberschwanzziegel.

15 kosov moje „Doppel-Preßfalz“ in „Strangfalz“-opeke krijejo en kvadratni meter strešne plošče. — V 10 tonskemu vagonu se naloži 6000 kosov Biber, 5000 kosov Strangfalz in 4000 kosov Preßfalz. Razpošilja se na nevarnost spremljevalca. — Z velespoštovanjem

Franz Derwuschek,

stavninski mojster in fabrični posestnik. Telefon št 18.

 Biberschwanz I. razreda K 48.—, Strangfalz I. razreda K 74.—, Preßfalz I. razreda K 84.—, Biberschwanz II. razreda K 25.—, Strangfalz II. razreda K 50.—, Preßfalz II. razreda K 50.—

Kreditno in hranilno društvo

(Kredit- und Sparverein)

za **Maribor in okolico**

r. z. z om. zav., **Tegetthofstrasse 12**

obrestuje hranilne vloge od **1. julija 1909** naprej do preklica z

4⁰/₀

in sicer od dneva, ki sledi vlogi.

Posojila dobivajo člani na **hipoteke** kakor na **menice**.

Uradni dnevi v sredo in v soboto
od 9. do 12. ure.

Brata Slawitsch

trgovina v PTUJU

na debelo in drobno en gros en detail.

Kratko, galanterijsko, štrikano blago, obutalo, perilo, šolsko in pisalno blago, papir, čevljarske in krojaške potrebščine, gumi za cepljenje trsja (Rebengummi.)

Pravo domače platno (echte Hausleinwand).

Na zahtevo se pošljejo muštri.

Za tkalce „pambol“ (Eintrag-Garn).

Naša filijalka pa je

pri dravskem mostu (Koflerplatz)

tam se dobi vso špecerijsko, manufakturno in drobno blago.

Use po znani nizki ceni!

Solidna poštena postrežba!

— Mag. pharm, drogerija in kosmetični laboratorij —

K. WOLF

Odlikovanja: Zlata medalja, Dunaj 1902. Liferant c. in kr. dvorne
apoteke Dunaj.

„Pri črnem orlu“ **MARIBOR** Herrengasse 17.

Prosim čitajte: Pri nakupu v moji prodajalni ima vsakdo lepe dobitke z vpeljavo novega **šekovno - blagajniškega zistema z rabatnim listom**; s tem je **zanesljiva kontrola** za izdatke in **prihranjenje** celo pri **najmanjšem** nakupu. Pri nakupu **kirurgičnih potrebščin, obvez, drož, medicinalnih vin, čaja, ruma, kognaka, parfumov, mila, toaletnih predmetov, fotografičnih aparatov in potrebščin, sadnih tekočin**, dobi vsak kupec pri gotovem plačilu od blagajne avtomatično tiskani **rabatni list**, ki služi kot **štedilna znamka**. Ta list daje sledečo **dovoljenje rabata:**

Karl Wolfova orlova-drožerija

plača za ta šek ob koncu leta 2% **rabata.**

Celo pri **najmanjšem** nakupu **štedite** in zaslužite denar. Naj bi to, vezano z zagotovilom strogo reelne in dobre postrežbe, Vas napotilo da mi postanete zvesti kupec.

 Za one, ki štedijo in iščejo kredit.

Splošno

društvo „Selbsthilfe“

vpis. zadr. z omej. zav

Gradec, Kaiserfeldgasse 19 in 21

daje **posojila na jamstvo** proti zmernemu obrestovanju in komodnim odplačilom na tedne ali mesece. Vsak vpisani delež daje pravico na posojilo v znesku K 300.—, za katerega se tedensko na kapitalu in obrestih K 1'36 i. s. skozi 260 tednov vplača. Plačila se izvršijo lahko tudi mesečno v naprej. Pri potrebi večjega posojila treba je vpisati razmerno več deležev.

Vsi, ki jemljejo posojilo, so v letno s 1. januarjem pričenše skupine (oddelke) razdeljeni. Pozneje vstopivšim se odtegne deležne vloge, ki odpadejo do izplačka posojila; plačati imajo potem zgorajšne svote le za ostale tedne oddelskega trajanja.

Izjemoma se dovoli tudi posojila z **desetletnim trajanjem odplačila**, za katere je vplačati 83 vinarjev za vsaki delež in za vsaki teden pri K 300.— posojila. V tem oddelku dovoli se le večja posojila (rangiranje).

Tiskovine in poduk na zahtevo zastonj in franko.

Sedaj 17.000 članov z 70.000 deleži. — Sedaj zunanja posojila 18,500.000 K. Rezervni sklad K 1,700.000. Jamstvena svota K 35,500.000.

Obrestna mera za **hranilne vloge** 4 $\frac{1}{4}$ %.

Domača pijača

narejena iz

Mostin

da izvrstno pijačo in je najboljšo nadomestilo za pristni sadni mošt. »Mostin« je sestavina naravnih substanc in vsled tega neškodljiv ter vpliva ta pijača za človeka oživljajoče in pospešuje prebavo. 300 l. te pijače, narejene iz »Mostina« stane 9 K 60 h.

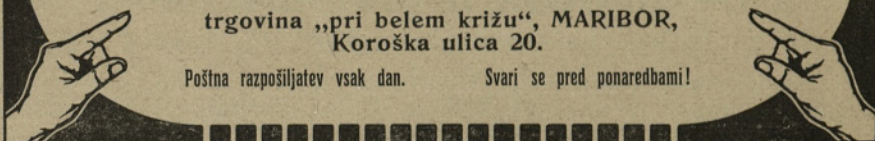
»Mostin« se dobi pri

Janezu Posch

trgovina „pri belem križu“, MARIBOR,
Koroška ulica 20.

Poštna razpošiljatev vsak dan.

Svari se pred ponaredbami!

Generalna agentura v Gradcu ogrsko-franc. zavarovalne družbe

Franko-Hongroise

ki obstoji že od leta 1879.

===== Zavaruje: =====

1. proti po **ognju** in **strelj** povzročeni **škodi** na poslopih, inventarju, pohištvu, živini in pridelkih; 2. proti po **toči** povzročeni **škodi** na poljskih plodovih in vinogradih po **najnižjih** premijah. Tudi pride strankam glede plačila premij in glede obračunjenja škode najbolj nasproti.

Pisarna: GRADEC, Kaiserfeldgasse 21.

Ustanovljena
leta 1829.

Ustanovljena
leta 1829.

C. kr. privileg. vzajemna

zavarovalna **proti po ognju povzročeni škodi**

(Wechselseitige Brandschaden - Versicherungs - Anstalt)

v Gradcu

prevzame zavarovanja:

Proti škodi, ki jo povzroči požar ali strela, parna ali plinska razstrelba, nadalje gašenje, podiranje, izpraznjenje na stanovalnih in gospodarskih poslojih, fabrikah, mašinah, orodju, perilu, pohištvu, obleki, skladišču blaga, poljskemu, gospodarskemu, živinskemu orodju, poljskih in travniških pridelkih vseh vrst, za kmetijske pridelke proti po toči povzročeni škodi.

Proti škodi, ki jo povzroči ogenj ali druga nesreča na zrcalnem steklu (Spiegelgläser).

Zavarovalne predloge

sprejema ravnateljstvo v Gradcu v lastni hiši

Herrengasse Nr. 18|20,

kakor tudi vsi distriktni komisarijati po Štajerskem, Koroškem in Kranjskem; tam se tudi radovoljno daje vsa potrebna pojasnila!

Fabrika umetnega kamenja in trgovina s stav-
binskim materijalom ter asfalt-podjetje

E. Pickel

Maribor n. Dr.

Fabrika:

Volksgartenstrasse
Nr. 27.

Zaloga vzorcev:

Kot Tegetthoff- in Blu-
mengasse.

Strokovne solidne in cene izpeljave pod vsako garancijo.

Velika sort-zaloga Portland-cementa, cevi iz kamenega
blaga, Meklachške plate, dile iz gipsa itd.

Brzjavni naslov: **Cementpickel**

Telefon št. 39

se priporoča

za izpeljavo in prodajo vseh del iz umetnega kamenja,

kakor plate za tlak (Metallique kakor plate na roko delane za cerkve, hodnike, uvoze), cevi za kanale za hišne in cestne kanalizacije, glave in plate kanalnih cevi, nastavke okenj in vrat, stopnice, podložno kamenje za traverze in peči, mejno kamenje, obrobno kamenje za trotoar, zokeljni za železne ograje, križe in lesene oboke, za posode za napajanje in svinjsko krmljenje, venci za vodnjake, pokrovne plate in mušelnice, pokrovne plate za dimnike, oboke, ograje za vrt, dvorišče in grob, jame za pepel, smeti in gnoj, balustrade, jarke za gnojnico, vinograde, kamenje za sadne mline, valcne za ceste itd.

Izpeljava kanalizacij, rezervoarjev, betonskih tal, fundamentov, mostov, velbov (zistem Monier) itd. itd.

Nadalje strokovno izpeljavo asfaltiranja z naravnim asfalt-kulejom, vlitni asfalt za ceste, trotoarje, terase, dvorišča, kleti itd. itd.

Odkrivanje in izoliranje fundamentov, mostov, viaduktov in velbov.

Osušenje vlažnega zidovja.

W. BLANKE v PTUJU

glavni trg število 6, nasproti nemški cerkvi.

Tiskarna, knjigarna, knjigoveznica in trgovina s papirjem, šolskimi in pisarskimi potrebščinami na debelo in drobno.

Č. kr. zaloga šolskih knjig

in zaloga kvart.

Vsaki čas velika zaloga vseh *šolskih knjig* v najnovejši izdaji kakor tudi *trgovskih vpisovalnih knjig* za trgovce, vseh *pisalnih* in *šolskih potrebščin*, *pisank* in *risank*, *pisanega papirja* v vseh barvah, *pisalnega papirja* in *papirja za pisma* v mapah in kasetah, prav po ceni: *zavitkov*, *papirnatih vrečic*, *papirja za zavijanje* itd., najboljše kakovosti in po nizkih cenah.

Velika zaloga svilnatega papirja

v najlepših barvah, po najnižjih cenah, istotako *listja* in *vejic*, sploh vseh potrebščin za izdelovanje *umetnih cvetljic* in zaloga okrasov in *nakitov za rakve* (*truge* itd.)

Na debelo in na drobno.

◆ Zaloga vseh tiskovin ◆

za slavne *župnijske urade*, *šolska vodstva*, *obč. predstojništva* itd., v dvojnem jeziku in vseh vrst *kancelijskih potrebščin* po najnižjih cenah.

Izdelujejo se po ceni in hitro: *trgovske tiskovine* za trgovce in obrtnike in sicer: *pisma zavitki* z natisom tvrdk, *računi*, *vizitnice*, *naslovne karte*, *pečatne znamke* za steklenice in pisemske zaklepe, *štamplije* iz kavčuka in kovine.

Najbogatejša zaloga katoliških škofijstva potrjenih

molitvenikov

v jako lepem vezanju po raznih cenah.

Vsakovrstna knjigovezna dela

izvršijo se v lastni knjigoveznici jako solidno in po najnižjih cenah.

Pripovedne knjige

v zabavo in pouk z lepo ozaljšanimi platnicami v veliki izbiri. — Vsaka zahtevana knjiga v vsakem jeziku, katera se v zalogi ne nahaja, se nemudoma priskrbi.

Ravnokar je došla:

Graška nemška pratika à 14 h. — *Slovenska pratika à 20 h* in *24 h.*
Družinska pratika à 24 h. — Za prodajalce mnogo ceneje.

Razglednice

v *najfinejši svetlotiskovni izvršitvi* razpošilja zgoraj zabilježeni že za K 24 do 30, *najfinejši tisk z barvami* K 40 do 50 in sicer do 1000 komadov. Za izvršitev razglednic treba je vpslati samo dobro fotografijo. Razglednice se tiskajo po zahtevi v nemškem ali pa tudi v slovenskem jeziku.

Dopisnice s *cvetljicami*, z voščilom: *k godu*, *k novemu letu*, *k božiču*, *k veliki noči*, *binkoštam* itd.

jako fino in lepo izdelane, *sortirane* veljajo do 4 K in sicer 100 komadov. Gospodom trgovcem dovolim *pri cenah veliki popust* ter prosim za prav mnogoštevilna naročila.

Rathausplatz, (pri mestni šparkasi), Rathausplatz.

L. F. Slawitsch & Heller

(na Ferschovem)

trgovina z manufakturnim blagom v Ptuj.

Priporočamo za poletni, jesenski in zimski čas svojo veliko zalogo **vsakovrstnega blaga** po **najnižji ceni**.

Za moške modni štof, loden, cajn za hlače; za ženske volneni štof, tuh za dame, loden, vsakovrstni plavi, beli in barvani barhent, šivane odeje, kocne za konje, volnene kocne za hišno rabo.

Nadalje obilno zalogo židanih, štrikanih, volnenih in suknjenih robcev.

Farbarski in fabriški druk, vsakovrstno platno za srajce in rjuhe, bele in barvane mizne prti, vsakovrstne tepihe, usnjati tuh (Ledertuch), dežnike in še mnogo drugega blaga. Za gostije kranceljne in šopke.

Za mlinarje vsakovrstne volnene in židane pajtelne.

 Lepe novosti v židanih robcih.

Cena nizka, postrežba zanesljiva, blago pa
dobro.

Kdor pri nas enkrat kupi, nam ostane rad zvest odjemalec.

◆ Razširjajte našo zalogo v svoj prid. ◆

◆ Solidna trgovina je vredna svoje hvale! ◆

Občinska hranilnica

(šparkasa)

≡ v **Ormožu.** ≡

Ustanovljena leta 1879. — Konto poštna hranilnice
št. 832.036

jemlje

vsak dan hranilne vloge,
izposojuje domače hranilne pu-
šice ali štedilnice (Heimsparkassen),

≡≡≡ dovoljuje posojila ≡≡≡
na zemljišča, poslopja, menice in vrednost-
ne papirje

in daje vsak dopoldan radovoljno in brez-
plačno pojasnila v vseh zadevah, ki se
tičejo hranilnice.

Rentni davek plačuje hranilnica sama. Za vloge te
šparkase jamči mestna občina ormožka z vsem svo-
jim premoženjem. Ona je podvržena državnemu nad-
zorstvu in državnim revizijam, torej za vloge najza-
nesljivejši in najvarnejši denarni zavod.

Ravnateljstvo.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

(Straschill's Kräuter-Bitter)

iz premiiirane štajerske žgalnice finega domačega žganja in veledestilacije

Max Straschill v Ptuj

je izdelek najvišje dovršenosti in nedosežen v dobroti ter vplivu.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin. Izdeluje se iz najboljših kot domača ter želodčna sredstva znanih dobro vplivajočih zdravilnih zelenjav in korenin ter iz najfinejših temeljnih snovi.

☐ ☐ **V Straschill'ovi grenčici iz zelenjave** ☐ ☐

vporabi se le izbrane najfinejše aromatične zdravilne zelenjave in korenine najizbornejše vrste. Ekstrakcija, t. j. dobava in izsesanje vplivajočih snovi iz zelenjav in korenin, zgodi se po najnovejšem, znanstveno izkušenem ekstrakcijskem načinu. S posameznimi zelenjavami in koreninami se različno ravna in sicer na ta način, da se porabi za vsako rastlino (Droge) ono ekstrakcijsko metodo, po kateri se iz iste najboljše zahtevano snov izvleče.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je čisti, naravni izvleček (ekstrakt) najfinejših zdravilnih zelenjav in najboljše vplivajočih korenin.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

vpliva vsled svoje sestave milo na prebavljanje, okreпча želodec in truplo in je jako prijetna.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je domače in želodčno sredstvo, pripravljeno z ozirom na namen. — V nobeni domačiji naj je ne manjka!

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je neobhodno potrebna pri večjem telesnem naporu in štrapacah. Posebno priporoča se Straschillovo grenčico iz zelenjave za turiste, lovce, potnike na morju, vojaštvo, romarje itd.

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

je izvrstna dvojna želodčna grenčica iz zelenjave in korenin (garantirano prosta od vseh esenc in ojstrih, zdravju škodljivih snovi).

☐ ☐ **Straschill'ova grenčica iz zelenjave** ☐ ☐

dobi se v vseh boljših tozadevnih trgovinah, gostilnah, kavarnah itd.

Zahteva naj se povsod izrecno

☐ ☐ **Straschill'ovo grenčico iz zelenjave** ☐ ☐

(„Straschill's Kräuter-Bitter“)

in zavrne naj se vsako drugo manjvredno blago.

Max Straschill v Ptuj

premiirana štajerska žgalnica finega domačega žganja in veledestilacija.

Max Straschill

premiirana štajerska žgalnica finega domačega žganja in veledestilacija v Ptuju

priporoča svojo najfinejšo, doma žgano garantirano pristno fino domače žganje:

Slivovka.

Droženka (Geläger)

zdravilno sredstvo.

Franz=žganje

zdravilno sredstvo.

Kognak

zdravilno sredstvo.

Brinjevec.

Tropinovka

(Treber).

Prava droženka (Geläger) in pravo Franz-žganje so za namazanje itd. mnogo vplivnejša, boljša in cenejša kakor z velikansko reklamo pod raznimi imeni za dragi denar ponujena Franz-žganja; nadalje:

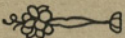

Kaiserbirn-likèr	-	-	-	-
kimljev likèr	-	-	-	-
anis-likèr	-	-	-	-
alaš	-	-	-	-
paprika-likèr	-	-	-	-
poprov (Pfeffermünz-) likèr	-	-	-	-
vaniljni likèr	-	-	-	-
višnjev likèr	-	-	-	-
rum za čaj	-	-	-	-
Kuba-rum	-	-	-	-
Jamaika-rum	-	-	-	-

kakor tudi vsa cena žganja za iztoč v najboljši kakovosti.

Cene so vedno najnižje! Zahtevajte vzorce in proračune cen!

Gemeinde-Sparkasse

in

 MARBURG

prevzame

vloge, polmesečno obrestovanje,
polletno kapitaliziranje, prosto
rentnega davka, po 4⁰/₁₀

in so p. n. interesentom položnice poštne hranilnice
zastonj na razpolago.

Stanje vlog K 26,200.000.

Ista dovoli nadalje

**anuitetna posojila na hišno
in zemljiško posest,**

na občinske in okrajne zastope ter šolske občine,
proti izpolnitvi postavnih in štatuaričnih pogojev po

 4³/₄⁰/₁₀

tudi posojila za **plačilo zahtev**, ki se višje obrestujejo,
na poti **konvertiranja** po nepremični obrestni meri 4³/₄⁰/₁₀.

**Stanje hipotečnih in občinskih posojil
K 18,500.000.**

Stanje rezervnega sklada K 2,430.000.

Štev. poštne hranilnice **92194.**   **Telefon štev. 3.**
Bančni žiro-konto.

Zagrebska

---

tovarna

tvrdke

Henrik Francka sinovi,

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz
najboljših sirovin.

U Vaš prid bode, ako bodete pri naku-
povanju dajali prednost temu izvrstnemu
proizvodu **pravemu „Franckovem“**
kavnem pridatku z mlinčkom iz
zagrebske tovarne.

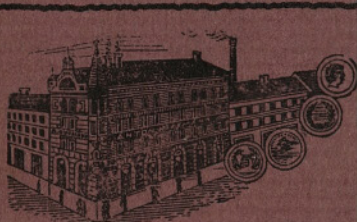
ŠTAJERČEVI
1911
17584/1911

050.9(497.4Ptuj)

0201855

COBISS

Srebrne		
" s 3 sre		
Prava tula dvoj. m.	"	13—
Ploščavn. jekl. ure	"	6—
Amer. zlato-dublè	"	10—
Goldin Roskopf-ure	"	4—
Nikelj	"	3—
14 kar. zlate damske	"	19—
1 1/2 " " gospods.	"	40—
Srebr. Omega Ia kv	"	28—
" Schaffh. Ia kv.	"	48—
obe s spričevalom o teku.		
Srebrne pancer verižice		
	K	2—
14 kar. zlate veriž.	"	20—
14 " " prstani	"	4—
Ure na pend. bijejo	"	9 50
" za steno	"	2 40
Budilnice	"	2 40
" sveti po noči	"	3—

Želežniške Roskopf Pat.

K 5
dvojni mantelj K 7

v 6 kamenjih, pravo nikelj-nasto obišje, 2 mantelja za prah, lepa emajl-cifernica, gre 32 ur, garantirano gre na 1/2 minute

Budilnica
K 2 70

ista z 2 zvoncema in najboljše vrste 3 50.

Garancija 3 leta!
Kar ne dopade
denar nazaj!
Torrej 14 dni
na izkušnjo
in brez riske!

Št. 1651, 14 kar. zlato, zelo močno, s kam. K 4 50. zlato na srebru K 2—

Št. 1582, 14 kar. zlato masiv K 5—, novo zlato K 3—

Št. 1613, 14 kar. zlato močno kot slika K 14—, novo zlato K 5 40, v srebru K —90. 14 kar. zlato malo tanjše kot slika K 8—, v novem, zlato K 3 70

Št. 1213. Ura na pendelj, samo la kak. z masivnim kolesjem iz mesinga, bije cele in pol ure K 9 50; igra 2 godbena komada K 14—; le vsakih 8 dni naviti več K 3—. Srebrne ure K 6 50. Ure za steno K 2 40.

A. Kiffmann

● največja zaloga urskih fabrik. ●
Špecialist boljših ur, zlatega in srebr. blaga
MARIBOR n. Štajerskem, št. 322, (kršč. firma).